

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΑ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15. ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1974 | ΑΡΙΘ. 7-8

ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΑΓΙΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

ΖΩΗ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ἢ ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗ;

«Χθὲς συνεθαπτόμην σοι, Χριστέ,
συνεγείρομαι σήμερον ἀναστάντι σοι·
συνεσταυρούμην σοι χθὲς·
αὐτὸς με συνδέξασον, Σωτήρ,
ἐν τῇ βασιλείᾳ σου»!

(Ὡδὴ Γ' Πασχαλίου Κανόνος)

1. Μεγάλη Ἑβδομάς! Οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι χριστιανοὶ μεταβαίνομεν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, πρωίας τε καὶ ἑσπέρας, εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς, ἵνα παρακολουθήσωμεν ἐκτυλισσομένην τὴν φορικτὴν ἱστορίαν τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου. Θέαμα φοβερὸν καὶ μυστήριον παράδοξον διὰ τὸν χριστιανόν! Ὁ Χριστός, ὁ προαιώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ τοῦ παντός Κύριος καὶ δημιουργός, ὑπὸ τῶν δούλων του κρίνεται καὶ καταδικάζεται! Ὁ δίκαιος, ὑπὸ τῶν ἀδίκων! Ὁ ἀγαθός, ὑπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν! Ὁ τῆς ζωῆς χορηγός, ὑπὸ τῶν θνητῶν! Ὁ ἀφθαρτός, ὑπὸ τῶν φθαρτῶν! Ὁ συνεχῶν τὰ πάντα, ἐπὶ τοῦ σταυροῦ κρεμάται! Ἄφραστον θαῦμα, ὅτι ὁ Θεός, θανατοῦται, καὶ ἐν νεκροῖς λογίζεται, ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν! Καὶ ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ, ἐν φόβῳ καὶ συγκινησίᾳ, ἀναφωνεῖ μετὰ τοῦ Ὑμνωδοῦ! «Ὡ τῶν θαυμάτων τῶν καινῶν! Ὡ ἀγαθότητος! Ὡ ἀφράστου ἀνοχῆς! Ἐκὼν γὰρ ὑπὸ γῆν σφραγίζεται ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν, καὶ πλάνος Θεός συγκοφαντεῖται» (Ὡδὴ Η' τοῦ Καν. τοῦ Μεγ. Σαββάτου).

2. Τὸ μέγα καὶ φοβερὸν τοῦτο μυστήριον ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβῃ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ διερωτᾶται· πῶς εἶναι δυνατόν ὁ τῆς ζωῆς χορηγός νὰ εὕρῃ τὸν θάνατον; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ βλέπωμεν σήμερον τὴν Ζωὴν ἐν τάφῳ, καὶ νὰ ἀκούωμεν αὖριον «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας»; Ἄλλαις λέξεσιν, διερωτᾶται ὁ λογικὸς ἄνθρωπος, τί ἐστὶ ζωὴ, τί δὲ θάνατος; Ποία ἢ σχέσις ἀμφοτέρων τῶν ἐννοιῶν τούτων; Ἡ ζωὴ, ἣν ζῶμεν καὶ πάντα τὰ ζωικά ὄντα, ἔχει ἀρχὴν καὶ τέλος. Ἄλλὰ καὶ ὁ θάνατος ἔχει ἀρχὴν τὸ τέλος τῆς ζωῆς. Ἄλλὰ ποῖον τὸ τέλος τοῦ θανάτου; Ἡ ὀρθότερον, ποῖον τὸ «τέλος» ἢ τὸ τέρμα καὶ ὁ σκοπός, δι' ὃν ὁ θάνατος ἐθεσπίσθη; Ὁριστικὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ μυστηριῶδες τοῦτο ἐρώτημα, τοῦ τί ἐστὶ ζωὴ καὶ θάνατος, δὲν κατώρθωσεν ὁ φιλοσοφῶν νοῦς τοῦ ἀνθρώπου νὰ δώσῃ, πλὴν τῆς κατ' ἐμπειρίαν περιγραφῆς. Ἐν τῇ φύσει οὐδὲν ἀπόλλυται, λέγει ἡ ἐπιστήμη. Ἀπλῶς ὑφίσταται ποιοτικὴν ἐναλλαγὴν ἢ «μετατροπίαν». Ἄλλ' ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ πνεύματος, τοῦ κατὰ τὴν ψυχολογίαν ἀπλοῦ καὶ ὁμοειδοῦς, ἀδυνατοῦμεν νὰ δεχθῶμεν τὴν κατὰ ποῖον ἀλλαγὴν ἢ τὴν κατὰ φύσιν «μετατροπίαν».

3. Ἄλλ' ὁ ἀνθρώπινος νοῦς καὶ ἡ ἀνθρωπίνη λογικὴ, κινουμένη ἐντὸς τοῦ ἐμπει-

ρικού κύκλου τῶν φαινομένων, ἀδυνατεῖ ἀφ' ἑαυτῆς ν' ἀνεύρη τὴν ἀληθῆ λύσιν τοῦ μεταφυσικοῦ τούτου προβλήματος καὶ νὰ δώσῃ τὴν ὀριστικὴν κατάφασιν ὀντολογικῆς βεβαιώσεως ἑνὸς δυσλύτου μεταφυσικοῦ υπαρξιακοῦ προβλήματος. Τοῦτο μόνον ἡ Ὁρησκεία δύναται νὰ λύσῃ διὰ τῆς Πίστεως, ἥτοι διὰ τῆς ἑνοραματικῆς βεβαιότητος τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἡ μόνη Ὁρησκεία, ἥτις ἔδωκε σαφῆ ἀπάντησιν εἰς τὸ μέγα καὶ ἀγωνιώδες τοῦτο ἐρώτημα διὰ τὸν ἀνθρώπον. Ὁ Χριστιανισμὸς διεκλήρυξεν, ὅτι ἡ παροῦσα ζωὴ εἶναι πρόσκαιρος, ἀκολουθεῖ δὲ μετὰ θάνατον ἡ «αἰωνία» καὶ ἀτελεύτητος ζωὴ. Ἡ παροῦσα ζωὴ ἢ ὁ «παρῶν» αἰὼν, ὡς λέγεται ὑπὸ τινῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, εἶναι τὸ πεδῖον ἀσκήσεως, δοκιμασίας καὶ διαπαιδαγωγήσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἠθικὴν αὐτοῦ διάπλασιν καὶ εἰς βαθυτέραν κατανόησιν διὰ τῆς ἐμπειρίας τοῦ τί ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ τί κακόν, τί ἀρετὴ καὶ τί ἁμαρτία, τί τὸ ποθητὸν καὶ τί τὸ ἀπευκατῶν. Ἀλλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀρετῆς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀπαιτεῖται ἡ καλὴ, — διὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς ἐξελισσομένη πρὸς ἐπιδίωξιν τοῦ ἀγαθοῦ —, χρῆσις τῆς φύσει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνυπαρχούσης ἐλευθερίας αὐτοῦ.

*

4. Ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἀπεκαλύφθη τὸ ἄλυτον διὰ τὸν ἀνθρώπον μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ἐδόθη ἡ ἀπάντησις τί ἐστὶ ζωὴ καὶ τί θάνατος. Φαινομενικῶς ἡ ζωὴ ἔρχεται πρώτη. Ἀλλ' ἡ ἀρχὴ τῶν πάντων καὶ ἡ πρώτη εἶναι ὁ Θεός. Ἄρα ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν. Ὁ δὲ θάνατος, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἡ «μετατροπία» τοῦ ζωικοῦ ἀνθρώπου εἰς καθαρὸν καὶ ἄυλον πνεῦμα. Ἀρχὴ ἐπομένως πάντων ὁ Θεός, «Ὅστις μετὴν σάρκα ἡμᾶς ἐνέδυσεν καὶ ἐν ταύτῃ τὴν νοερὰν ψυχὴν ἐχαρίσατο. Ὁ Θεὸς συνέδεσε μυστηριωδῶς τὴν σάρκα μετὰ τῆς ψυχῆς, τὸ πρόσκαιρον καὶ θνητὸν μετὰ τοῦ αἰωνίου καὶ ἀθανάτου. Καινὴ ἢ μῖξις καὶ παράδοξος ἢ κρᾶσις. Ψυχὴ καὶ σῶμα, νοῦς καὶ αἴσθησις, λογικὴ καὶ ἀλογία συμφύονται καὶ συμμίγνυνται ὑπερφύως καὶ μυστηριωδῶς. Τοῦτο εἶναι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Δημιουργοῦ! Δημιουργ-

γεῖ τὸν ἀνθρώπον ζῶν συμφύες ἐξ ὁρατῆς καὶ ἀοράτου φύσεως. Ἐκ τῆς προὑπαρχούσης ὕλης πλάττει τὸ σῶμα, παρ' ἑαυτοῦ δὲ ἐντίθησι πνοήν, ἥτοι τὴν νοερὰν ψυχὴν, κατὰ τὴν ἰδίαν εἰκόνα καὶ πρὸς τὸ ὁμοιωθῆναι Αὐτῷ ταύτην. Καὶ ἰδοὺ τὸ τοῦ Θεοῦ πλάσμα, «Ὁν» ἐπίγειον καὶ ἅμα οὐράνιον· πρόσκαιρον καὶ ἅμα ἀθάνατον, ὁρατὸν καὶ ἅμα νοούμενον· ζῶν, ζῶν ζωὴν τὴν ἐπίγειον ὁ ἀνθρώπος· πλὴν ἄλλ' ὅμως τῇ νεύσει Θεοῦ διὰ τοῦ θανάτου εἰς νέαν ζωὴν, αἰδῖον φερόμενος καὶ λαμπρότητα Θεοῦ θεώμενος, θεοῦται χάριτι Θεοῦ καὶ οὗτος!

5. Ἴδου ἡ λύσις τοῦ μυστηρίου ποῦ λέγεται ἀνθρώπος, ὅστις φύσει φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατον. Ἀλλὰ πάσης δημιουργίας αἴτιος ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν πάντων ἢ ἀπερίληπτος πρωταιτία καὶ ἡ Ἀρχὴ πάσης ἀρχῆς, ὁ προαιώνιος καὶ ἀπειροτέλειος Θεός. Δι' ἡμᾶς λοιπὸν «εἰς Θεὸς ὁ Πατήρ, ἐξ Ὁῦ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς Αὐτόν», καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' Ὁῦ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' Αὐτόν» (Α' Κορ. 8,6). Ἡ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἀπορία, εὐρίσκει τελείαν τὴν κατάφασιν ἐν τοῖς λόγοις τοῦ θεοπνεύστου Ἀποστόλου. «Εἰς Θεὸς ὁ Πατήρ, ἐξ Ὁῦ τὰ πάντα», τὰ τε ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα· τὰ τε ὕλικά καὶ τὰ πνευματικά· τὰ τε πρόσκαιρα καὶ τὰ αἰώνια· τὰ τε θνητὰ καὶ τὰ αἰδῖα! Ἡ ζωὴ ἄρα ἐξ Αὐτοῦ καὶ «ἡμεῖς εἰς Αὐτόν» ὀδεύομεν καὶ δι' Αὐτὸν προοριζόμεθα. Πῶς; Διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «δι' Ὁῦ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' Αὐτόν»! Καὶ λοιπὸν, «ἀρχὴ» τῆς ζωῆς ἡμῶν ὁ Θεός, «ἐξ Ὁῦ τὰ πάντα» καὶ «τέλος» τοῦ θανάτου ἢ ἀθανασία, δι' ἧς «καὶ ἡμεῖς εἰς Αὐτόν» ἀγόμεθα!. Ἀλλὰ διὰ τοῦ ἑνὸς Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, «δι' Ὁῦ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' Αὐτόν»!

*

6. Τὸ μέγα μυστήριον, τὸ ὁποῖον ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου, διερμηνεύει καὶ ἐπεξηγεῖ ὁ ὑπὸ τοῦ θείου Πνεύματος ἐμπνεόμενος κορυφαῖος ἀπόστολος Παῦλος, ἐν οἷς λέγει: «Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. Ὅταν

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ *

Ἀθήνησι τῇ 5-4-1974

Ἀριθ. Πρωτ. 1467 — Διεκπ. 404

Παναγιώτατε καὶ Θεϊότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχᾳ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητῆ ἀδελφῆ καὶ συλ-

* Ὅμοια Γράμματα ἀπεστάλησαν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἀρχιεπισκόπους τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Ἀutoκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος:

κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος;
ποῦ σου, θάνατε, τὸ νίκος;
ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον;

τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ δίδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Κορ. 15, 53-58). Διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λοιπὸν δίδεται ἡμῖν ἡ χάρις τῆς σωτηρίας. Συνθανατούμεθα καὶ ἡμεῖς ἐν Αὐτῷ, ἵνα καὶ συζήσωμεν μετ' Αὐτοῦ. Ζωὴ καὶ θάνατος συμπορεύονται εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ὑπερτάτου ἐφετοῦ τῆς μετὰ τοῦ Κυρίου συναπαντήσεως καὶ τῆς μετ' Αὐτοῦ ἐνώσεως!

*

7. Τὸ μυστήριον τοῦ θανάτου διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου ἀποκαλύπτεται ἡμῖν ἐν πάσῃ καθαρότητι. Ἀλλὰ τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς γνωρίζομεν διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἠγέρθη ὁ Κύριος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα καὶ ἡμᾶς συναναστήσῃ ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἀληθινὴν. Ἐγείρεται ὁ Χριστὸς ἐκ τοῦ τάφου, ἵνα ἐλευθερώσῃ τὸν ἐκ τῆς ἁμαρτίας τεθνεῶτα ἄνθρωπον. Πύλαι Ἄδου ἀνοίγονται καὶ ὁ θάνατος καταλύεται, ἵνα ἐπανεύρῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν τῆς ἀθανασίας τόπον. «Πάσχα Κυρίου Πάσχα! καὶ πάλιν ἐρῶ Πάσχα, τιμῇ τῆς Τριάδος», ἀναφωνεῖ περιχαρῆς ὁ Θεολόγος Γρηγόριος (Λόγ. ΜΕ',

λειτουργεῖ τῆς ἡμῶν μετριότητος κύριε Δ η μ ἦ τ ρ ι ε, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπασζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἴδου ἀρραβῶν καὶ τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐγγήγερται, ὅτι κενὸς ὁ ἐν τῷ καινῷ μνημείῳ Τάφος, ἐξ οὗ ἡ Ζωὴ ἀνέτειλε.

Σπεύσωμεν οὖν καὶ λάβωμεν φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός καὶ δοξάσωμεν Χριστὸν τὸν Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν. Αὕτη ἡ εορτὴ καὶ ἁγία ἡμέρα, ἡ μία καὶ με-

παρὰ Migne, PG., 36, 624)! «Αὕτη εορτῶν ἡμῖν εορτὴ, καὶ πανήγυρις πανηγύρεων, τοσοῦτον ὑπεραίρουσα πάσας, οὗ τὰς ἀνθρωπικὰς μόνον καὶ χαμαὶ ἐρχομένας, ἀλλ' ἤδη καὶ τὰς αὐτοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπ' Αὐτῷ τελουμένας, ὅσον ἀστέρας ἡλίου!»! Διατί δὲ τὸ Πάσχα ὑπέρκειται πασῶν τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν Ἐορτῶν, κατὰ τὸν θεῖον Γρηγόριον; Διότι τὸ «Πάσχα» ἢ «Φάσκα», κατὰ τὴν ἀραμαϊκὴν διατύπωσιν, σημαίνει «διάβασιν». Διάβασιν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν μακαρίαν ζωὴν. Διὰ τοῦ «Πάσχα» τοῦ Κυρίου καὶ ἡμεῖς λαμβάνομεν τὰ «Διαβατήρια» τῆς ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἀληθινὴν καὶ αἰώνιαν μεταβάσεως. Ἀνέστημεν εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, ἐκ τῆς κοιτίας τῆς μητρὸς ἡμῶν, βουλήματι Θεοῦ! Ἀνιστάμεθα ἐκ τοῦ θανάτου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, χάριτι Θεοῦ, ἵνα εἰσέλθωμεν μετ' Αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ἀθανάτων σκηνὴν, ζῶντες ἐν Αὐτῷ καὶ δι' Αὐτοῦ ἐν τῷ Φωτὶ τῆς θείας λαμπρότητος ἐσαεῖ! Μόνον, ἐνῶ ψάλλομεν, καὶ νὰ πιστεύωμεν ἅμα ταῖς ἀληθείαις τοῦ θείου ὕμνου τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, τοῦ ἀρχαιοτάτου ὕμνου, τοῦ θαυμασιῶς ἀγγέλωντος τῶν νικητηρίων τοῦ θανάτου τὸ χαρμόσυνον τρίπαιον:

«Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι,
ζωὴν χαρισάμενος»!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς Παν/μίου Ἀθηνῶν

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀριθμ. Πρωτ. Φ.955/1900

Ο

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ

Π ρ ό ς

Τὸν Χριστεπώνυμον πλήρωμα

τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα,

«Χ ρ ι σ τ ό ς Ἀ ν έ σ τ η ρ»

Τὸν ἀναστάσιμον παιᾶνα ἀναμέλπουσι καρδιαὶ καὶ χεῖλη τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ἀδελφῶν χριστιανῶν, ὁσμῆς εὐωδίας πνευματικῆς πληρούμεναι καὶ διὰ χαρᾶς ἀνεκλαλήτου καταυγαζόμεναι, διότι, ὁμματι πνευματικῶ, θεῶνται τὸν Σωτῆρα καὶ Δεσπότην Χριστὸν νικῶντα τοῦ θανάτου τὴν καταλυτικὴν δύναμιν.

γάλη ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος.

Ἐνδόμυχος τοίνυν καὶ πεπληρωμένη ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἐν ἡμῖν ἀγαλλίασις, ἡ καταλαμπόμενοι, διανοίας δὲ πτερῶ περιίπτάμενοι, σπεύδομεν, ἐξ ἀποφάσεως Συνοδικῆς, προφρόνως προσαγορευσαί τὴν τε Ἑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν τῶν Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων χορείαν, τὸ ἐπινίκιον ἀναμέλποντες ἄσμα «Χριστὸς Ἀγέστη».

Οὐ γὰρ ὡς αἱ Μυροφόροι ἀγωνιῶμεν «τίς ἀποκλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου», ὅτι ἡ θύρα ἠνέφκηται καὶ ἐνθα πάλαι θάνατος τῆ παραβάσει ἐσπάρη, νῦν πάμφωτον καὶ αὐθις, κεκαθαρμέναις διανοίαις, τὸν τόπον ὀρώμεν καὶ Ἀγγέλῳ ἀναστρεφόμεθα ὄφρα ἐπαράτου λελυτρωμένοι κληρονομίας. Ὁ γὰρ Σωτὴρ ἡμῶν, ἀντίλυτρον καὶ κατάρα ὑπὲρ ἡμῶν γενόμενος, κατήλθε μέχρις Ἄδου ταμείων καὶ πάντας ἡμᾶς ἀνήγαγεν εἰς νομὰς σωτηρίους.

Τεθαμνημένοι οὖν τῷ σωτηρίῳ τῆς Ἀναστάσεως φωτὶ, ὡς ἐν παραδεισίῳ ἐποχῆ, τὴν ἀνέσπερον δραματιζόμενοι ὀγδόην ἡμέραν, ἀλλήλους ἐν χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ περιπτυσσόμεθα καὶ ἀλλήλοις γαλήνιον ἀδελφικὸν ἀπονέμομεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης.

Καλὸν δ' ἐστὶν ἡμᾶς πάντας ἀναμνησθεσθαι οὐ μόνον τῶν, Σταυροῦ Χάρτι, σωτηρίων δωρεῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ Σταυροῦ τούτου, ὃς ὑπόδομή τῆς Χριστοῦ καὶ

Πάντοτε, ἐνώπιον τοῦ θανάτου ἐφριχία ἡ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ καὶ διὰ τοῦτο ἡ πανηγυρικὴ διαβεβαίωσις τοῦ Ἀναστάσιμου Χριστοῦ «θαρσεῖτε ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον», διὰ τὸν πιστὸν χριστιανόν, ἀποτελεῖ πηγὴν θάρρους καὶ χαρᾶς, ἥτις «ἔξω βάλλει τὸν φόβον».

Καὶ ἐνθ' διὰ τὸν ἄθεον ὁ θάνατος ἀποτελεῖ τὴν φοβεράν στιγμὴν τοῦ μηδενισμοῦ τῆς ὑπάρξεως, διὰ τὸν εὐσεβῆ σημαίνει ἀρχὴν τῆς αἰωνιότητος. Βεβαίωσις δὲ καὶ πύλη εἰσόδου εἰς τὴν αἰωνιότητα εἶναι τὸ χαρμύσονον ἄγγελμα τῆς ἐκ τοῦ Τάφου Ἐγέρσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἀναστάσιμος ἐκ νεκρῶν, ἵνα πάντας συναναστήσῃ ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἀμαρτίας.

Ἰδοῦ, λοιπόν, ἀγαπητοί μου, διατὶ σύμπασα ἡ χριστιανικὴ οἰκουμένη χαίρει καὶ ἀγάλλεται τόσο πολύ κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν πασχάλιον ἑορτὴν καὶ πανηγυρίν, ἥτις ἐστὶν «κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα».

Τὸ Ἀναστάσιμον Πάσχα εἶναι τὸ φωτεινὸν μέτερον καὶ τὸ λαμπρὸν Σύμβολον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὸ αἰώνιον ἐθνικὸν Σύμβολον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις, μακρὰν πάσης σωματικῆς ἐπηρείας καὶ ὑπερβολῆς, κατὰ τὴν ἀδιψεύστον μαρτυρίαν τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας, ἐπέπρωτο καὶ ὄντως διεδραμάτισε τὸν ρόλον τῆς διδασκούσης τὴν πᾶσαν ἀνθρωπότητα Φυλῆς, διὰ τῶν ἀλληπαλλήλων Σταυρώσεων καὶ Ἀναστάσεων τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας του, εἰς μίαν ἀνακύκλησιν

τῆς ἡμῶν Ἀναστάσεως γεγένηται, τῆς ὑπομνήσεως ἀναγκαίας οὔσης ἐν τοῖς, ἐν οἷς καὶ νῦν διαδισούμεν, δυσχειμέροις καιροῖς καὶ μέχρι δυσμῶν τῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐβδομάδος, ἄχρις ἀνατολῆς τῆς, ἣν ἠγγίασεν ὁ Ἀναστάς Κύριος, Ὁγδόης ἡμέρας, ἐν ἣ ἀγαλλιασόμεθα καὶ εὐφρανθώμεν.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῇ, τῆς παρούσης ζωῆς, πολυταράχῃ θαλάσῃ τῶν θλίψεων, ἡσφαλισμένοι ἐν τῇ Κιβωτῷ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, διαπλέομεν ἐν στερεότητι καρδίας, πηδαλιουχοῦντες τὸ σκάφος ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ Ἀναστάσιμου καὶ τὸν θάνατον νικήσαντος, δῶν δ' ἡμῖν ὁ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφρα συντρίψας Κύριος ἰδεῖν καὶ ἡμῶν τὴν ἀπὸ τοῦ τάφου τῆς ἀγωνίας ἐκ τῶν προβλημάτων τῶν καιρῶν ἐξανάστασιν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ἀναστασίμῳ ἀγαλλιάσει διαπνεόμενοι, φιλήματι ἀγάπης περιπτυσσόμεθα τὴν Ἑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ διατελοῦμεν,

Τῆς Ἑμετέρας Θ. Παναγιότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἅγιον Πάσχα
σωτηρίου. ἔτους αἰχθὸς

Ο Δ Ο Ι Π Ο Ρ Ι Κ Ο Ν

ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κ. Κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΕΙΑΣ ΑΥΤΟΥ

ΕΙΣ ΦΑΝΑΡΙΟΝ (16—22 ΜΑΡΤΙΟΥ 1974)

—«*Ἐκ τῶν πρώτων ἡμῶν μελημάτων θὰ εἶναι, τῇ συνεργασίᾳ πάντοτε μετὰ τῶν Ἀγίων Ἀδελφῶν τῆς Σεπτῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας,*

1)..... 2) *Ἡ ἀποκατάστασις, ἀπαξ διὰ παντός, τῆς κανονικῆς σχέσεως μετὰ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου».*

Ἡ ἐπιγραμματικὴ αὕτη διακήρυξις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἡ ἐν τῷ Ἐνθρονιστηρίῳ αὐτοῦ Λόγῳ περιληφθεῖσα, καὶ ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐξαγγελθεῖσα, ὑπῆρξεν ὁ βαθύτερος καὶ οὐσιαστικώτερος λόγος τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἐπισκέψεως αὐτοῦ εἰς τὸ Φανάριον. Κατὰ τὸ ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν τῆς Ἱ. Συνόδου, ἡ τοιαύτη ἐπίσκεψις ἀπεφασίσθη, προσέτι, καὶ εἰς ἐκδήλωσιν τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀπετέ-

λεσε τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν ἀδελφῆς Ἐκκλησίας, ἣν ὁ Μακαριώτατος ἀνέλαβεν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως αὐτοῦ.

Καὶ πάνυ δικαίως! Ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος δὲν εἶναι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας ἀπλῶς μία ἀδελφὴ Ἐκκλησία. Εἶναι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα τὰ ἔκγονα αὐτῆς. Ἐκεῖνη μὲ στοργικὸν βλέμμα παρακολουθεῖ τὴν πορείαν μας μέσα εἰς τὸν διορθόδοξον, παγχριστιανικὸν καὶ παγκόσμιον κῶρον, καὶ ἡμεῖς μὲ σεβασμὸν προσβλέπομεν πρὸς αὐτὴν καὶ καυχώμεθα ἐν αὐτῇ καὶ συντονίζομεν τοὺς κτύπους τῶν καρδιῶν μας, καὶ τοὺς παλμοὺς τοῦ στήθους μας. Δι' ἡμᾶς, ἀκόμη, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δὲν εἶναι ἀπλῆ Μήτηρ Ἐκκλησία. Εἶναι κάτι περισσότερον. Εἶναι ἡ τυραννισμένη καὶ ἀεὶ δοκιμαζομένη Τροφός, ἡ ἐκ τῶν σπλάγχχνων τοῦ αἵματός της ζωογονοῦσα τὰ τέκνα της καὶ ἡ λαμπὰς ἡ ἄσβεστος ἡ φωτίζουσα τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ ἑαυτῆς ἀναλώσει.

Δι' αὐτὸ ἡ ἐπίσκεψις πρὸς αὐτὴν εἶχε καὶ ἐν

πονεμένης Γολγοθαϊκῆς πορείας καὶ ἀναγεννήσεως, ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἀθανάτου ἐθνικῆς πεμπτουσίας.

Αἱ Μεγάλαι Ὠραι τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς παρουσίας εἰς τὴν ἱστορικὴν διαδρομὴν ἐψάλησαν πάντοτε εἰς ρυθμὸν ἡρωϊκόν, κατὰ τὴν πορείαν τοῦ Ἰσραὴλ τῶν λαῶν τῆς γῆς, τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις, ὡς ἐν ἐρήμῳ Σινᾶ, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ὠδήγει καὶ θὰ ὀδηγήῃ τὸν κόσμον, καταπίπτων καὶ ἀνιστάμενος, πρὸς τὴν ποθητὴν Ἱερουσαλήμ τῶν πολιτιστικῶν ἀνατάσεως.

Τοιοῦτου ὑψηλοῦ νοήματος Ἀναστάσιμον Πάσχα ἐορτάζει, ἀγαπητὰ ἡμῶν ἐν Κυρίῳ τέκνα, τὸ Πανελλήγιον καὶ σύμπασα ἡ Ὀρθοδοξία, ἡ στενωπὴ συνφασμένη πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἰδέαν τῆς Θουσίας καὶ τοῦ θριάμβου.

Ὁδεύομεν, λοιπόν, πρόφρονες πρὸς τὸν κενὸν Τάφον νοερώς!

Ἐκεῖ, εἰς τὸ ἄντρον τῆς πρὸς καιρὸν θλίψεως καὶ τοῦ σκότους, ἔχει καταυγάσει ἤδη τὸ Φῶς καὶ ἡ χαρὰ

τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς νίκης τοῦ πνεύματος, ὅπου καὶ τὰ θλιβερὰ ὑπολείμματα τῆς ἠττημένης ὕλης, «τὰ ὀθόνια κείμενα μόνον εἰς ἓνα τόπον», ὑποσημαίνουσι τὸ κατάντημα τῆς ὑλόφρονος ἀπιστίας.

Ἄλλ' ἀνέστη ὁ Κύριος, θραύσας τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου καὶ κατατροπώσας τὸν Διάβολον, τὸν τοῦ ψεύδους καὶ τῆς κακίας ἐφευρέτην.

Τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος Χριστοῦ ἀκούσωμεν ἐπευλογοῦντος καὶ λέγοντος «εἰρήνη ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν».

Αὐτοῦ τὴν εἰρήνην, «τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν», συναποκομίσωμεν ἐκ τοῦ Ζωοδόχου Τάφου, πανευφρόσυτον εὐαγγελιζόμενοι, πρὸς ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν γῆν, τὸ χαρμόσυτον μῆνυμα:

«Χριστὸς Ἀνέστη!»

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν!

† Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ

Πάσχα 1974

ἄλλο νόημα. Ἦτο ἓν προσκύνημα πρὸς τὰ τραύματα καὶ τὰς πληγὰς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς αἰεὶ μελιζομένης καὶ μὴ καταδαπανωμένης. Ἦτο ἀπότιοις χρέους καὶ ὀφειλῆς πρὸς ὅσα ἐκείνη, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, προσέφευρεν εἰς τὸ δοῦλον Γένος, προμαχοῦσα τῶν δικαίων του, καὶ προκινδυνεύουσα χάριν τῆς σωτηρίας του. Καὶ ἀκόμη ἦτο μία εὐκαιρία ἐνὸς πνευματικοῦ λουτροῦ μέσα εἰς τὴν κολυμβήθραν αὐτὴν τοῦ νέου Σιλῳάμ, λουτροῦ θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς λαμπρότητος.

Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἢ πραγματοποιήσις τοῦ προσκυνηματικοῦ τούτου ταξιδίου ὠρίσθη ἀρχικῶς μὲν ἀπὸ 9ης Φεβρουαρίου 1974. Ἐνεκα ὅμως τῆς παρεμπροσθέντος ἀσθενείας τοῦ Μακ., τὸ ταξίδιον ἀνεβλήθη διὰ τὴν 17ην Μαρτίου, ὅτε καὶ ἐπραγματοποιήθη, διαρκέσαν μέχρι τῆς 22ας τοῦ ἰδίου μηνός. Τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μακαριωτάτου ἀπήρτισαν οἱ Σεβ. Κίτρους κ. Βαρνάβας, Πρόεδρος τῆς Μ.Σ.Ε. Ὑποθέσεων ἑξωτερικοῦ, Ἐλευθερουπόλεως κ. Ἀμβρόσιος καὶ Κορινθίας κ. Παντελεήμων ἀρχιερατικά μέλη τῆς αὐτῆς, ὡς ἄνω, Μ.Σ.Ε., Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνός καὶ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Ἀλέξανδρος, ὡς καὶ οἱ Ἀρχιμανδρίται Χριστόδουλος Παρρασκευαΐδης, Γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου, Μελέτιος Καλαμαράς, Γραμματεὺς τῆς Μ.Σ.Ε. Ὑποθέσεων ἑξωτερικοῦ, Μάξιμος Ξύδας, ἰδιαίτερος Γραμματεὺς τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ὁ Ἀρχιδιάκονος αὐτοῦ Μεθόδιος Κυριακοῦ.

Α) ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ

Εἰς τὸ Ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ τὸν Μακαριώτατον καὶ τὴν συνοδείαν αὐτοῦ πρόεπεμψαν τὴν πρῶταν τοῦ Σαββάτου 16ης Μαρτίου ἐ.ξ., ὁ Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν κ. Δημ. Τσάκωνας, ὁ Διευθυντὴς τῆς Διευθύνσεως Ἐκκλησιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Ἡλ. Ἀντωνόπουλος, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου Θεοφίλ. Δέρβης κ. Κοσμῆς, ὁ Πανοσιολ. Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἀρχιμ. κ. Γ. Προκόπης καὶ ἕτεροι κληρικοί. Ὡσαύτως παρέστη καὶ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως ὑπὸ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς κ. Γεώργιον Σταμάτην, τ. Ὑπουργόν, τῆ συμμετοχῇ τῶν κ.κ. Παν. Γεωργαντοπούλου, Παντολέοντος Ἱ. Κιτσαρᾶ καὶ Μάχης Μακρῆ, ἥτις καὶ προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον ὀλίγον πρὸ τῆς ἐπιβίβασεως αὐτοῦ εἰς τὸ ἀεροσκάφος, καὶ προσέφευρεν εἰς αὐτὸν ὠραιότατην ἀνθοδέσμην.

Ὀλίγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἀεροσκάφους ἀπαντῶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος εἰς ἐρώτησιν δημοσιογράφων περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ταξιδίου αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς:

Εἴθισται ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἢ μεταξὺ τῶν Προκαθημένων ἀπασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀνταλ-

λαγῇ ἐπισκέψεων, ἵνα καὶ διὰ ζώσεως ἐνημερωῶσιν ἀλλήλους, ἐπὶ τῶν σκέψεων αὐτῶν ὡς πρὸς τὰ ἐνδιαφέροντα τὰς Ἐκκλησίας τῶν ζητήματα, ἰδίᾳ δὲ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ Διορθόδοξα καὶ Διαχριστιανικὰ θέματα.

Καὶ αἰσθανόμεθα εὐτυχῆς, ὅτι, ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ πρότερον ἀναχωροῦμεν μετὰ τῆς συνοδείας ἡμῶν διὰ Φανάριον, πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Γεραροῦ Πρωτοθρόνου τῶν Ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἱεραῆς χορείας τῶν Πανιερωτάτων Ἀρχιερέων τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Πεποίθαμεν, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν αὕτη πρὸς τὸν Σεπτὸν Ἀρχηγέτην τῆς Πρεσβυγενεῶς Μητροῦς Ἐκκλησίας θέλει, σὺν τοῖς ἄλλοις, συντελέσει εἰς στενωτέραν καὶ καρποφόρον συνεργασίαν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος καὶ προαγωγῆν τῶν παρορθοδόξων καὶ παγγχριστιανικῶν ὑποθέσεων, πρὸς δόξαν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Τὸ ταξίδιον τοῦτο ἀναλαμβάνοντες, αἰσθανόμεθα, ὅτι ἐπιχειροῦμεν συγχρόνως ἐπίσημον ἐπίσκεψιν ἐν μέσῳ λαοῦ, ἀπὸ μακροῦ συνδεδεμένου μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ τοιοῦτου. Καίτοι δὲ δὲν ἀνήκει ἡμῖν ἐνταῦθα ὁ λόγος, πιστεύομεν ἐν τούτοις, ὅτι αἱ δύο φίλαι Χῶραι, Ἑλλάς καὶ Τουρκία, ἔχουσι κοινὴν ἀποστολὴν εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον, ἐδραζομένην ἐπὶ τοῦ ἀμφοτέρωθεν σεβασμοῦ τῆς πνευματικῆς καὶ θρησκευτικῆς κληρονομίας ἑκατέρου τῶν λαῶν.

Δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας, ἵνα εὐχαριστήσωμεν ἐιλικρινῶς τὰς Τουρκικὰς Ἀρχάς, αἵτινες παρέσχον ἡμῖν φιλοφρόνως πᾶσαν ἀναγκαίαν διευκόλυνσιν, διὰ τὴν πρὸς Φανάριον ἐκκλησιαστικὴν ταύτην ἐπίσκεψιν.

Β) ΑΦΙΞΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΧΗ ΕΙΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΙΝ

Μετὰ ἡρέμον πτησιν 55' τὸ ἀεροπλάνον τῆς «Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας» προσεγειώθη εἰς τὸν ἀερολιμένα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ βροχερὸν καιρὸν, περὶ ὥραν 9.30 π.μ. Παρὰ τὸ ὀμίχλωδες τῆς ἀτμοσφαιράς κατωρθώσαμεν νὰ διακρίνωμεν κατὰ τὴν προσγειώσιν τὸν βαθύσκοιον ὄγκον τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων. Καὶ ὅσα οἱ ὀφθαλμοί μας δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συλλάβουν, τὰ συνέλαβεν ἡ παλλομένη ἐκ συγκινήσεως καρδιά μας: τὸν Κεράτιον, τὸν Βόσπορον, τὴν Ἁγ. Σοφίαν, τὸ Πατριαρχεῖον μας. ὦ! ὅποια ἀνέκφραστα συναισθήματα κατέκλυζον κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τὴν ὑπαρξίν μας! Καὶ ὅποιοι ἀνεπανάληπτοι πνευματικοὶ μετεωρισμοὶ ἐλίκνιζον τὸ εἶναί μας, μέσα εἰς τοὺς ἀτέρμονας τῆς ἱστορίας δολίχους, ἐκτυλίσσοντες μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα εἰς τὴν φαντασίαν μας σκηνὰς ἱεράς καὶ βιώματα αἰώνων. Καὶ καθὼς οἱ τροχοὶ τοῦ ταχυτέρου μηχανικοῦ τέρατος ἤγγιζον τὴν γῆν, ἡμεῖς ὅλοι ἠσθανόμεθα νὰ λαμβάνωμεν ἐπαφὴν μὲ μίαν πραγματικότητα, ποῦ ἐπὶ αἰῶνας τώρα παραμένει ἀγῆρατος καὶ σφριγῶσα, παρὰ τὴν σαφῆ ἔλλειψιν ἑξωτερικῆς κοσμι-

κῆς λαμπηδόνας, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὴν μαρτυρικὴν ταύτην Μητέρα τῆς Ὁρθοδοξίας, τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν.

Τὸ ἀεροσκάφος, πλησιάσαν τὸ κτίριον τοῦ ἀερολιμένου, ἐστάθη ἐπιβλητικὸν καὶ ἀκίνητον. Πρῶτος ἐξῆλθεν αὐτοῦ ὁ Μακαριώτατος καὶ ἠκολούθησαν τὰ λοιπὰ μέλη τῆς ἀκολουθίας, ἅπαντα ἐν ἐπισημῶ περιβολῇ.

Ἐκεῖ ἀνέμενον πρὸς ὑποδοχὴν οἱ Σεβ. Χαλκηδόνας κ. Μελίτων, Εἰρηνοπόλεως κ. Συμεῶν, Πέργης κ. Εὐάγγελος, ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Θεόκλητος καὶ ὁ καθηγ. κ. Ἐμμ. Φωτιάδης καθὼς καὶ ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Κων/πόλει κ. Π. Τσαμούλης, ὡς καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Βαλῆ Κων/πόλεως. Μετὰ τοὺς ἀνταλλαγέντας ἐγκαρδίου καὶ θερμοῦς ἀσπασμοῦς ὁ Σεβ. Χαλκηδόνας ἠυχήθη εἰς τοὺς ἀφιχθέντας τὸ ὡς εὖ παρέστησαν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἅπαντες δι' αὐτοκινήτων μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν ἐπισημῶν τοῦ ἀεροδρομίου, ἧτις ἐτέθη εὐγενῶς ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐπισημῶν ἐξ Ἑλλάδος ἐπισκεπτῶν. Προσφωνῶν καὶ αὐτῆς τὸν Μακαριώτατον εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, ἦν εἶχον κατακλύσει πολλοὶ Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες δημοσιογράφοι, ὁ Σεβ. Χαλκηδόνας κ. Μελίτων εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω, Μακαριώτατε, καὶ τώρα τὸν λόγον τοῦ καλωσορισμοῦ σας καὶ νὰ υπογραμμίσω ὅτι ἡ ἐπίσκεψίς σας εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποτίσεως ὑφ' ὑμῶν πρὸς αὐτὸ φόρον τιμῆς, θεωρεῖται ὡς μία σπουδαῖα συμβολὴ εἰς τὴν περαιτέρω ἐγκαρδίωσιν τῶν σχέσεων τοῦ Οἰκουμεν. Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπ' ἀγαθῶ τῆς καθόλου Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἰδιαιτέρως δὲ παρακαλῶ νὰ σημειώσητε ὅτι τὴν ἐπίσκεψίν σας ταύτην θεωροῦμεν καὶ ὡς πολυτιμὸν ὑμῶν συμβολὴν εἰς τὴν φιλίαν τῶν δύο Χωρῶν μας, Τουρκίας δηλ. καὶ Ἑλλάδος».

Εἰς ἀπάντησιν ὁ Μακαριώτατος ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς:

Μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως ἡμεῖς καὶ ἡ συνοδεία ἡμῶν ἐπισκεπτόμεθα τὸ πρῶτον ὡς Πρόκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν ἱστορικὴν ταύτην γῆν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς πάντων τῶν ἀνθρώπων ἠεδόκησε νὰ ζήσων πολλῶν πλάσματων Του γενεαί.

Ἐκφράζομεν δὲ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀγάπην ἡμῶν πρὸς τὴν φίλην Τουρκικὴν Χώραν, ἡ ὁποία, μετὰ τῶν ἰδικῶν τῆς γενναίων καὶ εὐγενῶν τέκνων, φιλοστόργως ἐπισυνάγει καὶ προστατεύει καὶ ἰδιοῦς μας ἀδελφούς, μνήμων καὶ τηρητὴς τῶν παραχωρηθέντων προνομίων ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἡγέτου καὶ ἰδρυτοῦ τῆς Μωάμεθ τοῦ Β', ἐπὶ συμπαραστάσει πρὸς τὸν πρῶτον Θρόνον τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας.

Χάριτας δ' ὁμολογοῦντες ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ φιλοξενία, ἐγκάρδιον ἀπευθύνομεν χαιρετισμὸν πρὸς τὸν Ἐ-

ξοχότατον Πρόεδρον τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, τὴν Εὐγενεστάτην Κυβέρνησιν καὶ τὸν φίλον γείτονα Τουρκικὸν Λαόν, ἐρχόμενοι πρὸς πάντας ὑγείαν καὶ πᾶσαν πρόδοον καὶ εὐτυχίαν.

Ἀκολούθως ἐσχηματίσθη πομπὴ αὐτοκινήτων πρὸς μετάβασιν εἰς τὴν Πόλιν. Προηγεῖτο αὐτοκίνητον τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἠκολούθει ὁ Μακαριώτατος μετὰ τοῦ Σεβ. Χαλκηδόνας, ἐπαβαίνοντες τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐτοκινήτου, εἶποντο δὲ τὰ αὐτοκίνητα τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Ἀκολουθίας. Ἡ πομπή, εἰσελθοῦσα εἰς τὴν Πόλιν, διὰ τῶν παλαιῶν τειχῶν, κατηυθύνθη πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον «Χίλτον», ἔνθα κατέλυσεν ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ.

Γ) ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙ Τῆς ΑΦΪΞΕΙ

Εἰς τὸν Π. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΝΑΟΝ

Μετὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν, ἡ πομπὴ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν κατηυθύνθη πρὸς Φανάριον, ἔνθα ἀφίκετο περὶ τὴν 12ην μεσημβρινὴν ὥραν ὑπὸ τοὺς χαρμοσύνους ἤχους τῶν κρουομένων κωδῶνων. Τὸ Φανάριον εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς Παλαιᾶς Πόλεως, ἐπὶ τοῦ Κερατίου, εἰς «τὸ καθ' ἡμᾶς κατὰ στενον». Ἐκεῖ εἶναι ἀπὸ αἰῶνων ἐγκατεστημένον τὸ πάνσεπτον κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Διασχίζων τις στενάς καὶ παλαιὰς ὁδοὺς ὁδηγεῖται πρὸς αὐτό. Καμμία ἐξωτερικὴ μεγαλοπρέπεια δὲν προδίδει τὴν ὑπαρξίν του. Ἀπλοῦν καὶ λιτὸν τὸ ὄλον κτιριακὸν του συγκρότημα, λείψανον παλαιῶν ἐνδόξων ἡμερῶν. Τὰ αὐτοκίνητα σταθμεύουν ἐξωθι τῆς ἐξωτερικῆς του πύλης. Ἐκεῖ ἔχουν παραταχθῆ οἱ κληρικοὶ τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς μετὰ τὰ διάσημά των ἕκαστος. Εἰς ὄλων τὰ πρόσωπα εἶναι ζωγραφισμένη ἡ ἱκανοποίησις καὶ ἡ χαρὰ. Ἡ ἐπίσκεψίς μας εἶναι δι' αὐτοὺς μία ἀνυπολόγιστος ψυχικὴ ἐνίσχυσις. «Φυλάσσοιτες φυλακὰς τῆς νυκτὸς» εἰς αὐτὴν τὴν μακρυνὴν πνευματικὴν ἔπαλξιν, ὑπομένουν μετὰ καρτερίαν τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν. Εἶναι οἱ ὀλίγοι «ποῦ ἀπόμειναν φρουροὶ τῆς παραδόσεως καὶ σχηματίζον ἐπὶ ἀνθρωπίνῃ ζωῆ τοῦ Φαναρίου. Τοὺς ἐθαυμάσαμεν καὶ τοὺς ἠγαπήσαμεν τοὺς καλοὺς κληρικοὺς τοῦ Πατριαρχείου μας. Τίποτε ἄλλο, μᾶς εἶπαν, δὲν προξενεῖ τόσον πόνον εἰς τὴν ψυχὴν μας, ὅσον τὰ τραύματα τῶν ἀδελφῶν μας, καὶ τίποτε ἄλλο δὲν μᾶς χαροποιεῖ, ὅσον αἱ θωπεῖαί των». Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς χορείας τῶν Ἀρχιερέων εἶναι ὁ Σεβ. Χαλκηδόνας κ. Μελίτων, ὅστις ὑποδέχεται ἡμᾶς καὶ μᾶς ὁδηγεῖ διὰ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναὸν διὰ τὴν τέλεσιν τῆς Δοξολογίας.

Ρίγη συγκινήσεως διαπεροῦν τὰ μέλη μας καθὼς πατοῦμεν τὸν ἡγιασμένον χώρον τοῦ Πατριαρχείου. Ἐμπροσθέν μας προβάλλουν αἱ τρεῖς πύλαι του. Ἡ κεντρικὴ εἶναι φραγμένη. Δὲν ἀνοί-

γει ποτέ. Είναι ή πύλη ένθα άπηγχονίσθη ό έθνο-
μάρτυς Πατριάρχης άγιος Γρηγόριος ό Ε'. Είσερ-
χόμεθα διά της δεξιās πύλης και στρεφόμεθα πρός
τά άριστερά με κατεύθυνσιν τόν 'Ι. Ναόν."Ετσι διερ-
χόμεθα όπισθεν της μεσαίας πύλης, της κεκλει-
σμένης. 'Ισταμέθα εκεί έπ' όλίγον εις στάσιν εύλα-
βικής μνήμης. 'Η μορφή του μάρτυρος Πατριάρ-
χου, άνηρητημένη υπεράνω της ξυλίνης θύρας,
δέχεται τά ύγρά μας βλέμματα. Και καθώς άτενί-
ζομεν πρός αυτήν, ή φαντασία μας ζωντανεύει
«τό σχοινί του Πατριάρχου», τό μαρτύριον όλου
του Γένους. 'Η πύλη αυτή θα μένη πάντοτε ώς
σύμβολον τών θουσιών της 'Εκκλησίας χάριν του
"Εθνους και θα διατρανώη εις όλας τās γενεάς
την μεγαλειώδη αλήθειαν, ότι ή 'Εκκλησία υπήρξε
πάντοτε ή σωτεια του Γένους κιβωτός, και δι'
αυτό είναι άξια της πανεθνικής εύγνωμοσύνης.

Τόν Πατριαρχικόν περίβολον έχουν κατακλύ-
σει 'Ελληνες όμογενείς. Μās υποδέχονται με
στοργήν. Τό βλέπομεν εις τās θερμάς των έκδη-
λώσεις, εις τά δάκρυά των. Τους ανταποδίδομεν
τά αισθήματα με την έγκαρδιότητά μας. Τους άνα-
γνωρίζομεν τό βαρύ έργον, τό όποϊον έπιτελοϋν.
Και τους ένισχύομεν με τους λόγους μας.

Εις τόν νάρθηκα ό Μακαριώτατος περιβάλλε-
ται μανδύαν και κρατών την ράβδον εισέρχεται
βραδέως εις τόν ναόν, προπορευομένων, κατά την
τάξιν, του "Αρχ. Πριμηκηρίου και του Μ. 'Εκκλη-
σιάρχου, τών χορών ψαλλόντων μεγαλοπρεπώς
τό «'Αξιον έστιν», εις βυζαντινόν μέλος του β'
ήχου. Είναι στιγμή έξόχως συγκινητική. Και ένψ
τό υπέροχον άκουσμα της βυζαντινης μελωδίας
αναπλάσσει εις τόν νοϋν μας τό άρχαϊόν κάλλος
της βυζαντινης έκκλησιαστικής παραδόσεως και
αναμειγνύει εις ένα ξεχοχον συνδυασμόν τό πολυ-
φιλήτων εκείνο παρελθόν με τό άεννάως πέριξ
εκείνου άνελισσόμενον παρόν, άποκαλύπτεται εις
τους έκστατικούς όφθαλμούς μας ή έπιβλητική
μεγαλοπρέπεια, την όποιάν υποκρύπτει ή άτμο-
σφαίρα, την όποιάν έντός ένός έξωτερικώς πενι-
χρού περιβάλλοντος δύναται να δημιουργήση ή
χριστιανική ψυχή και ό παλμός του Γένους. 'Ο
άπέριτος Πατριαρχικός ναός του άγιου Γεωργίου,
κάτω από τους θόλους του όποϊου συνέβησαν πολυ-
ποϊκιλα έκκλησιαστικά και έθνικά γεγονότα, είναι
μάρτυς μās άτέρμονος ιστορίας, γραμμένης με
δάκρυα, άλλοτε χαράς και άλλοτε λύπης, ένός
λαού με ψυχήν γίγαντος και με καρδίαν ιπιότου.
Είσερχόμενοι εις τόν ναόν, περιτρέχομεν με τό
βλέμμα όλην του την έκτασιν, τό ξυλόγλυπτον
παλαιόν του τέμπλον, τās κανδήλας, τους χορούς,
τόν θρόνον. "Ολα εδώ είναι πτωχά εις ύλην και
παλαιά εις δημιουργίαν. 'Αλλ' είναι πλούσια εις
ιστορίαν και εις παράδοσιν. Τοϋτο είναι τό θαϋμα
του Φαναρίου. Να περικλείη τους θησαυρούς του
έντός πενιχρών θησαυροφυλακίων, διά να άνα-
δεικνύη την άξίαν των έκ της ιδικής των λάμψεως
και όχι έκ της σπιλνότητος του αισθητού χώρου.

'Ασπασθείς ό Μακαριώτατος την 'Αγίαν Τρά-
πεζαν και ένδυθείς έπιτραχήλιον και ώμόφορον,
έξέρχεται έκ του 'Αγίου Βήματος εις τό μέσον
του ναού, και εύλογήσας Κλήρον και λαόν, τών
χορών ψαλλόντων εις άργόν πανηγυρικόν μέλος
τό «Εις πολλά έτη Δέσποτα», άνέρχεται εις τόν
Θρόνον. Εις τό παραπλεύρως δεξιόν παραθρόνιον
ίσταται ό Σεβ. Χαλκηδόνας κ. Μελίτων έχων παρ'
εαυτώ τόν έντιμότατον Πρόξενον της 'Ελλάδος
κ. Περικλήν Τσαμούλην και τους Βοηθούς 'Επι-
σκόπους του Πατριαρχείου, ένψ εις τά άριστερά
του Θρόνου στασίδια λαμβάνουν θέσεις οι Σεβ.
'Ιεράρχαι της άκολουθίας του Μακαριωπάτου,
έμπροσθεν δ' αυτών οι λοιποί κληρικοί μέλη αυτής.

'Επακολουθεί ή κατά την έξης τάξιν τέλεισι
της έπισήμου Δοξολογίας:

Δευτερεύων Διάκονος

Εδλόγησον Δέσποτα

'Η Α. Μ.

Εδλογητός ό Θεός..

Δευτερεύων Διάκονος

Εις πολλά έτη Δέσποτα... Τρισάγιον.

'Η Α. Μ.

"Οτι Σοϋ έστιν...

Χοροί

*Τροπάρια α) του 'Αγιου του Ναου (άγ. Γεωρ-
γίου). β) του 'Αγιου 'Ανδρέου. γ) Προστασία των
Χριστιανών. δ) Δοξολογία (στίχοι έξ).*

Δευτερεύων Διάκονος

'Ελέησον ήμās ό Θεός...

Κωδικογράφος Διάκονος

"Ετι δεόμεθα υπέρ των εϋσεβών...

Δευτερεύων Διάκονος

*"Ετι δεόμεθα υπέρ του 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών
και πάσης 'Ελλάδος Σεραφείμ.*

Κωδικογράφος Διάκονος

*"Ετι δεόμεθα υπέρ των περι Αδτών 'Αγίων 'Αρ-
χιερέων και της συνοδείας αυτών.*

Δευτερεύων Διάκονος

*"Ετι δεόμεθα υπέρ εϋσταθείας και έν Κυρίω αν-
ξήσεως της 'Αγιωτάτης καθ' 'Ελλάδα 'Εκκλησίας και
παιτών των 'Αγίων του Θεου 'Εκκλησιών και υπέρ της
ειρήνης του σύμπαντος Κόσμου.*

Κωδικογράφος Διάκονος

"Ετι δεόμεθα υπέρ του εισακούσαι Κύριον...

'Η Α. Μ.

"Οτι ελεήμων και φιλόανθρωπος Θεός...

Δευτερεύων Διάκονος

Δόξα Πατρι και Υιϋ και 'Αγίω Πνεύματι.

'Η Α. Μ.

Ποιεί άπόλυσιν.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, τῆς Α. Μακαριότητος εὐλογοῦσης διὰ τοῦ Σταυροῦ τὸν λαόν, ψάλλεται ὑπὸ τῶν Χορῶν ὁ Πολυχρονισμὸς Αὐτῆς.

«Πολυχρόνιον ποιῆσαι Κύριος ὁ Θεός, τὸν Μακαριώτατον καὶ Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριον κύριον Σεραφεῖμ, Κύριε φύλαττε Αὐτὸν εἰς πολλὰ ἔτη».

Δ) ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓ. ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΑΤΡ. ΣΥΝΟΔΟΥ

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Δοξολογίας ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς τὰ Πατριαρχικὰ δώματα. Ἐντὸς τοῦ Πατριαρχικοῦ Γραφείου ἀναμένει τούτους ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Σεβ. μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἂν τις εἶπῃ ὅτι κυριολεκτικῶς ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων οἱ δύο Προκαθήμενοι καὶ ἀλλή-

λοποιήθησαν ἐν χαρᾷ πολλῇ. Ἐβλέπομεν εἰς τὸ μειλίχιον πρόσωπον τοῦ Πατριάρχου ζωγραφισμένην μίαν ἀπέραντον ἱκανοποίησιν καὶ τρυφερότητα, καὶ εἰς τὰ ἀδρὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Μακαριώτατου μίαν ἀνένδοτον ἀποφασιστικότητα διὰ τὴν καταπαγίωσιν ἀνεπισκοπίστων καὶ στενῶν σχέσεων ἀγαθῆς συνεργασίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐν ἀμοιβαίῳ εὐφροσύνῃ, ἀγάπῃ καὶ κατανοήσεως.

Προσφωνῶν τὸν Μακαριώτατον ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος εἶπε τὰ ἑξῆς :

Μακαριώτατε,

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καὶ ἡμεῖς προσωπικῶς εἴμεθα ἐξαιρετῶς ἐντυχεῖς, ὑποδεχόμενοι τὴν Ὑμετέραν ἀγαπητὴν Μακαριότητα καὶ τοὺς περὶ Αὐτὴν ἁγίους Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῇ ὡραίᾳ καὶ ἀγαπητῇ ταύτῃ Χώρα ἡμῶν.

Ἐν τῷ προσώπῳ Σας, Μακαριώτατε ἀδελφέ, χαιρετίζομεν τὸν γνήσιον καὶ ἄξιον ποιμένα τῆς Ἀ-

Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν Δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ἀφίξει εἰς Πόλιν. Διακρίνονται ἐπὶ τοῦ Θρόνου ὁ Μακαριώτατος, ἔχων ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ τὸν Σεβ. Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνα μετὰ τοῦ ἐν Κων/λει Προξένου κ. Π. Τσαμούλη, ἔξ ἀριστερῶν δὲ τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀκολουθίας αὐτοῦ.

γιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ γνωρίζητε, ὅτι δὲν Σᾶς ὑποδεχόμεθα ὡς ξένον, ἀλλ' ὡς ἀδελφὸν τίμιον καὶ ἐγκάρδιον.

Λέγοντες ταῦτα αὐτὴν τὴν στιγμήν, δὲν ἐκφράζομεν ἀπλῶς καὶ μόνον προσωπικὰ αἰσθήματα, ἀλλὰ διερωτηθεὶς τὸ φρόνημα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης ταύτης Ἐκκλησίας, τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱεραρχίας, τοῦ Κλήρον καὶ τοῦ Λαοῦ.

Ἡ ἐπιθυμία ἡμῶν εἶναι, ὅπως ἡ ἐντεῦθεν γεννηθεῖσα Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀξάνῃ, ὡς ἄμπελος εὐκληματούσα, ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ὅλης Ἐκκλησίας.

Εὐχόμεθα, Μακαριώτατε, μακρὰν καὶ ἐνδοξον Ἀρχιεπισκοπικὴν Διακονίαν.

Καλῶς ἤλθετε!

Εἰς ἀπάντησιν ὁ Μακαριώτατος εἶπεν ἀπὸ στήθους τὰ ἑξῆς:

Παναγιώτατε,

Εἴμεθα βαθύτατα συγκεκινημένοι, διότι ἠξιώθημεν νὰ πραγματοποιήσωμεν τὸ προσκνηματικὸν τοῦτο ταξίδιον εἰς τὴν ἱστορικὴν ὁμῶν Πόλιν, προκειμένου νὰ Σᾶς συναντήσωμεν καὶ ἐκ τοῦ πλησίον ἀνταλλάξωμεν τὸν ἐν Κυρίῳ ἄσπασμόν. Ἠλθομεν ἀκόμη ἐνταῦθα εἰς ἐπιβεβαίωσιν τῶν ὅσων ἐξηγγελάμεν ἐν τῷ ἐνθρονιστηρίῳ ἡμῶν Λόγῳ καὶ ἵνα ἐπιφέρωμεν στενὸν τὸν σύνδεσμον μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Παρακαλῶ νὰ πιστεύσητε, ὅτι τόσο ἐγὼ, ὅσον καὶ οἱ ἄγιοι ἀδελφοὶ οἱ συγκροτοῦντες τὴν Ἱ.Σ.Ἱ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ σεβασμοῦ στρέφομεν τὸν νοῦν καὶ τὰς καρδίας πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Δέξασθε, Παναγιώτατε, τὰς ἐγκαρδίας ἡμῶν εὐχὰς ὑπὲρ μακροσημερεύσεως τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ αὐτὴν Ἱεραρχίας.

Ἐν συνεχείᾳ, ἡ μὲν Α. Θ. Παναγιότης παρουσίασεν εἰς τὸν Μακαριώτατον τὰ μέλη τῆς ἁγίας Πατριαρχικῆς Συνόδου, ὁ δὲ Μακαριώτατος τὰ μέλη τῆς συνοδείας αὐτοῦ. Ἐπηκολούθησαν ἐγκάρδιοι συζητήσεις μεταξὺ αὐτῶν ἐν ἀτμοσφαιρᾷ ἀπλότητος καὶ ἀγάπης καὶ ἀκολουθῶς παρεκάθησαν ἅπαντες εἰς τὴν λιτὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν.

Ε) ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΝ ΣΥΛΛΕΙΤΟΥΡΓΟΝ

ΕΝ Τῷ Π. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚῷ ΝΑῶΙ

Τῇ πρωτῇ τῆς ἐπομένης, 17 Μαρτίου, Κυριακῇ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, ἐτελέσθη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῶι Συλλειτουργοῦν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῆς Α. Μακαριότητος καὶ ἑξ ἑκατέρωθεν Μητροπολιτῶν, ἦτοι τῶν Σεβ. Χαλκηδόνος Μελίτωνος, Νεοκαισαρείας Χρυσοστόμου, Λαοδικείας Μαξίμου, Μύρων Χρυσοστόμου, Εἰρηνοπόλεως Συμεῶν, Κολωνίας Γαβριήλ, Κίτρους

Βαρνάβα, Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβροσίου, Κορινθίας Παντελεήμονος, Φθιώτιδος Δαμασκηνοῦ καὶ Φιλίππων Ἀλεξάνδρου, καθὼς καὶ τοῦ Σεβ. Ἰορδάνου κ. Βασιλείου, ὅστις εἶχεν ἀφικθῆ μεθ' ἡμῶν ἐπὶ εἰδικῇ ἀποστολῇ.

Ἡ Θεία αὕτη Λειτουργία, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν ἀσφυκτικὸν πλῆθος ὁμογενῶν, ὑπῆρξε, κατὰ τὴν ὁμολογίαν πάντων, μία σπανία εἰς μεγαλοπρέπειαν λειτουργικὴ ἀναφορὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἀπὸ ἐνωρὶς ὁ Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναὸς κατεκλύσθη κυριολεκτικῶς ἀπὸ ἕνα πρωτοφανῆ εἰς ὄγκον χεῖμαρρον χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι ἦλθον διὰ νὰ συμμετάσχουν δι' ὅλης τῶν τῆς καρδίας εἰς τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν τῆς Λατρείας. Βλέπει κανεὶς ἐκεῖ ἀνθρώπους πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας. Ἰδιαίτερος συγκινεῖ ἡ σφριγῶσα νεότης, ἥτις διὰ τῆς παρουσίας τῆς τόσο εἰς τὸ ἱεροναλικὸν ἀναλόγιον, ὅσον καὶ εἰς τὸν κῶρον τῆς τηρήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, δίδει ἕνα ἰδιαίτερον τόνον εἰς τὴν τόσο ἄλλωστε λαμπρὰν ἀτμοσφαιρᾷ τῆς ἡμέρας. Ὁ Παναγιώτατος κατέρχεται ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν δωμάτων ἐν πομπῇ καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν Ναὸν ἐνωρὶς. Εἰς τὸν Νάρθηκα στρέφεται πρὸς τὰ δεξιά, παραλαμβάνει ἀπὸ τὸ παγκάριον ἐν κηρίῳ, τὸ ἀνάπτει εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου καὶ τὴν προσκυνεῖ, ἀκολουθῶς δὲ περιβάλλεται τὸν μανδύαν καὶ κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὴν ράβδον εἰσέρχεται μεγαλοπρεπῶς εἰς τὸν κυρίως ναὸν διὰ νὰ χοροστατήσῃ. Ὅλων τὰ βλέμματα στρέφονται πρὸς τὸν πρωτόθρονον Ἀρχιερέα. Εἰς τὸ πρόσωπόν του ἐνσαρκώνονται οἱ ἀλάλητοι στεναγμοὶ τοῦ Γένους. Ὁ Πατριάρχης τῶν Ρωμαίων! Ὅποιαν ἔννοιαν προσλαμβάνει ἡ φράσις αὕτη, ὅταν κανεὶς τὴν προφέρῃ εἰς τὴν Πόλιν! Εἰς τὴν Πόλιν, ὅπου πᾶσα γυνὴ γῆς εἶναι καὶ εἰς ἀψευδῆς μάρτυς ἐνὸς μεγαλείου ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐθνικοῦ, καὶ ὅπου κάθε Ἑλλην αἰσθάνεται μίαν ἀκατανίκητον ἔλξιν πρὸς τὸ ἀκανεὲς παρελθὸν τοῦ Γένους του.

Ἡ ὅλη τελετουργία διεξήχθη συμφώνως πρὸς εἰδικὴν τυπικὴν διάταξιν, ἐκδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ διαλαμβάνουσαν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἅπαντα τὰ σχετικὰ. Ἐξ αὐτῆς ἀντιγράφομεν ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς:

Κατὰ τὸν Ὁρθρον χοροστατεῖ μόνον ἡ Α. Θ. Παναγιότης.

Ἡ Α. Μακαριότης μετὰ τῶν λοιπῶν συλλειτουργησόντων Ἁγίων Ἀρχιερέων παραμένουσιν ἐντὸς τοῦ Ἱ. Βήματος.

Καιρὸν λαμβάνουσιν οἱ λειτουργήσοντες Ἱερεῖς μετὰ τῶν Διακόνων κ. Μεθοδίου, Διακόνου τῆς Α. Μακαριότητος, καὶ κ. Κυρίλλου, Δευτερευόντος τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων, ψαλλομένων δὲ τῶν ἐξαποστειλαρίων οἱ Μ. Ἀρχιδιάκονος καὶ Κωδικογράφος, οἵτινες καὶ εἰσέρχονται ἀμέσως ἐντὸς τοῦ Ἱ. Βήματος καὶ ἐνύομοι τὰς διακονικὰς αὐτῶν στολὰς ἐξέρ-

χονται μετὰ τῶν λοιπῶν Διακόνων, κρατοῦντες δικηροτρύχηρα καὶ ἴστανται παρὰ τῷ Θρόνῳ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, μετὰ τὴν προσκόνησιν τῶν Ἱ. Εἰκόνων, κρατουμένων ὑπὸ τοῦ Μ. Ἐκκλησιάρχου καὶ τοῦ Π. Ἐφημερίου εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ Ἱ. Βήματος, ὑποκλίνεται ἐλαφρῶς πρὸ τοῦ Μακαριωτάτου, ἵσταμένου ἀριστερὰ τῆς ἐμπροσθίας πλευρᾶς τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ τῶν ἐκατέρωθεν αὐτῆς ἵσταμένων Ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ ἐνδύονται ἅπαντες τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν στολὰς.

Τὴν μὲν Α. Θ. Παναγιότητα ἐνδύουσιν οἱ Ἀρχιδιάκονος καὶ Δευτερεύων, τὴν δὲ Α. Μακαριότητα οἱ Διάκονοι Μεθόδιος καὶ Κωδικογράφος.

Ἐν ἀρχῇ τῆς Δοξολογίας, ἐκ τοῦ Ἱ. Βήματος, προπορευομένων τῶν Ἱερέων, τῶν δύο Διακόνων (Δευτερεύοντος-Κωδικογράφου) καὶ τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, καταλαβόντων τὰς ἐνώπιον τοῦ Θρόνου οἰκειὰς αὐτῶν θέσεις, ἐξέρχονται ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς Α. Μακαριότητος, προπορευομένων τούτων τοῦ Ἀρχιδιακόνου καὶ τοῦ Διακόνου Μεθοδίου καὶ τοῦ Μ. Ἐκκλησιάρχου ἐπομένου καὶ κρατοῦντος τὴν Π. Φυλ-

λάδα, καὶ ἴστανται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς χορείας τῶν Ἀγίων Ἀρχιερέων.

Τὰ τοποθετούμενα ἐν τῷ Σολέα καθίσματα Πατριάρχου — Ἀρχιερέων παραλείπονται. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ τοποθετεῖται τὸ τρισκέλιον.

Μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Α. Μακαριότητος ἵσταται ὁ Μ. Ἐκκλησιάρχος. Παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητι ἵσταται ὁ Ἀρχιδιάκονος, παρὰ δὲ τῆς Α. Μακαριότητι ὁ Διάκονος Μεθόδιος.

Οὗτοι, χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὰ «Ἐἴπωμεν πάντες καὶ Πληρώσωμεν».

Ἀρχιδιάκονος

Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός...

Α. Θ. Π. :

Ἄου Ἐλεήμων...

Δ. Μεθόδιος

Πληρώσωμεν...

Α. Μ.

Ἄου Θεὸς ἐλέους, οἰκτιρῶν...

Οἱ δύο Προκαθήμενοι περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ τῶν συλλειτουργῶν αὐτῶν Ἀρχιερέων εἰς τὸν Σολέα κατὰ τὴν ὥραν τῆς Δοξολογίας καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς τελετῆς τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.

A. Θ. Π.

Εἰρήνη πᾶσιν.

Ἀρχιδιάκονος

Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν...

A. Θ. Π.

Τὴν εὐχὴν τῆς ὑποκλίσεως.

A. M.

Σὸν γὰρ ἐστὶ τὸ ἔλεειν...

Ἀρχιδιάκονος

Σοφία.

A. Θ. Π.

Ὁ ὦν εὐλογητός...

Α' Ἱερεὺς

Στερεώσαι Κύριος ὁ Θεός...

Ἀρχιδιάκονος

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῶ...

A. Θ. Π.

Ἀπόλυσις.

B' Ἱερεὺς

Δι' εὐχῶν τοῦ Ἁγίου Δεσπότην ἡμῶν...

Καθ' ἣν στιγμήν οἱ Χοροὶ φάλλουσι τὰ Εὐλογη-
τάρια τῆς Δοξολογίας, ὁ Α' Ἱερεὺς μετὰ τῶν Πατρι-
αρχικῶν Διακόνων Δευτερεύοντος καὶ Κωδικογράφου,
ποιῶντες ὑπόκλισιν ἐνώπιον τῆς Α. Θ. Πανα-
γιότητος εἰσέρχονται εἰς τὸ Ἱ. Βῆμα.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Δοξολογίας οἱ Χοροὶ συγκεν-
τρούμενοι πρὸ τῆς Β. Πύλης ἀρχονται φάλλοντες τὸ
ἁσματικὸν («Ἅγιος ὁ Θεός»), ὅτε καὶ γίνεται ἡ περι-
φορὰ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, προπορευομένων τῶν λαμ-
παδόχων μετὰ ἑξαπτερῶν, τοῦ Διβαμβούλου, τῶν
Ἱεροφαλιτῶν καὶ τῶν λειτουργῶν, ἐκκινούντων ἀπὸ
τῆς Ἁγίας Τραπέζης ὡς ἐξῆς: Ὁ Ἱερεὺς λαβὼν τὸ
θυμιατὸν θυμιᾶ τρεῖς τὸν Τ. Σταυρὸν ἠΰτρειπισμένον
ἐντὸς δίσκου μετ' ἀνθέων καὶ τριῶν κηρίων καὶ κεί-
μενον ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης. Ἀφοῦ παραδώσῃ τὸ
θυμιατὸν, ποιεῖ μετὰ τῶν Διακόνων τρεῖς μετανοίας,
ἀσπάζεται τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν καὶ αἶρει ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς αὐτοῦ τὸν δίσκον μετὰ τοῦ Τ. Σταυροῦ. Ὁὕτω,
τῶν Διακόνων προπορευομένων μετὰ λαμπάδων καὶ
θυμιατῶν, γίνεται ἡ περιφορὰ. Ὄταν φθάσωσιν ἐν τῷ
Σολέα, ὁ Πατριάρχης εὐλογεῖ τὴν πομπὴν διεροχόμε-
νην πρὸ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ περιφερο-
μένην περὶ τὸ τρισκελίον τρεῖς. Ἀκολουθῶς ὁ Ἱε-
ρεὺς ποιεῖ τὴν ὕψωσιν διὰ τοῦ «Σοφία». («Ὁρθοί»),
θυμιᾶ δὲ φάλλον τὸ «Σῶσον Κύριε τὸν Λαόν Σου»,
ὅπερ ἐπαναλαμβάνουσιν ἀνὰ μίαν οἱ Χοροί. Εὐθὺς
ἀμέσως ὁ Πατριάρχης, προσελθὼν ἐνώπιον τοῦ τρι-
σκελίου ποιεῖ τρεῖς μετανοίας μετὰ τοῦ σημείου τοῦ
Σταυροῦ, φάλλει τὸ «Τὸν Σταυρὸν Σου προσκυνού-
μεν» καὶ ἀσπάζεται αὐτόν, ἀφοῦ δὲ ἀποθέσῃ τοῦτον
ἐντὸς τοῦ δίσκου, λαμβάνει ἐξ αὐτοῦ τὰ αὐτοῦ ἄνθη,
εἶτα εὐλογεῖ τὸν λαόν καὶ ἐπανερχεται εἰς τὴν θέσιν
αὐτοῦ. Ἐν συνεχείᾳ προσέρχεται πρὸ τοῦ τρισκελίου

ὁ Μακαριώτατος καὶ τελεῖ τὸν αὐτὸν ὡς καὶ ὁ Πα-
τριάρχης ἀσπασμὸν τοῦ Τ. Σταυροῦ φάλλον τὸ «Τὸν
Σταυρὸν Σου» καὶ εὐλογεῖ, ὡς καὶ ὁ Πατριάρχης πρό-
τερον, τὸν λαόν διὰ τοῦ Τ. Σταυροῦ καὶ τῶν ἀνθέων
αὐτοῦ, τῶν Χορῶν φάλλοντων τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη»,
ἐπανερχόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὴν παρὰ τῷ Πατρι-
άρχῃ θέσιν αὐτοῦ.

Τότε ὁ Μ. Ἐκκλησιάρχης προσάγει τῷ Πατρι-
άρχῃ δέσμας ἀνθέων, τὰς ὁποίας διανέμει Ὁὕτως εἰς
τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς, οἵτινες προσέρχονται κατὰ
σειρᾶν, ἀσπάζονται τὸν Τ. Σταυρὸν ἐπὶ τοῦ τρισκελίου
κείμενον, λαμβάνουσι τὰ ἄνθη ἀσπαζόμενοι τὴν δε-
ξιὰν τοῦ Πατριάρχου καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς θέ-
σεις αὐτῶν. Εἶτα ὁ Μ. Ἐκκλησιάρχης φέρει τὸν Τ.
Σταυρὸν ἐκ τοῦ δίσκου εἰς τὸν Πατριάρχῃ, ὅστις
διανέμει ἄνθη εἰς τοὺς Κληρικούς, τοὺς Προξενικούς,
τοὺς Ὀφφικιάλους, τοὺς τυχόντας ἐπισήμους καὶ τοὺς
Ψάλτας (Πρωτοψάλτην καὶ Λαμπαδάριον), οἵτινες
ἀσπάζονται τὸν Τ. Σταυρὸν καὶ τὴν δεξιὰν τοῦ Πα-
τριάρχου.

Ἀκολουθῶς, οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ Διάκονοι λαμβάνουσι
καιρὸν παρὰ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος καὶ ἀρχεται ἡ
Θεία Λειτουργία.

Τὸ Εἰσοδικὸν φάλλεται ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιό-
τητος, ἥτις καὶ εὐλογεῖ διὰ τῶν δικηροτρικῶν τὸν
λαόν. Εὐθὺς ἀμέσως παραδίδει αὐτὴ τὰ δικηροτρικῆρα
εἰς τὴν Α. Μακαριότητα, ἥτις καὶ εὐλογεῖ καὶ αὐτὴ
τὸν λαόν, τῶν Χορῶν φάλλοντων τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη»,
μεθ' ὧν εἰσέρχονται ἐν πομπῇ εἰς τὸ Ἱ. Βῆμα, τῆς Α.Θ.Π.
καὶ τῆς Α.Μ. κρατούντων τὰς Ποιμαντορικὰς αὐτῶν
ράβδους.

Θυμιᾶ ἡ Α.Θ. Παναγιότης.

Ἀρχιδιάκονος

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

A.Θ.Π.

Ὅτι Ἅγιος...

Δ. Μεθόδιος

Καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ψαλλομένου τοῦ τρίτου «Τὸν Σταυρὸν Σου»
ποιεῖ διὰ τοῦ δικηρίου τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ ἐπὶ τοῦ
Ἱ. Εὐαγγελίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης, κατὰ τὴν ὥραν
δὲ τοῦ πέμπτου «Τὸν Σταυρὸν Σου» διὰ τοῦ τρικη-
ρίου ἡ Α. Μακαριότης.

Τὸ πρῶτον «Κύριε, Κύριε» λέγεται ὑπὸ τῆς Α.Θ.
Παναγιότητος, τὰ δὲ δύο ἕτερα ὑπὸ τῆς Α. Μακα-
ριότητος.

Προκειμένου περὶ τῆς θέσεως ἐν τῷ Συνθρόνῳ,
ἡ Α.Θ. Παναγιότης καὶ ἡ Α. Μακαριότης ἴστανται
ἐμπροσθεν αὐτοῦ, τοποθετημένης ἐπ' αὐτοῦ τῆς Εὐ-
κόνος τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἀρχιδιάκονος ἐκφωνεῖ τὴν φήμην τῆς Α.Θ.
Παναγιότητος, τὴν ὁποίαν φάλλουσι οἱ συλλειτουργ-
γοῦντες Ἀρχιερεῖς (τρεις). Τρεῖς φάλλουσι καὶ τὴν

φήμην τῆς Α. Μακαριότητος, ἣν ἐκφωνεῖ ὁ Διάκονος Μεθόδιος.

Αἱ φῆμαι τῶν δύο Προκαθημένων ὑπὸ τῶν Χορῶν ψάλλονται ὑπὸ μὲν τοῦ Δεξιοῦ ἁπαξ, ἢ τῆς Α.Θ.Π., ὑπὸ δὲ τοῦ Ἀριστεροῦ, ἢ τῆς Α. Μακαριότητος ἁπαξ, ὡσαύτως.

Ἀναγινωσκομένου τοῦ Ἀποστόλου, θυμῶ ὁ Διάκονος Μεθόδιος, ὁ δὲ Ἀρχιδιάκονος λαμβάνων καιρὸν παρὰ τῆς Α.Θ.Π. ἀνέροχεται εἰς τὸν Ἱ. Ἀμβωνα διὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἱ. Εὐαγγελίου.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἱ. Εὐαγγελίου, ἢ Α.Θ. Παναγιότης παραλαβοῦσα τὸν Σταυρὸν εὐλογίας ὑπὸ τοῦ Διακόνου Μεθοδίου, προσέροχεται ἐνώπιον τῆς Ὁραίας Πύλης καὶ εὐλογεῖ τὸν λαόν, τῶν Χορῶν Ψαλλόντων τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη».

Εἰς τὴν Μ. Εἴσοδον ἢ Α.Θ.Π. καὶ ἢ Α.Μ. μνημονεύουσι ζώντων τε καὶ τεθνεώτων.

Αἱ ἐκφωνήσεις κατανέμονται ὡς ἑξῆς.

Α.Θ.Π. Διὰ τῶν οἰκτιρμῶν...

Α.Θ.Π. Εἰρήνη πᾶσιν.

Α.Μ. Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν...

Α' τῆ τάξει Τὸν ἐπινίκιον...

Α.Θ.Π. Λάβετε φάγετε... Πίετε ἐξ αὐτοῦ...

Β' τῆ τάξει Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν...

Α.Μ. : Ἐξαιρέτως τῆς Παναγίας...

Τὸ ἀντίδωρον εὐλογεῖ ἢ Α.Θ. Παναγιότης.

Εἰς τὸ «ἐν πρώτοις

Α. Θ. Π.

Μνήσθητι, Κύριε πάσης Ἐπισκοπῆς...

Α. Μ.

Ὅτι βούλεται.

Οἱ ἡμέτεροι

Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Δημητρίου, ὃν χάρισαι...

Οἱ τῆς Α. Μ.

Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου...

Ἀρχιδιάκονος

Δημητρίου τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη.

Σεραφεῖμ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος πολλὰ τὰ ἔτη.

Νικολάου Ἀλεξανδρείας, Ἡλιοῦ Ἀντιοχείας... τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν πολλὰ τὰ ἔτη.

Μακαρίου Κύπρου, Βασιλείου Βαρσοβίας, Προέδρων τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πολλὰ τὰ ἔτη.

Καὶ ὧν ἕκαστος...

Αἱ ἐκφωνήσεις ἐν συνεχείᾳ

Α. Μ.

Καὶ δὸς ἡμῖν ἐν ἐνὶ στόματι...

Α. Θ. Π.

Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη...

Α. Μ.

Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς...

Γ' τῆ τάξει

Α. Θ. Π.

Δ' τῆ τάξει

Α. Θ. Π.

Ἀρχιδιάκονος

Α. Θ. Π.

Ἀρχιδιάκονος

Α. Θ. Π.

Α' Τερεῦς

Ὅτι Σοῦ ἐστιν...

Εἰρήνη πᾶσι.

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς...

Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις...

Πιστεύω Κύριε καὶ ὁμολογῶ...

Τοῦ Δείκνου σου...

Μετὰ φόβου Θεοῦ...

Ἀπόλυσις (ἐκ τῆς Ὁραίας Πύλης).

Δι' εὐχῶν...

Καὶ ἤδη ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας. Ἐχουν περάσει 4 ὥραι ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τῶν Καταβασιῶν. Ὅλοι ὅμως παραμένουν εἰς τὰς θέσεις των. Τώρα εἶναι ἡ σειρὰ τῶν ἐπισήμων προσφωνήσεων. Εἰς τὸ Κοινωνικὸν οἱ συλλειτουργήσαντες Ἀρχιερεῖς, μετὰ τὴν Θεῖαν Μετάληψιν, ἐκδύονται τὰ ἄμφιά των καὶ πρὸ τοῦ «Δι' εὐχῶν» καταλαμβάνουν θέσεις εἰς τὸν Σολέα. Μόνοι ἐνδεδυμένοι παραμένουν οἱ δύο Προκαθημένοι, φέροντες ἕκαστος πάγκρυσον σάκκον, ἀμυθῆτου ἀξίας καὶ λεπτιοτάτης τέχνης, κομοσθέντα ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Σκευοφυλακίου. Ὁ Πατριάρχης φορεῖ τὸν σάκκον «τῶν Σμάλτων», ὡς λέγεται, ἐπειδὴ εἶναι διάστικτος ἀπὸ 50 περίπου εἰκόνας ὁβάλ ἐκ σμάλτου παλαιοῦ, ὁ δὲ Μακαριώτατος φέρει τὸν σάκκον «τῶν Ἀετῶν» διότι, εἰς τὴν θέσιν τοῦ πόλου, ἔχει ἕνα τεράστιον χρυσοκέντητον δικέφαλον αἰτόν, εἰς ἄλλα δὲ σημεία ἄλλους μικρότερους. Ὡ! ἀθάνατον Βυζάντιον, πόσον ἔχει σήμερον παρεξηγηθῆ τὸ πνεῦμά σου!

Ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πύλης ὁ Παναγ. Οἰκ. Πατριάρχης ἀπευθύνει πρὸς τὸν Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπον τὴν κάτωθι μνημειώδη καὶ βαθυστόχαστον προσφώνησιν:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε Σεραφεῖμ, ἀδελφε ἐν Χριστῶ λίαν ἀγαπητὴ καὶ τιμιώτατε,

Καλῶς ἤλθετε εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὴν Σκηρὴν ταύτην τοῦ Μαρτυρίου τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους, ἐνθα ἢ Κιβωτὸς ἢ φέρουσα τὰς πλάκας τῆς διπλῆς Διαθήκης, καὶ ἢ Λυχνία ἢ ἀκοίμητος, καὶ ἢ Ράβδος Ἀαρὼν ἢ αἰὶ βλαστάνουσα, καὶ τὸ Μάννα, τὸ γλυκαῖνον τὰ τῶν εὐσεβῶν αἰσθητήρια (πρὸβλ. Ἐβρ. 9,4).

ὑποδεχόμενοι μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς σεβασμίας Ἱεραρχίας, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ Λαοῦ, ἐν ταῖς ἀδλαῖς ταύταις τοῦ Κυρίου, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τὸν ἄγγελον τοῦ Ἰσραήλ ἀστειος, τοῦ δαιμονίου ππολιέθρου, τὸν ἐπίσκοπον τῶν Παυλικῶν Ἀθηνῶν, χαίρετιζόμεν τὸν θεοπροβλητὸν καὶ λαοστήρικτον γνήσιον ποιμένα, ἐν τῷ σεβασμίῳ δὲ Ὑμῶν προσώπῳ καὶ τῇ τιμῇ παρουσίᾳ τῶν διακεκριμένων

συνοδῶν Ὑμῶν Ἱεραρχῶν περιπτυσσόμεθα ἀπαξά-
πασαν τὴν καθ' Ἑλλάδα Ἀγίαν Ἐκκλησίαν, τὴν σε-
βασμίαν Ἱεραρχίαν, τὸν εὐαγγῆ Κλήρον, τῶν Μονα-
στῶν τὴν τάξιν καὶ μάλιστα τὸν περιούσιον Λαόν, τὸν
φορέα καὶ συνεχιστὴν τῆς προγονικῆς ἀρετῆς καὶ τῆς
προγονικῆς θεοσεβείας, τῆς ἐκδηλουμένης ἐν ὀρθο-
δόξῳ εὐσεβείᾳ κατὰ Χριστόν.

«Ἴδου δὴ τί καλόν, ἢ τί τερατόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοι-
κεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τὸ αὐτό;» (Ψαλμ. 132,1).

Ὅτως ἐκ παλαιοῦ ὁ Οἰκουμενικὸς οὗτος Θρόνος
ἀντελήφθη, ἐβίωσε καὶ ἐνήργησε τὸν δεσμόν καὶ τὴν
σχέσιν μεταξὺ τοῦ Θυσιαστηρίου τοῦ Πρωτοκλήτου
καὶ τοῦ Παυλικοῦ Ἀρείου Πάγου, τῶν Ἐκκλησιῶν
τῆς Βασιλίδος καὶ τῶν Ἀθηνῶν, ὥστε κατοικεῖν καὶ
εἶναι αὐτὰς ἐπὶ τὸ αὐτό, τοῦτο δὲ οὐχὶ ἀπλῶς καὶ μόνον
πρὸς ἰδίαν αὐτῶν ἐπάρκειαν, ἀλλὰ διὰ τὸ χρέος τοῦ
ἀπὸ κοινῆ διακονῆσαι τῇ ἀγίᾳ πίστει τῶν ὀρθοδόξων.
Καὶ ἔτι πλέον τοῦ διακονῆσαι ἀπὸ τῆς καθολικῆς
Ὁρθοδοξίας τῇ ἐνότητι τῶν Χριστιανῶν. Καὶ ἔτι
περαιτέρω τοῦ διακονῆσαι, καὶ ἐναντι λύτρων ἔτι,
τῇ ἀδελφότητι τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἐν εἰρήρῃ
καὶ δικαιοσύνῃ.

Λεχόμενοι, λοιπόν, σήμερον ἐν τῷ ἀπὸ τῶν Ἀ-
θηνῶν φιλαδέλφῳ καὶ εὐλογοῦντι ἀσπασμῷ τὴν ἀντί-
δοσιν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, εἰς μαρτυρίαν τῆς
συνδιακονίας ἡμῶν τῇ Μιᾷ, Ἀγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀ-
ποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ ἀνθρωπότητι τοῦ Θεοῦ,
χαίρομεν ὄντως χαρὰν μεγάλην. Εἶναι δὲ ἡ χαρὰ αὕτη
ἀγία καὶ πεπληρωμένη.

Μακαριώτατε,

Μόλις ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου ἀμφότεροι, μετὰ
τῶν περὶ ἡμᾶς συνεπισκόπων, καὶ ἀπὸ τῆς συλλει-
τουργίας τῆς θείας κοινωνίας οὐχὶ μόνον ἡμῶν αὐτῶν,
οὐδὲ μόνον τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ἀλλὰ μεθ' ἡμῶν
καὶ ἀπάσης τῆς στρατενομένης καὶ τῆς θριαμβουούσης
Ἐκκλησίας, προήλθομεν ἐπὶ τὰς βασιλικὰς καὶ ὠραίας
ταύτας πύλας καὶ ἀπ' αὐτῶν ἤδη δίδομεν τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ καὶ τῷ κόσμῳ τὴν κοινὴν μαρτυρίαν, ὅτι ἐσόμεθα
πιστοὶ τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Εὐαγγελίῳ Αὐτοῦ, πιστοὶ
τῇ πίστει τῶν Ὁρθοδόξων ἐν τῇ ἀγίᾳ Πατερικῇ πα-
ραδόσει, τῇ ἀγάπῃ καὶ τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγού-
μενοι (Ρωμ. 12,10), συναγωνιῶντες δὲ μετὰ τοῦ Χρι-
στοῦ, τοῦ ἀγωνιῶντος «ἵνα πάντες ἐν ὄσῳ» (Ἰωάν.
17,21).

Ὁ κόσμος παρέρχεται καὶ τὰ τοῦ κόσμου. Ἡ-
μεῖς τὰ τοῦ κόσμου οὐ φρονοῦμεν, μηδαμῶς δὲ ὡς
Ἐκκλησία συσχηματιζόμεθα τῷ αἰῶνι τούτῳ (Ρωμ.
12,2), ἀλλ' αὐτὸν συσχηματίζομεθα τῷ Χρι-
στῷ, διότι ἡμεῖς τὰ τοῦ Χριστοῦ φρονοῦμεν, ἐν τοῖς
τοῦ ἑτέρου ἕκαστος (Α' Κορ. 10,24), εἰς σωτηρίαν
τοῦ κόσμου, καὶ ἐν οὐδενὶ ἑτέρῳ κενώμεθα εἰμὴ
ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου (Γαλ. 6,14). Ὑπὸ τὴν σω-
τηριώδη σκίαν τοῦ σταυροῦ τούτου καὶ ἐν τῷ φωτὶ τῆς
ἀπ' αὐτοῦ ἀναστάσεως, κατασπαζόμεθα Ὑμᾶς σή-
μερον ἐν Ἐκκλησίᾳ, Μακαριώτατε.

«Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία
ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη» (Α' Κορ. 13,13).

Ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ μείζονος τούτου διαβεβαιούμεθα
Ὑμᾶς ὅτι πορευσόμεθα μεθ' Ὑμῶν, πιστεύοντες καὶ
ἐλπίζοντες.

Ἀπαντῶν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐν κατα-
φανεῖ συγκινήσει, καὶ ὑπὸ τὰ κάθυγρα βλέμματα
κλήρου καὶ λαοῦ, εἶπε τὰ ἐξῆς βαρυσήμαντα λό-
για, δι' ὧν ἐσφυρηλάτει νέους ἀρρήκτους δεσμοὺς
μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Φαναρίου, κατὰ τὴν ζωηρὰν
αὐτοῦ τε καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐπιθυμίαν:

Παναγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κων/λεως, Νέας Ρώ-
μης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, λίαν ἡμῶν ἀγαπητὲ
ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῷ κύριε Δημήτριε,

Πλήθος συναισθημάτων συνωθεῖται ἐν τῇ καρ-
δίᾳ ἡμῶν κατὰ τὴν εὐσημον καὶ ἱερὰν ταύτην στιγμήν,
οὐ μόνον ὅτι καταξιούμεθα μετὰ τῆς συνοδείας ἡμῶν
συμπροσεύχεσθαι μεθ' ὑμῶν ὑπὸ τὸ ἱερὸν τοῦτο τῆς
Ὁρθοδοξίας περιλαμπρῶν Τέμενος, ἀλλὰ καὶ δι' ὅσων
ἢ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης ηἰδόκησεν, ἵνα
τιμῆσιν ἡμᾶς καὶ τὴν συνοδείαν ἡμῶν, εὐλαβείᾳ ὄση
πλειόστη ἐλθόντας εἰς προσκύνησιν τῆς Μητρὸς Με-
γάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τῆς ὄντως Σκηρῆς τοῦ
Μαρτυρίου τῆς Ὁρθοδοξίας, μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ Δω-
ρεῶν.

Ἠλλομεν δὲ προσκνηται· οὐ πρόσβεις οὐδὲ ἄγ-
γελοι!

Προσκνηται, ὡς ἐντολοδόχοι τῆς Σεπτῆς Ἱε-
ραρχίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ
διερωμεύσει καὶ διατρανώσει τοῦ ἀπειροῦ σεβασμοῦ,
τῆς βαθυτάτης ἀγάπης, τιμῆς καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς
τὸν ἱερώτατον καὶ ὑψέστατον Θρόνον τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως.

Διάδοχοι Παύλαιοι καὶ μαθηταί, οὐχ ἦντον ἡλ-
θομεν οὐχὶ φωτίσαι, ἀλλὰ Πρωτοκλήτου φωτισθῆναι
ἀνεσπέρῳ φωτὶ, τῷ ἐκ τῆς ἐν Νέα Ρώμῃ Λαυρίας,
ἀποστολικῶς κατασταθέντι φαίνειν ὀρθοδόξως πᾶν
τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα. Ὅτι ὁ Κωνσταντινου-
πόλεως Θρόνος Κιβωτός ἐστιν Ὁρθοδοξίας, Νέα
Σιών, τοῦ Νέου Ἰσραήλ, Τεῖχος ἀκαταμάχητον καὶ
ἀπόρητον Πίστews Ἀποστολοπαράδοτου, ἦν ἐκρά-
τησε καὶ κρατεῖ, ὑπερήσπιζε καὶ ὑπερασπίζει, ἐδό-
ξασε καὶ δοξάζει, ὥστε Πίστις Ὁρθόδοξος καὶ Μή-
τηρ Ἐκκλησία ταυτίσθημοι εἶσθαι ἔνοιοι. Ἄλλ' ἔτι
πλέον χαρᾶ καὶ θλίψε, δόξη καὶ δοκιμασία, ἡ Με-
γάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐκ ἐπαύσατο, οὐδ' οὐ
μὴ παύσεται εἰς αἰῶνα, τοῦ Κυρίου εὐδοκοῦντος, ἵνα
ζωογονῇ τὴν ὑπ' οὐρανὸν Ὁρθοδοξίαν καὶ ὑπὸ τὸ φῶς
τῶν Πατέρων καθοδηγῇ καὶ κατευθύνῃ συνετῶς πρὸς
πάσαν ποθητὴν ἐν Κυρίῳ πνευματικὴν εὐημερίαν.

Ὅτι οἱ ἡγετικοὶ δεσμοὶ τῆς Πρωτοθρόνου Ἀ-
ποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρ-

χείον μετὰ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐσφουρηλατήθησαν ἀκατάλυτοι ὑπὸ τῆς πνευματεμφοροῦ ἱεραῖς σκέψεως τῶν Πατέρων τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, «ὥστε τὸν Κωνσταντινουπόλεως Θρόνον... ἀπολαύειν προσβείων» (38ος καν. Πενθ.). Καὶ ὡς «οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι ἐν Χαλκηδόνι διεκελεύσαντο καὶ τὰ προσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς Νέας Ρώμης Ἁγιωτάτῳ Θρόνῳ» (28ος καν. Α' Οἰκ. Συνόδου).

Ὅτως οὖν, Παναγιώτατε Δέσποτα καὶ οἱ τὸν Πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Θρόνον περιστοιχοῦντες Ἁγιοὶ Ἀδελφοί, τῇ ἱστορικῇ τάξει στοιχεῖν πάντων ὀφειλόντων, καὶ ἡμεῖς οὐ τὰ τοῦ παρερχομένου κόμου, ἀλλὰ τὰ τοῦ Κυρίου σὺν ὑμῖν φρονοῦντες, συνδιακονήσομεν προφρόνως τῇ Μιᾷ, Ἁγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ, χειραγωγούμενοι ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας Δομῆτωρ, ἀνεξιχνιάστῳ Αὐτοῦ βουλή, τὰ θέσμια τῆς ἀπ' αἰῶνων μυστικῶς καθιδρυμένης Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας θεμελιῶν, ἐπηγγείλατο «ἐν ἔλεει μου ἔχρισσα αὐτόν» (Ψαλμ. 88,21), «Ὅστις χρόνους καὶ καιροὺς καὶ πᾶσαν τάξιν πανσόφως καὶ ἀμετακινήτως ἔθετο.

Ὅσαι δ' ἀποτολμῶντι ταῦτα μετακινεῖν, ὅτι «πάντα ἱεροσυλεῖν ἐπιχειροῦντα, ὁ παντεπόπτης Κύριος πατάξῃ ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ πληγῇ» (πρβλ. Μακ. Β', 9, 2-5).

Μηδεὶς δὲ λησμονήτω, ἀνεξαρτήτως μήκους τίτλων καὶ ἱστορικῶν προεκτάσεων, πάντες οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ἡπείρου ἕως ἡπείρου, οἱ Ὁρθοδοξία εὐλογηθέντες, ὅτι πάντες ἀποτελοῦμεν νυῖκους κλάδους τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Μητρὸς στοργικῆς, ἥτις ἀνευ πικρίας τὰ ἱμάτια ἑαυτῆς ἐν ἀγάπῃ διεμερίσατο, εἰς θαλπωρὴν πνευματικῆν τέκνων ἐγγύς τε καὶ μακρὰν καὶ ἥτις τὸ τίμιον καὶ καθηγιασμένον θυσίαις πνευματικῶν Σῶμα ἀκλονήτως καὶ ὑπερηφάνως προβάλλει καθηγιασμένον εἰς τὴν ὁρὴν καὶ σκοπιμότητα τῆς ἱστορικῆς ἀναγκαιότητας.

Κύφωμεν ἐλλαβῶς καὶ μεταλάβωμεν τῶν θείων Δωρεῶν Τῆς!

Κατανόξει ψυχῆς καὶ καρδίας ἀσπασθῶμεν τὰ ἱερά λείψανα τῶν κλεισάντων τὸν Πάνσεπτον τοῦτον Θρόνον ἀειμνήστων Πατριαρχῶν!

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης κ. Δημήτριος καὶ ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Ἀρχ/πος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐν μέσῳ τῶν συλλειτουργῶν αὐτῶν Ἀρχιερέων ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Συνθρόνου ἐνῶ ψάλλονται αἱ φῆμαι αὐτῶν.

Υἱκὴ ἀγάπη περιπτυξώμεθα ἐνδόξον ἀποστολικὸν παρελθόντος τὴν σεβασμίαν τοῦ χώρου πτωχείαν!

Ὡς ἐν Γολγοθᾶ σιγῇ στοχασθῶμεν τὴν ἱστορικὴν Τῆς Σταύρωσιν γονυπετοῦντες.

Ἐκ ταύτης οὖν τῆς καθηγιασμένης Πνευματικῆς Σιών καὶ Μητρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας πᾶς ὁ Νόμος καὶ ὁ Λόγος ἐξέρεχεται!

Καὶ τὸ λοιπόν, εἶπωμεν ἑαυτοῖς καὶ ἀλλήλοις: «Δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ»!

Ὅντως γάρ!

Τί ἔχομεν, ἢ ὑπ' οὐρανὸν Ὁρθοδοξία, ὃ οὐκ ἐκ τῆς ἀγίας ταύτης καθέδρας τῆς πνευματικῆς ἐπήγαγε; Τί δὲ δυνάμεθα προσθῆναι καὶ μὴ ἀπόκλισιν εἶσθαι Ὁρθοδοξίας;

Οἱ τῷ σεβασμίῳ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ μαχόμενοι ἑαυτοῖς μάχονται καὶ τῇ ἑαυτῶν ἀντιστρατεύοντα ἰστωρία!

Ἄλλ' οὐχ οὕτως ἡμεῖς, οὐχ οὕτως!

Ἄλλ' ἢ τὰ τοῦ δικαίου Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ λόγια, ἔργοις βιώμεθα: «ἐγὼ καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ, ὅτι ἅγιός ἐστι καὶ δοξάσωμεν τὸν τόπον ὃν ἤρητίσατο ἑαυτῷ».

Οὕτως οὖν, Παναγιώτατε Δέσποτα καὶ Οἰκουμηνικὴ Πατριάρχα, ἔντεινε καὶ κατενοδοῦ καὶ ἀρχιεράτευε ἀγιοπρεπῶς καὶ θεοπρεπῶς καὶ ἐπιστήριξε τοὺς ἀνὰ τὸν κόσμον ἀδελφούς σου, διὰ τῶν τιμίων λόγων καὶ ἐσχῶν σου καὶ μελέτα τὸ τῇ Ὁρθοδοξίᾳ συμφέρον καὶ τὴν τῶν πάντων ἔνωσιν καὶ σωτηρίαν. Καὶ μεθόδευε ταῦτα, καθὼς ἡ ἄνω σοφία, ὁ Χριστός, δωρεῖται σοι.

Ὁ σήμερον πρὸς ἐπιστηριγμὸν τῶν πνευματικῶς ἀγωνιζομένων ὑψούμενος Ζωηφόρος Τίμιος Σταυρός, ὁ Φύλαξ πάσης τῆς οἰκουμένης, ἡ Ὁραιότης τῆς Ἐκκλησίας, τὸ Στήριγμα τῶν ὁσθῆν Πίστιν τηρούντων, ἡ Δόξα τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν μαρτύρων καὶ πάντων τῶν Ὁρθόδοξων τὸ Ἐγκαλώπισμα, ἔστω σοι ἀσπίς πνευματικῆς προστασίας καὶ δόρυ θεοπρεποῦς ἀμύνης, ἐπὶ εὐστόχῳ προσηλώσει πάντων τῶν τὴν Σεπτῆν τῆς Ὁρθοδοξίας Κορυφῆν πειρωμένων κλονίζειν καὶ Βακτηρία θείου στήριγμοῦ ἐν τῇ πορείᾳ τῇ ἀποστολικῇ σου!

Αἱ εὐχαὶ καὶ προσβεβαίαι τοῦ ἀνεξαριθμήτου νέφους τῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν, Ὁσίων, Μαρτύρων καὶ Ὁμολογητῶν τῆς ὑπ' οὐρανὸν Καθολικῆς Ὁρθοδοξίας, σκέπωσι καὶ περιέπωσι τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν χορείαν τῶν Ἱερωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ τὸν περιούσιον Λαὸν καὶ ὀδηγῶσιν Ὑμᾶς θαυμαστῶς ἐν πᾶσι!

Στοιχῶν δὲ τοῖς ἔχρεσι τῶν ἁγίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν, χῶρει τῇ διακρινοσῆ σε συνέσει καὶ θάρρει!

Ἡμεῖς συνακολουθήσομέν σοι συνδιακηρύττοντες Χριστοῦ τὴν δύναμιν καὶ τὸ μέγα ἔλεος ἐν τοῖς πέρασιν.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τοῦτοις, Παναγιώτατε Δέσποτα καὶ Ἄγιοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, ἐν εὐχαριστίᾳ ὄση πλείστη καὶ ἀδύς, καὶ χαρᾷ ἀνεκκλήτῳ, τὴν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ διαβεβαίωσιν τῆς ἀγάπης ὁμοίως ἐπαγγελλόμενοι, τὴν ἀγαθὴν ἐν πᾶσιν ὑπισχνόμεθα κοιτωνίαν.

«Ζῆ ὁ Θεός, Ὅς οὕτω με κέκρικε» (Ἰώβ κζ', 2).

«Ἐῖη τὸ ὄνομα Κυρίου ἐδόλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἰώβ α', 21).

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐκατέρωθεν προσφωνήσεων ἐγένετο ἡ ἀμοιβαία προσφορὰ δῶρων μεταξὺ τῶν Προκαθημένων. Οὕτως ἡ Α.Θ.Π. προσέφερε τῷ Μακαριωτάτῳ χρυσοῦν ἐπιστήθιον σταυρὸν μετὰ πολυτίμων λίθων, ἡ Α.Θ.Μ. ὁμοίως χρυσᾷ δικηροτρύκηρα ἀρίστης τέχνης. Κρεμῶν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Μακαριωτάτου τὸν προσφερόμενον Σταυρὸν, ὁ Παναγιώτατος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεως Ὑμῶν ἐνταῦθα, ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπιθέτει ἐπὶ τῶν ὤμων Ὑμῶν τὸν ἀναστάσιμον Σταυρὸν αὐτῆς εἰς δῆλωσιν συσταυρώσεως ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου καὶ εἰς κήρυξιν Ἀναστάσεως.

Ὁ δὲ Μακαριώτατος εὐχαριστῶν καὶ ἀντιπροσφέρων τὸ δῶρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπηύθυνε τὴν κάτωθι προσλαλίαν:

Παναγιώτατε,

Εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ μέσης καρδίας διὰ τὸ πολυτιμον τοῦτο δῶρον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει ἡμῶν ἐνταῦθα προσφέρει ἡμῖν διὰ τῶν τιμίων χειρῶν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἡ Μητῆρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.

Μετ' ἐγκανυχίσεως θὰ φέρωμεν τὸν σταυρὸν αὐτῆς καὶ μετ' αὐτῆς συσταυρούμενοι ἐν αὐτῷ θὰ κηρύττωμεν τὴν Ἀνάστασιν.

Καὶ νῦν, ἐπιτραπήτω ἡμῖν, Παναγιώτατε, ὅπως καὶ ἡμεῖς, ἐξ ὀνόματος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προσφέρωμεν ὑμῖν ὡς ἀνάμνησιν ἀγαθὴν τὰ δικηροτρύκηρα ταῦτα, σύμβολα τῆς ἐν φωτὶ ἀναλώσεως ἡμῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποῖαν ἴδρυσεν ὁ τὰς δύο φύσεις ἀσυγχύτως φέρων Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς δόξαν τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος.

Εὐλογεῖτε δι' αὐτῶν, Παναγιώτατε, τὴν Ὁρθόδοξίαν καὶ τὸν κόσμον.

Αἱ στιγμαὶ ἦσαν ἱστορικαὶ καὶ διὰ τὰς δύο Ἐκκλησίας. Καὶ ὁ λαός, ἀντιλαμβανόμενος τὴν σημασίαν τῶν γιγνομένων καὶ μὲ τὸ ἀλάνθαστον αἰ-

Ο ΠΑΤΗΡ VITALIEN LAURENT

1. Τῇ 21 Νοεμβρίου 1973 ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον εἰς ἡλικίαν 77 ἐτῶν ὁ διακεκριμένος βυζαντινολόγος ἐπιστήμων, διεθνoὺς κύρους καὶ ἀναγνωρίσεως, ὁ Πατὴρ Vitalien Laurent. Τὸ κατὰ κόσμον ὄνομα αὐτοῦ ἦτο Louis - Philippe Olivier. Ἐγεννήθη ἐν Séné (Morbihan) τὴν 26 Μαΐου 1896. Ἐσπούδασεν ἐν Βελγίῳ καὶ ἐν Ῥώμῃ (τῷ Pontificium Institutum Studiorum Orientalium). Ἐν ἔτει 1920 ἐγένετο μέλος τῆς Congrégation Assomptionistes, χειροτονηθεὶς ἱερεὺς τὸ ἔτος 1924. Ἐπὶ 30ετίαν διηύθυνε τὸ Γαλλικὸν Ἰνστιτούτον Βυζαντινῶν Σπουδῶν (Institut Français d' Études Byzantines) ἐν Χαλκηδόνι, Βουκουρεστίῳ καὶ Παρισίῳ (1935-1966). Ἀπὸ τοῦ 1952 μέχρι καὶ τοῦ 1959 διετέλεσεν Ἐφορος τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ 1962 Διευθυντὴς σπουδῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Κέντρον Ἐπιστημονικῆς Ἑρευνῆς τῆς Γαλλίας. Ἐξαιρετικῆ ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ διεθνoὺς κύρους βυζαντινολογικοῦ Περιοδικoῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον: Revue des Études Byzantines.

2. Ὁ Πατὴρ Laurent ὑπῆρξε μέλος τακτικῶν καὶ ἀντεπιστέλλον πολλῶν Ἀκαδημιῶν. Παρ' ἡμῶν δέ, πλὴν τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, ἦτις ἀνεκήρυξε τοῦτον ἐπίτιμον μέλος αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1939, προὔταθη τῇ 28ῃ Μαΐου 1972 ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἀκαδημαϊκῶν Ἀναστ. Ὀρλάνδου, Ἀνδρ. Ευγγουποῦλου καὶ Δ. Α. Ζακυθηνοῦ, ὅπως ἐκλεγῆ ἀντεπιστέλλον μέλος καὶ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τῆς προτάσεως γενομένης ἀποδεκτῆς παμψηφεί. Τὸ ν' ἀπαριθμήσωμεν ἐνταῦθα τὸ δυσσαριθμητὸν πλῆθος τῶν ἐπιστημονικῶν ἄρθρων, δο-

σθητήριόν του συλλαμβάνων τὸ νόημα καὶ τὴν οὐσίαν τῶν λόγων, ἐξωτερίκευε τὴν πλημμυρίδα τῶν αἰσθημάτων του διὰ στοργικῶν ἐκδηλώσεων πρὸς τοὺς δύο Προκαθημένους. Ἄλλ' ὅταν ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακαριώτατος ἀπὸ τοῦ Θρόνου διένειμε τὰ ἄνθη τοῦ Σταυροῦ εἰς τὸ ἐκκλησίασμα, συνέβη τι τὸ ἀνεπανάληπτον. Τὰ πλήθη συνωθοῦντο πέριξ αὐτοῦ καὶ λαμβάνοντα ἐκ τῶν χειρῶν του τὴν εὐλογίαν τοῦ Σταυροῦ, κατησπάζοντο ταῦτα καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἠτένιζον πρὸς αὐτόν, καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν καθ' Ἑλλάδα Ἐκκλησίαν. Ὡ! αὐτὸς ὁ ὠραῖος λαὸς τῶν Ἑλλήνων τῆς Κων/πόλεως, μὲ τὴν μακραίωνα παράδοσιν τῶν εὐεργετῶν τοῦ Γένους καὶ τῶν παραστατῶν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸν ἐκαμαρῶσαμεν τὸν λαὸν τοῦτον, μὲ τὴν ἀρχοντικὴν ἐμφάνισιν, τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν, τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ

κιμίων καὶ βιβλιοκρισιῶν του ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Βυζαντινολογίας, θ' ἀπῆτει καὶ χρόνον πολὺν καὶ χῶρον οὐχὶ εὐκαταφρόνητον. Τοῦτο μόνον λεχθῆτω προκαταβολικῶς. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ κατ' ἐξοχὴν εἰδήμων τῆς Βυζαντινῆς Προσωπογραφίας. Ἐγνώριζε δὲ τὰ «Τακτικά» τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ὅσον ὀλίγοι. Αὐστηρὸς, ἀλλὰ καὶ δίκαιος, τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ἔστρεφε μετὰ πάθους εἰς κατοχύρωσιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας καὶ ἀληθείας.

3. Ἐκ τῶν αὐτοτελῶν συγγραμμάτων τούτου μνημονεύομεν ἐνταῦθα τὰ ἐξῆς: La vie merveilleuse de Saint Pierre d' Atroa. Introduction, texte et traduction. Bruxelles 1956. Ἐχομεν τὴν τιμὴν καὶ τὴν χαρὰν νὰ λάβωμεν τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον μετ' ἀφιερώσεως παρὰ τοῦ συγγραφέως. Ἐστὸν ἔργον αὐτοῦ ἀξιόλογον εἶναι: La Vita tetractata et les miracles posthumes de Saint Pierre d'Atroa. Bruxelles 1958. Σπουδαιότατον εἶναι καὶ τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὰ «Τακτικά» ἔργον: Corpus Notitiarum Episcopatum Ecclesiae Orientalis Graecae. Ἐν Χαλκηδόνι 1936. Ἐκτὸς δὲ τοῦ συλλογικοῦ ἔργου (Corpus) τῶν Σφραγίδων τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ἐξέδωκεν ἅμα ἐν ἔτει 1971 καὶ ἕτερα δύο, ἀληθῶς μνημειώδη συγγράμματα, ἦτοι τὸ ἐκ σελ. 636 τέταρτον τεῦχος τῶν Regestes des Actes du Patriarcat de Constantinople, Vol. I. Les Actes des Patriarches, Fasc. IV. Les Regestes de 1208 à 1309, Paris 1971. Τὸ ἔργον τοῦτο μετὰ τοῦ κλασσικοῦ καὶ μοναδικοῦ ἔργου τοῦ ἀοιδίμου Βυζαντινολόγου τοῦ Μονάχου Franz Dölger, Regesten der Kaiserurkunden des Oströmischen Reiches von 565-1453 εἰς πέντε μέρη (τόμους), ἀποτελοῦν κύρια καὶ θεμελιώδη συγγράμματα πηγαιῶς ἀντλήσεως εἰδήσεων, οὐ μόνον τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν πολιτικὴν Ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου ἐνδιαφεροῦσῶν. Διὰ δὲ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον σπουδαιότατον καὶ πηγαῖον ἔργον ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, εἶναι καὶ τὸ Les «Mémoires» du grand ecclésiastique de l'Église de Constantinople Sylvestre Syropoulos sur le Concile de Florence (1438-1439). Paris 1971, σσ. XXVI + 716. Εἶναι πράγματι ὑποδειγματικὴ ἡ ἐκδοσις κειμένου σπουδαιότατου καὶ πηγαίου διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς περιφῆμου ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου.

4. Ὁ Πατὴρ Vitalien Laurent ὑπῆρξε τῷ ὄντι καταπληκτικὴ εἰς ἐπιστημονικὴν καὶ δὴ καὶ πηγαίαν ἔρευναν προσωπικότης. Ὁξυνοῦστατος, διωρατικώτατος καὶ κριτικώτατος, ἀνεδείχθη μέγας ἐρευνητὴς Βυζαντινολόγος καὶ μάλιστα εἰς πᾶν ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν προσωπογραφίαν τοῦ Βυζαντίου, τὴν βυζαντινὴν σφραγιστογραφίαν, τὴν βυζαντινὴν διπλωματικὴν, τὴν Ἱστορίαν τῶν «Τακτικῶν»

ΣΥΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟ - ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ*

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν τῆς Α' Συνδιάσκεψως τῆς Μικτῆς Ὁρθοδόξο-Παλαιοκαθολικῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ διαλόγου μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ὁρθοδόξου καὶ Παλαιοκαθολικῆς συνῆλθεν ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Ἀθηνῶν εἰς διήμερον σύσκεψιν ἢ διορισθεῖσα ὑπ' αὐτῆς μόνιμος Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ θεολογικοῦ τούτου διαλόγου πρὸς μελέτην ὀργανωτικῶν ζητημάτων καὶ ἰδιαιτάτα τῆς προπαρασκευῆς καὶ ὑποβολῆς τῶν θεολογικῶν εἰσηγήσεων ἐπὶ τῶν θεμάτων τοῦ διαλόγου. Συμμετέσχον καὶ τὰ τέσσαρα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἦτοι ὁ πρόεδρος καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς σεβ. μητροπολίτης Γερμανίας Εἰρηναῖος καὶ ὁ καθηγητῆς Ἰωάννης Καρμυρῆς, ὡς καὶ ὁ πρόεδρος καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐπιτροπῆς σεβ. ἐπίσκοπος Ἐλβετίας L. Gauthier καὶ ὁ καθηγητῆς W. Küppers. Εἰς τὰς συνεδριάξεις ἔλαβον μέρος καὶ οἱ παρευρεθέντες καθηγηταί: E. Φωτιάδης, M. Φαράντος καὶ Σ. Γκόσεβιτς, μέλη τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ συνέταξε τὸ ἐπόμενον κείμενον ἀποφάσεως, τὸ ὁποῖον ἐκοινοποίησε πρὸς τοὺς σεβασμιωτάτους καὶ ἔλλογιμωτάτους Θεολόγους, τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Παλαιοκαθολικῶν:

«Εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν ἐντολῆς τῆς προωθήσεως καὶ τοῦ συντονισμοῦ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ὁρθοδόξο-Παλαιοκαθολικοῦ Διαλόγου μετὰ τὸ κατ' Ἰούλιον μῆνα 1973 εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης Συνέδριον, συνῆλθεν ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν αὐτὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης κατὰ τὴν 6ην καὶ 7ην Φεβρουαρίου 1974, συμμετεχόντων πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς.

Κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην ἐγένετο λόγος περὶ τῆς θετικῆς ἀποδοχῆς, ἧς παρὰ ταῖς ἡμετέρας Ἐκ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 91 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 τεύχους.

καὶ τὴν τῶν Πατριάρχων Κων/πόλεως καὶ τὴν καθόλου πολιτικὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τοῦ Βυζαντινοῦ Μέσου αἰῶνος. Ἐρευνητῆς ἄριστος, ἀκάματος ἐργάτης τοῦ πνεύματος, πολυσχιδῆς καὶ με ἐυγενεῖς πάθος ἀναδιφήσεως καὶ λύσεως τῶν δυσχερεστέρων προβλημάτων τῆς ἱστορίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀνεδείχθη καὶ ἀνεγνωρίσθη ἐνωρίτατα ἐπιστήμων βυζαντινολόγος πρώτης δυνάμεως. Φαινομενικῶς αὐστηρὸς, ὑπέκρυπτεν ἐν τοῦτοις ἀπλότητά καὶ ἀφελότητά καρδίας. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας ἠδύχησε νὰ γνωρίσῃ τὸν ἄδρα ἀπὸ τριακοκταετίας καὶ πλέον, διετήρησε δὲ ἄχρι τέλους τὴν μετὰ τοῦ διασῆμου ἀνδρὸς ἀλληλογραφίαν. Ὁ τελευταῖος τοῦ πόθος ἦτο, ὡς μοι ἐξεμυστηρεύθη, νὰ ἴδῃ τοὺς δεσμοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν, Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου καὶ Καθολικῆς καὶ πάλιν ἠνωμένους, ἐν πνεύματι φιλαδέλφου ἀγάπης ἐν Χριστῷ!

5. Ὁ Πατὴρ Laurent μετὰ τοῦ πρό τινων ἐτῶν ἐκδημήσαντος Πατρὸς Grumel ὑπήρξαν οἱ στυλοβάται τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν, ἀλλ' ἅμα καὶ οἱ κηδεμόνες, οἱ διδάσκαλοι

κλησίαις ἔτυχε τὸ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου ἐκείνου Ἀνακωνοθέν, ὡς καὶ τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτελεσθέντα ἐν τῇ προπαρασκευῇ τῆς ἀποφασισθείσης συναντήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῇ ὀλομελείᾳ αὐτῆς κατὰ τὸ προσεχές ἔτος 1975.

Συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 4 τοῦ προγράμματος ἐργασίας τοῦ 1973 ἐλήφθησαν αἱ ἀκόλουθοι ἀποφάσεις:

1. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 1974, ἀπὸ τῆς 25ης μέχρι τῆς 29ης Σεπτεμβρίου, θὰ πραγματοποιηθῇ ἐν Ἐλβετίᾳ συνάντησις μόνον τῶν εἰδικῶν Θεολόγων, τῶν προθύμως ἀναλαβόντων τὸν καταρτισμὸν ὠρισμένων σχεδίων δι' ἐκάστην τῶν Ἐπιτροπῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐν ὀλομελείᾳ συνάντησιν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

2. Σκοπὸν τῆς συναντήσεως τοῦ Σεπτεμβρίου 1974 θὰ ἀποτελέσῃ ἡ ἐν ἀμοιβαίᾳ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐπικοινωνίᾳ ἐπεξεργασία τῶν ἐν τῷ μεταξὺ καταρτισθησομένων σχεδίων ἐπὶ τῶν ὀρισθέντων τριῶν κεφαλαίων, ἦτοι τῆς Θεολογίας, τῆς Χριστολογίας καὶ τῆς Ἐκκλησιολογίας.

3. Ἦδη ἐν Πεντέλῃ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν ἔχουσι τεθῆ αἱ βάσεις τῆς κατανομῆς τῶν ἐργασιῶν μεταξὺ ὠρισμένων εἰδικῶν Θεολόγων, οἵτινες θὰ ἔδει νὰ προβῶσιν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν εἰσηγήσεων ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετ' ἄλλων Θεολόγων. Ἡ κατανομὴ συνετελέσθη σχεδὸν καθ' ὀλοκληρίαν. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ καθώρισε ταύτην δι' ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς ὡς ἀκολούθως

καὶ τὰ πρότυπα ὑποδείγματα ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης δι' ὅλην σειρὰν διαδόχων αὐτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται οἱ Πατέρες, μέλη τῆς ἀδελφότητος τῶν Ἀσομψιονιστῶν: Jean Darrouzès, Daniel Stiernon, Paul Gautier, Christopher Walter, Albert Failler, Louis Hélias κ.ἄ.

Ὁ Πατὴρ Laurent κατέλιπεν ὄνομα σεβαστὸν διὰ πάντα ἐπιστήμονα τῆς Βυζαντινολογίας. Ἡμεῖς δὲ οἱ Ὁρθόδοξοι Ἑλλήνες ὀφείλομεν νὰ διατηρῶμεν εὐγνώμονα τὴν ἀνάμνησιν δι' ὅσα σπουδαῖα ἐπετέλεσεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τε Ἱστορίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἱστορίας. Ὅθεν καὶ προπέμπομεν τοῦτον μετὰ τῶν ἐνθέρμων εὐχῶν ἡμῶν πρὸς τὸν Ὑψίστον, ὅπως καταξιώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ νὰ εὕρῃ τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν ἐν σκηναῖς δικαίων! Ἡ δὲ μνήμη αὐτοῦ ἔστω αἰωνία!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Θέματα I. Θεολογία.

α) Ἀποκάλυψις, Ἀγ. Γραφή καὶ Ἱερὰ Παράδοσις.

Ὁρθόδοξοι: Ἀρχιεπ. Φιλάρετος. Καθ. Β. Δεντάκης. Παλαιοκαθολικοί: Prof. P. J. Maan. Prof. J. Visser. Dr. Parmentier.

β) Κανὼν τῆς Ἀγ. Γραφῆς.

Ὁρθόδοξοι Ἀρχιμ. Φιλάρετος. Καθ. Β. Δεντάκης.

γ) Ἡ περὶ τοῦ ἐνὸς ἐν Τριάδι Θεοῦ διδασκαλία.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Β. Δεντάκης. Καθ. Μ. Φαράντος.

II. Χριστολογία.

α) Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ αἰδίου Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ὁρθόδοξοι Καθ. J. Coman. Καθ. I. Todoran. Παλαιοκαθολικοί: Prof. Aldenhoven. Prof. Amler. Pfr. von Arx. Pfr. Prinz.

β) Περὶ τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων.

Ὁρθόδοξοι Καθ. J. Coman. Καθ. I. Todoran.

γ) Ἡ περὶ τῆς Θεοτόκου διδασκαλία καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς ἀποκλίνας διδασκαλίες.

Ὁρθόδοξοι Καθ. I. Καλογήρου.

III. Ἐκκλησιολογία.

α) Περὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν γνωρισμάτων τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Καρμίρης. Καθ. J. Coman. Καθ. Tsonevski.

Παλαιοκαθολικοί Prof. W. Küppers. Prof. Oeyen καὶ συνεργάται.

β) Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰ κατὰ τόπους Ἐκκλησίαι.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Tsonevski. Καθ. Μ. Φαράντος.

γ) Τὰ ὅρια τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁρθόδοξοι Καθ. J. Coman. Καθ. Tsonevski.

δ) Αὐθεντία τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Tsonevski.

ε) Τὸ ἀλάθητον τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Ἰ. Καρμίρης.

στ) Αἱ ἐπὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Ἰ. Καρμίρης.

ζ) Ἡ ἀναγκαιότης τῆς ἀποστολ. διαδοχῆς. Ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ ἐν τῇ Παλαιοκαθ. Ἐκκλησίᾳ.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Ἐμ. Φωτιάδης.

η) Ἡ κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Ἰ. Καρμίρης.

θ) Τὸ θέμα τῆς «Intercommunio».

Ὁρθόδοξοι Καθ. Στ. Γκόσεβιτς.

Ἐρωτήσεις ὑποβληθεῖσαι ὑπὸ τῶν Παλαιοκαθολικῶν.

α) Τίς ἡ σχέση τῶν δογμάτων πρὸς τὰς ἐκκλησιολογικὰς διδασκαλίας.

Ὁρθόδοξοι Ἀρχιεπ. Φιλάρετος.

β) Τίς ἡ ἀπὸ τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου ἐπίδρασις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Θεολογίας ἐπὶ τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Ἰ. Καρμίρης.

γ) Τίς ἡ σχέση τοῦ πρωτείου τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ πρὸς τὰς σημερινὰς ἀπόψεις τῶν Ὁρθοδόξων.

Ὁρθόδοξοι Καθ. Ἰ. Καρμίρης.

4. Ἡ Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἠδυνήθη εἰσεῖτι νὰ διαπιστώσῃ ἐπακριβῶς κατὰ πόσον ἔχουσι προχωρήσει αἱ ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω Θεολόγων ἀναληφθεῖσαι ἐργασίαι. Παρὰ ταῦτα ὡς ὑποδειγματικὴ εὐρέθη ἡ γενομένη ἐργασία ὑπὸ τοῦ Καθηγ. κ. Ἰωάννου Καρμίρη, ὑποβαλόντος ἐξ ἐτοίμων εἰσηγήσεις.

Πᾶσαι αἱ εἰσηγήσεις δέον νὰ ἀποσταλῶσι πρὸς ἅπαντα τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν. Κύριαι γλῶσσαι, καταληπτὰ εἰς πλεῖστα τῶν μελῶν, εἶναι ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ γερμανικὴ. Παρισταμένης ὅμως ἀνάγκης θὰ ἔδει ἵνα γένωνται μεταφράσεις καὶ εἰς ἄλλην γλῶσσαν.

5. Ὡς τελευταία προθεσμία διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν εἰσηγήσεων ὀρίσθη ἡ 31η Μαΐου 1974. Ἐκφράζεται ἐπιμονὸς παράκλησις πρὸς τήρησιν τοῦ ὅριου τούτου, διότι μόνον τοιοιτοτρόπως θὰ ἀποβῆ δυνατὴ καλὴ προετοιμασία διὰ τὴν συνάντησιν τοῦ Σεπτεμβρίου 1974.

6. Αἱ ἐπὶ μέρους εἰσηγήσεις δέον ἵνα, κατὰ τὸ δυνατόν, μὴ ὑπερβῶσιν εἰς ἔκτασιν τὰς 15 σελίδας γραφομηχανῆς, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐνδεχομένως συνυποβληθησομένων κειμένων.

7. Ἐκάστη τῶν εἰσηγήσεων δέον νὰ ὑποβληθῇ εἰς 25 ἀντίγραφα, ὑπὸ μὲν τῶν Ὁρθοδόξων Θεολόγων εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐπιτροπῆς Καθηγ. Ἰωάννην Καρμίρη, ὑπὸ δὲ τῶν Παλαιοκαθολικῶν εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐπιτροπῆς Καθηγ. Werner Küppers.

8. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πρόγραμμα ἐργασιῶν τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου ὑπάρχει σκέψις: Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν νὰ διεξαχθῇ ἐνημερωτικὴ συζήτησις ἀπ' εὐθείας μεταξὺ τῶν συντακτῶν ἑκατέρας τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος εἰσηγήσεων. Κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν συζήτησις μεταξὺ πάντων

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ*

«...Και πλοῦτον μετὰ δικαιοσύνης
καὶ εὐποιίας οὐκ ἐξουθενούμεν»
(Κανὼν ΚΑ' τῆς ἐν Γάγγρα Συνόδου).

ἑαυτοῦς «θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον», ἵνα κερδή-
σουν διὰ τοῦ βίου τὴν ζωὴν.

α'.

Εἰς ἀπότισιν ἐποφειλομένου ἱεροῦ χρέους, τελοῦ-
μεν σήμερον μνημόσυνον τῶν αἰοιδίμων Κωνσταντίνου
Μαμάτσιου, Στάμκου Ἀναστασίου καὶ Ἰωάννου Κό-
ζανα, εὐεργετῶν τοῦ Νοσοκομείου τῆς πόλεώς μας.
Καθ' ὅσον εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ ἀσθένεια εἶναι κληρὸς
τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, κατὰ τοσοῦτον
εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ τελούμενον σήμερον μνημόσυνον
ἀποτελεῖ ἔκφρασιν εὐλικρινοῦς συναισθήματος εὐλα-
βείας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς καταλιπόντας εἰς
ἡμᾶς ἀριστον παράδειγμα καλῆς καὶ φιλανθρωποῦ χρή-
σεως τοῦ πλοῦτου. Δυνάμεθα περὶ αὐτῶν νὰ ἐπαναλά-
βωμεν τὸ τοῦ Ἀποστόλου, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἤλπισαν
εἰς τὴν ἀδελότητα τοῦ πλοῦτου, ἀλλ' εἰς τὸν ζῶντα
Θεόν, ὅστις παρέχει εἰς ἡμᾶς «πάντα πλουσίως εἰς
ἀπόλαυσιν», ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχουν ἐξ ἑνὸς μὲν οἱ
εὐφραϊνόμενοι «καθ' ἡμέραν λαμπρῶς», ἐξ ἑτέρου δὲ
οἱ λιμῶ τρηόμενοι. Ἐὰν δὲ καὶ ὑπάρχουν, τοῦτο δὲν
οφείλεται βεβαίως εἰς ἀδικίαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' εἰς
ἀτέλειαν τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς ἠθικὴν ἀνικανότητά
των νὰ μοιράσων με δικαιοσύνην καὶ ἀγάπην ὅσα διὰ
τῆς μητρὸς γῆς παρέχει ὁ Θεός. Ἀλλ' οἱ αἰοιδίμοι, τῶν
ὁποίων σήμερον τελοῦμεν τὸ μνημόσυνον καὶ, προσά-
γοντες τὴν ἀναίμακτον θυσίαν, δεόμεθα ὑπὲρ αὐτῶν
τοῦ ἐπὶ τῆς ἀγίας Τραπέζης ποιμένος καὶ ἀμνοῦ, οἱτοὶ
ὑπῆρξαν διδασκατοὶ Θεοῦ εἰς τὸ «ἀγαθοεργεῖν καὶ πλου-
τεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς» ὑπῆρξαν εὐμετάδοτοι καὶ κοι-
νωνικοὶ, ὅθεν καὶ πιστεύομεν ὅτι ἀπεθησαύρισαν δι'

* Ἐλέχθη ἐν τῷ ἰ. ναῷ τοῦ Ἀγίου Νικολάου Κοζάνης
τῇ Κυριακῇ 22α Σεπτεμβρίου 1968.

τῶν παρόντων μελῶν καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν ὑποβληθησο-
μένων εἰσηγήσεων ἐπὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἦτοι τῆς
Θεολογίας, τῆς Χριστολογίας καὶ τῆς Ἐκκλησιολο-
γίας. Κατὰ δὲ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ διατυπωθῶσιν
ἀμφοτέρωθεν ἀπόψεις ἐπὶ τῆς ὅλης θεματολογίας τῶν
τριῶν κεφαλαίων.

9. Ἐν τῷ παρόντι πρώτῳ σταδίῳ τῆς συνεργα-
σίας ἕκαστος τῶν συντακτῶν φέρει τὴν εὐθύνην τοῦ
κειμένου αὐτοῦ· ἐνδεχομένη δὲ δημοσίευσις κειμένου
τινὸς θὰ ἔδει νὰ γίνῃ ἀνευ συσχέτισεως πρὸς τὴν ἐρ-
γασίαν τῶν ἀνωτέρω Ἐπιτροπῶν κατὰ τὸ στάδιον
τοῦτο. Ὡς τόπος τῆς συναντήσεως ὠρίσθη ἡ Λουκέρ-
νη τῆς Ἑλβετίας...».

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

Φυσικῶς ἤδη ἀνακύπτει πρὸς ἐξέτασιν τὸ θέμα
τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἐναντι αὐτοῦ θέσεως τῆς Ἐκκλη-
σίας. Εἶναι τὸ θέμα, ὅπερ συνέχει τὸν σύγχρονον κόσμον
καὶ χωρίζει τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀντιμαχόμενα στρατό-
πεδα, πάντας μὲν μισοῦντας τοὺς πλουσίους, πάντας δὲ
ἀγαπῶντας τὸν πλοῦτον. Ἀλλ' οὔτε τὸν πλοῦτον ἔχο-
μεν ὑποχρέωσιν οὔτε πολὺ περισσότερον τοὺς πλου-
σίους ἔχομεν δικαίωμα νὰ μισῶμεν, ὅταν ὁ μὲν πλοῦ-
τος καθ' ἑαυτὸν εἶναι πράγμα ἠθικῶς ἀδιάφορον καὶ
ἐν ἐκ τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου, οἱ δὲ πλούσιοι εἶναι τὰ
πρόσωπα καὶ οἱ συνάνθρωποι, μετὰ τῶν ὁποίων μᾶς
συνδέουν οἱ δεσμοὶ τῆς κοινῆς φύσεως καὶ μᾶς συνά-
πτει τὸ χρέος τῆς ἀγάπης. Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ πτωχεία
εἶναι τὸ αἰώνιον καὶ ἄλυτον πρόβλημα, διότι πάντοτε
οἱ ἄνθρωποι τὸ βλέπουν καὶ τὸ ἐξετάζουν ἔξω ἀπὸ
αὐτοῦς, ἐνῶ τοῦτο εἶναι πρόβλημα πράγματι ἐσωτερι-
κὸν καὶ ἠθικόν. Οἱ ἄνθρωποι τὸ θεωροῦν μόνον ὡς πρό-
βλημα οἰκονομικὸν καὶ ὑλικόν, ἐνῶ τοῦτο ἔχει σχέσιν
πρῶτον μὲ τὴν ψυχικὴν καλλιέργειαν καὶ τὰς ἠθικὰς
ἀρχὰς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἔπειτα μὲ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς
καὶ τὴν δικαίαν κατανομήν των. Ἦδη, ὅταν λέγωμεν
δικαία κατανομή, εὐρισκόμεθα ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς
ἠθικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις δὲν καταξιώνεται
μόνον ὡς νόμιμος, ἀλλὰ καὶ ὡς δικαία· ἔχει μόνον ὡς
πράξις καὶ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ καὶ ὡς διάθεσις καὶ ἐλα-
τήριον, καὶ τοῦτο μάλιστα πρῶτον. Ἀποτελεῖ κοινὸν
τόπον νὰ λέγωμεν ὅτι ὁ πλοῦτος καὶ ἡ πτωχεία εἶναι
ἠθικῶς ἀδιάφορα πράγματα, ἀλλ' εἶναι ἀληθές ὅτι
οὔτε ἂν εἶναι τις ἀπλῶς πλούσιος καταδικάζεται οὔτε
ἂν εἶναι μόνον πτωχὸς δικαιώνεται· ἔχει καὶ ὁ πλοῦτος
τὰς ἀρετὰς του, ἔχει καὶ ἡ πτωχεία τὰς κακίας της.
Τὸ ζήτημα εἶναι πῶς ἀπέκτησε καὶ πῶς κατέχει τις
τὸν πλοῦτον, ἑτέρωθεν δὲ πῶς ἐφθασέ τις νὰ εἶναι
πτωχὸς καὶ πῶς φέρει τὴν πτωχείαν του. Τὸ καλὸν
δηλαδὴ ἢ τὸ κακὸν δὲν εἶναι εἰς τὰ πράγματα, ἀλλὰ
εἰς τὴν πράξιν, διὰ τοῦτο καὶ λέγει ὁ Μ. Βασίλειος·
«Τῶν ὑπαρχόντων ἕκαστον εἰ ἦν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ κα-
κόν, οὐδ' ἂν ἦν κτίσμα Θεοῦ... ἢ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου οὐχὶ
ρίπτει ὡς κακὰ τὰ ὑπάρχοντα καὶ φεύγειν, ἀλλὰ οἰκο-
νομεῖν ἐπαίδευσεν. Καὶ κατακρίνεται τις οὐχ ὅτι ἔσχεν
ὄλως, ἀλλ' ὅτι κακῶς ἐφρόνησε περὶ αὐτῶν ἢ ὅτι μὴ
καλῶς ἐχρησάτο αὐτοῖς». Ἐτι ζωηρότερον καὶ πα-
ραστατικώτερον ἐκφράζει τὸ πράγμα ὁ κατ' ἐξο-
χὴν ἱεροκήρυξ καὶ κοινωνικὸς διδάσκαλος τῆς Ἐκκλη-
σίας, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος· «Ὅθ' τῶν
ὁ πλοῦτος κακόν, ἀλλ' ἢ παράνομος αὐτοῦ χρησὶς κα-
κόν... οὐ τῶν πλουτούντων κατηγορῶ, οὐδὲ τὰ χρη-

ματα διαβάλλω, αλλά τὴν κακὴν τῶν χρημάτων χρησιν καὶ εἰς ἀσωτείαν δαπανωμένην. Διὰ τοῦτο χρημάτα λέγεται, ἵνα ἡμεῖς αὐτοῖς χρησώμεθα καὶ μὴ ἐκεῖνα ἡμῖν· διὰ τοῦτο κτήματα λέγεται, ἵνα ἡμεῖς αὐτὰ κτησώμεθα καὶ μὴ ἐκεῖνα ἡμᾶς».

Ἐπάρχει εἰς τὰ ἱερά Ἐθαγγέλια μία εἰκὼν, εἰς τὴν ὁποῖαν ζωηρότατα διαζωγραφεῖται ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ πλοῦτου καὶ πτωχείας· εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου εἰς τὴν ὁμόνυμον παραβολήν. Ὁ πλούσιος «ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς». Ὁ πτωχὸς «ἐβέβλητο πρὸς τὸν πλῶνα αὐτοῦ ἡλωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου». Ὁ πλούσιος εἶδε τὴν ζωὴν ὡς πολυτελεῆ στολισμὸν καὶ ὡς κατὰ πλησμονὴν χορτασμὸν. Καὶ δὲν θὰ εἶχεν ἐπὶ τέλους τὸ πρᾶγμα τόσῃν σημασίαν, ἀφοῦ ὁ Θεὸς παρέχει εἰς τοὺς ἀνθρώπους «πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλασιν». Ἀποκτᾶ ὅμως τὸ πρᾶγμα σημασίαν ἀφ' ἧς στιγμῆς πρὸ τῆς θύρας τοῦ μεγάρου τοῦ πλουσίου εἶναι ὁ «πλησίον» ἄστεγος, γυμνὸς καὶ πεινασμένος. «Τὸ ζήτημα», εἶπε κάποιος, «δὲν εἶναι ἂν θὰ στρώσης τὸ τραπέζι σου καὶ ἂν θὰ βάλῃς καλὸ ροῦχο ἐπάνω σου, ἀλλ' ἂν μπορῆς νὰ στολιζέσαι, νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς, ὅταν γύρω σου εἶναι πολλοὶ γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι». Εἰς τὴν ἐποχὴν μας τὸ πρᾶγμα ἀντιμετωπίζεται ἐξωτερικῶς, γίνεται ἀντικείμενον κοινωνικῆς πολιτικῆς ἢ ἀποτελεῖ αἰτίαν κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἄλλ' εἰς τὴν οὐσίαν του εἶναι ζήτημα ἠθικόν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἐκ τῶν ἔσω· εἶναι ζήτημα φιλανθρωπίας. Εἶναι δὲ ἡ φιλανθρωπία διάφορος κατ' οὐσίαν τῆς λεγομένης κοινωνικῆς προνοίας, ἐκ διαμέτρου δὲ ἀντίθετος, ὡς τὸ φῶς πρὸς τὸ σκότος, τῶν βεβήλων κενοφωνιῶν τῆς ἐποχῆς, ὅσον τοῦ λεγομένου ἀλτροϊσμοῦ, τῆς ταξικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἢ συνδικαλιστικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ὅλων τῶν πρὸς πόλεμον ὅπλιζομένων ἐχθρικῶν διαθέσεων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ φιλανθρωπία, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐμμένει ἡ Ἐκκλησία, εἶναι ἡ σχέσις ἀγάπης πρὸς τὸν σύνολον ἀνθρώπων ὡς πρόσωπον καὶ ὡς πλησίον, ὅχι δὲ ὡς ἄνυμνον ἄτομον καὶ ἀριθμητικὴν μονάδα τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἀλλὰ δὲν ἐκτεινόμεθα ἐπὶ τούτου, διότι τὸ θέμα τῆς παρουσίας ὁμιλίας εἶναι ἄλλο, εἶναι τὸ πρόβλημα τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς πτωχείας, τὸ ὁποῖον λέγομεν ὅτι δὲν λύεται μόνον μὲ τὰ μέτρα

τῆς κοινωνικῆς προνοίας, διότι εἶναι πρόβλημα κυρίως ἠθικόν, ἔχον τὰς ρίζας, τὴν γένεσίν του, ἐπομένως δὲ καὶ τὴν λύσιν του, ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ κοινωνικὴ πρόνοια εἶναι ὡς τὸ κυκλοφορούμενον νόμισμα· ἡ ἀξία της καὶ ἡ ἀποτελεσματικότης ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἀντικρουσμά της ἐντὸς τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν λέγομεν ἠθικὸν πρόβλημα, ἐννοοῦμεν τὰς ἐσωτερικὰς διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰς μεταξὺ των ἐξωτερικὰς καὶ κοινωνικὰς σχέσεις. Τὰ ἱερά κείμενα τῶν Γραφῶν ὁμιλοῦν περὶ μιᾶς ἀντιμεταδόσεως μεταξὺ πλοῦτου καὶ πτωχείας· οἱ πλούσιοι δίδουν μὲ τὴν συναίσθησιν τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ χρέους καὶ οἱ πτωχοὶ λαμβάνουν μὲ τὸ συναίσθημα τῆς εὐχαριστίας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ ἔξωθεν βία, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἔσωθεν καλωσύνη, αἵτινες διέπουν καὶ ρυθμίζουν τὸν κοινωνικὸν βίον τῶν πιστῶν. Ἡ κοινωνικὴ ἐπανάστασις λύει δῆθεν τὸ πρόβλημα διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῶν ὅρων· ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι ὅχι πῶς θὰ πέσουν οἱ πλούσιοι διὰ νὰ σηκωθοῦν οἱ πτωχοί, ἀλλὰ πῶς θὰ ἀναβοῦν οἱ πτωχοὶ διὰ νὰ γίνουν ὄλοι πλούσιοι. Ἴδου πῶς ἡ Ἐκκλησία ὑποδεικνύει τὴν κατὰ ἄριστον τρόπον λύσιν τοῦ προβλήματος. «Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεοις ὑμῖν δὲ θλίψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος τὸ ὑμῶν περισσεύμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περισσεύμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης». Ἡ ἰσότης, τῆς ὁποίας τὴν ἱεράν ἔννοιαν καπηλεύει ἡ κοινωνικὴ δημαγωγία, δὲν εἶναι μία δῆθεν ἴση κατανομή τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἀλλὰ μία κατὰ χρέος ἀντιμετάδοσις («καθὸ ἐὰν ἔχη τις»). Ἡ κοινωνικὴ ἐπανάστασις κηρύσσεται ἐν ὀνόματι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀτόμου· ἡ Ἐκκλησία κηρύσσει τὴν ἑαυτῆς ἐπανάστασιν ἐν ὀνόματι τοῦ χρέους τῶν προσώπων. Ἡ κυριαρχοῦσα ἔννοια εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀγίων, δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν εἶναι τὰ πολλὰ δικαιώματα, ἀλλὰ τὸ ἐν χρέος, ὡς μία ἀνεξόφλητος πάντοτε ὀφειλή. Οὕτω κατὰ χρέος διέθεσαν οἱ ἀοίδιμοι εὐεργέται τῆς πόλεώς μας, κατὰ χρέος δὲ καὶ ἡμεῖς τελοῦμεν σήμερον τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Ὅταν λέγομεν κατὰ χρέος, ἐννοοῦμεν ὅτι ἐλευθέρως, διότι ἡ ἀξίωσις τοῦ δικαιώματος εἶναι νόμος δουλείας, ἀλλ' ἡ αἴσθησις τοῦ χρέους εἶναι νόμος ἐλευθερίας.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Η ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ*

Πόροι συντηρήσεως και λειτουργίας.

Ὡς και προηγουμένως ανεγράφη, ὁ ἰδρυτικὸς τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων Νόμος ΤΕΖ' τοῦ 1856 καθώριζεν ὅτι τὰ μὲν ἔξοδα διὰ τὴν ἐνδυσμασίαν και τὴν διατροφήν τῶν μαθητῶν κατεβάλλοντο ὑπὸ τῶν γονέων, τῶν συγγενῶν ἢ τῶν κηδεμόνων ἐκάστου ἐξ αὐτῶν, ἅπαντα δὲ τὰ λοιπὰ ἔξοδα διὰ τὴν συντήρησιν τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων προήρχοντο ἐξ ἐτησίων εἰσφορῶν τῶν διατηρουμένων μοναστηρίων, ἐκ προσφορῶν τῶν Ἐπισκόπων, τῶν Κληρικῶν γενικῶς και τῶν Χριστιανῶν και ἐκ τόκων τῶν ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κλήρου «γενομένων και γενησομένων ἀπὸ εὐσεβεῖς δωρεῶν ἢ κληροδοτημάτων». Εἰδικώτερον δὲ οἱ μαθηταὶ ὑπεχρεοῦντο νὰ παρέχωσιν ἐγγύησιν ἀξιοχρεῶν διὰ μέσου τῶν γονέων ἢ τῶν κηδεμόνων αὐτῶν περὶ ἐπιστροφῆς ἀπάσης τῆς δαπάνης διὰ τὰ δίδακτρα αὐτῶν, εἰς περίπτωσιν μὴ ἐντάξεως αὐτῶν εἰς τὴν ἔγγαμον ἢ ἄγαμον ἱερατικὴν τάξιν, ἢ εἰς περίπτωσιν ἀποβολῆς αὐτῶν ἐκ τοῦ Σχολείου¹¹. Ἡ ὑποχρέωσις δὲ αὕτη τῆς παροχῆς ἐγγυήσεως, ἀλλὰ και τὸ εἶδος αὐτῆς, ἀναγράφονται δι' ἕκαστον μαθητὴν εἰς εἰδικὰς στήλας ἐν τῷ Μαθητολόγιῳ, και δι' «ὄνομα τοῦ ἀξιοχρεοῦ ἐγγυητοῦ», και «εἶδος τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως», ὡς θὰ ἀναγραφῆ κατωτέρω ἐν λεπτομερεῖα εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ Μαθητολόγιον τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος, και δι' ἕνα ἕκαστον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Οὕτω, κατὰ συνέπειαν πρὸς τὸν ὡς ἄνω Νόμον ΤΕΖ' τοῦ 1856, ἤρχισεν ἡ δημοσίευσις εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, πολυπληθῶν και ἀλλεπαλλήλων Β. Διαταγμάτων «Περὶ ἐκ μέρους τῆς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων Πετράκη συνεισφορᾶς ὑπὲρ τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων»¹², «Περὶ χρηματικῆς προσφορᾶς πέντε μόνων ἐκ τῶν ἐν Χαλκίδι διατηρουμένων ὑπὲρ τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων»¹³, ὡς ἐν παραδείγματι, και τὰ ὅποια Β. Διατάγματα καταχωρίζονται εἰς πλείστας σελίδας τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως συνεχῶς και ἐπὶ σειράν ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ ὡς ἄνω

Β. Διατάγματος τῆς Ἐφημερίδος ταύτης τῆς 24 Νοεμβρίου 1856, τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὴν ἐν Ἀθῆναις Ἱερὰν Μονὴν τῶν Ἀσωμάτων Πετράκη, ὅπερ εἶναι και τὸ πρῶτον διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐκδοθὲν Β. Διάταγμα, εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος. Εἰς τὰ Β. ταῦτα Διατάγματα ἀναφέρονται ἅπασαι σχεδὸν αἱ ἐν λειτουργίᾳ τότε Ἱεραὶ Μοναὶ και τὰ χρηματικὰ ποσά, τὰ ὅποια ὤφειλον νὰ συνεισφέρωσιν ἐτησίως διὰ τὴν συντήρησιν και τὴν λειτουργίαν τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων¹⁴.

Σχολάρχαι.

Τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον Χαλκίδος ἐλειτούργησεν ἐπὶ 36 συνεχῆ ἔτη, ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ δηλονότι ἔτους 1857 - 1858 μέχρι και τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1892 - 1893, ὅτε ἔπαυσεν ἡ λειτουργία αὐτοῦ, δι' οὗς λόγους θὰ ἀναπτυχθῆ κατωτέρω. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 36 σχολικῶν ἐτῶν τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον διηύθυναν πέντε Σχολάρχαι - Διευθυνταί. Κατὰ τὸν προαναφερθέντα ἰδρυτικὸν Νόμον ΤΕΖ' τοῦ 1856 «Περὶ Ἱερατικῶν Σχολείων» (ἄρθρον 5) «εἰς ἕκαστον τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων διορίζονται διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος δύο ἢ πλείονες διδάσκαλοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἱερωμένων, ἐν δὲ ἀνάγκῃ δύνανται νὰ ᾄσιν οἱ διδάσκαλοι και μοναχοὶ ἢ λαϊκοί, μεμαρτυρημένοι ἐπὶ ἀρετῇ και ἰκανότητι». Εἰς δὲ τὸν ὡσαύτως ἐν ἔτει 1856 ἐκδοθέντα Κανονισμὸν τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων (ἄρθρα 8 - 13) καθορίζονται τὰ καθήκοντα και αἱ ὑποχρεώσεις τῶν διοριζομένων διδασκάλων, ἐκ τῶν ὁποίων «ὁ ἔχων ἀνώτερον τῶν ἄλλων βαθμὸν προΐσταται αὐτῶν, και προσωνομεῖται Σχολάρχης», εἰς τὸν ὁποῖον «ἀνατίθεται ἡ διεύθυνσις και ἡ ἀστυνομία τοῦ σχολείου, εἰς αὐτὸν ὑπόκεινται πάντες οἱ ἐν τῷ σχολεῖῳ ἐπιστάτης τε και ὑπηρέτης», και ὁ ὁποῖος Σχολάρχης, ὡς και προηγουμένως ἐσημειώθη, «διαμένει πάντοτε ἐν τῷ σχολεῖῳ και ἔχει ἐν αὐτῷ τὴν κατοικίαν ἄμσθον, συντρώγει δὲ μετὰ τῶν μαθητῶν ἐν τῇ αὐτῇ τραπέζῃ»¹⁵. Οἱ προαναφερθέντες πέντε

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 136 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

11. Ἀρχμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 338 - 339.

12. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. 80 τῆς 24 Νοεμβρίου 1856.

13. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. 8 τῆς 3 Ἀπριλίου 1857.

14. Βλέπε τοὺς τόμους τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1856 και ἔξῃς. — Διονυσίου Θ. Ματαράγκα. Δίκαιον Ἐκκλησίας - Πολιτείας Ἑλλάδος, τόμος Α', Ἀθῆναι 1937, σελ. 269 κ.έ.

15. Ἀρχμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 338 και σελ. 341.

Σχολάρχαι τοῦ ἐν λόγῳ Ἱερατικοῦ Σχολείου εἶναι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν οἱ ἑξῆς: Ἱεροδιάκονος Βασίλειος Κ. Ἀστέρης, Ἱεροδιάκονος Νικόλαος Ἀποστολίδης, διευθύνων. Ἀρχιμανδρίτης Εὐθύμιος Ἀλεξανδρόπουλος, Ἀρχιμανδρίτης Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης, Ἀρχιμανδρίτης Χρυσάνθος Ἀντωνιάδης.

Ἱε ρ ο δ ι ά κ ο ν ο ς Β α σ ί λ ε ι ο ς Κ.
Ἀ σ τ έ ρ η ς.

Τὸ ἐπώνυμον Ἀστέρης ἔφερον πρόκριτοι τῆς Κύμης, οἱ ὅποιοι ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῶν Εὐβοέων κατὰ τὸ 1821, καὶ δὴ ὁ Ἰωάννης, ὁ Γεώργιος, ὁ Σταμάτιος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κώστας¹⁶. Ἀσφαλῶς ἐκ τῆς οἰκογενείας ταύτης τῶν προκρίτων Ἀστέρη ἔλκων τὴν καταγωγὴν ὁ Ἱεροδιάκονος Βασίλειος Κ. Ἀστέρης, διετέλεσε πρῶτος Διευθυντῆς-Σχολάρχης τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος, καὶ ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ ἐν τῷ Μαθητολογίῳ τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου, ἤρchiσεν ὑπ' αὐτοῦ ἢ καταγραφῆ τῶν ὀνομάτων τῶν μαθητῶν καὶ τῶν λοιπῶν περὶ αὐτῶν πληροφοριῶν ἐν τῷ Μαθητολογίῳ. Ὁ Βασίλειος Κ. Ἀστέρης διηύθυνε τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον κατὰ τὰ δύο πρῶτα σχολικὰ ἔτη (1857 - 1859). Εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Φιλομαθῶν» δημοσιεύεται «Λόγος περὶ ἱερωσύνης, ἀπαγγελθεὶς παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς ἐν Χαλκίδι Ἱερατικῆς Σχολῆς Βασιλείου Κ. Ἀστέρη ἱεροδιακόνου, κατὰ τὴν 22αν Ἰουνίου 1858, Κυριακῆν, ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων τῆς Σχολῆς ταύτης»¹⁷.

16. Ἀρχιμ. Ν α θ α ν α ἡ λ Ἰ ω ἄ ν ν ο υ, Εὐβοϊκὰ κ.λ.π. Ἐρμούπολις 1857, σελ. θ', 16 (6), 105 καὶ 109. — Κ. Α. Γ ο υ ν α ρ ο π ο ὄ λ ο υ, Ἱστορία τῆς Νήσου Εὐβοίας, Θεσσαλονίκη 1930, σελ. 339. — Μ ε γ ἄ λ η Ἐ λ λ η ν ι κ ῆ Ἐ γ κ υ κ λ ο π α ι δ ε ῖ α, Πυρσοῦ, τόμος 5, σελ. 900.

17. Ἐ φ η μ ε ρ ῖ ς τ ῶ ν Φ ι λ ο μ α θ ῶ ν, ἔτος ΣΤ', 24 Ἰουλίου 1858, ἀριθμ. 268-269, σελ. 544-549. — Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι θερμὴν παραινετικὴν προοφώνησιν πρὸς τοὺς μαθητὰς «τῆς ἀρτιουστάτου Ἱερατικῆς Σχολῆς Χαλκίδος» ἔκαμεν οὐκ ἐνώπιον αὐτῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ βιβλίου τοῦ «Εὐβοϊκὰ» ὁ προαναφερθεὶς Εὐβοεὺς Ἀρχιμανδρίτης Ν α θ α ν α ἡ λ Ἰ ω ἄ ν ν ο υ, ὁ ὁποῖος διὰ τῶν ἐπαινετικῶν λόγων αὐτοῦ περὶ τοῦ «τρισεβάστου ἡμῶν Ἀνακτος» Ὁθωνος, διὰ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἰδρύσει τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου καὶ διὰ τῶν παραινέσεων αὐτοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἵσως ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ πόθον αὐτοῦ, ἵνα ἐργασθῆ ὡς Διευθυντῆς ἢ ἔστω ὡς καθηγητῆς εἰς τὸ νεοσύστατον τοῦτο Σχολεῖον, ἐξ ἀγάπης ἀσφαλῶς πρὸς τὴν πολυαγάπητον γενέτειραν αὐτοῦ νῆσον Εὐβοίαν (Χ ρ υ σ ο σ τ ὶ μ ο υ Θ έ μ ε λ η, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, Ὑφος καὶ ἦθος τοῦ Ναθαναὴλ Ἰωάννου εἰς τὰ «Εὐβοϊκὰ» αὐτοῦ, Ἀθήναι 1972, ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Ἀρχείου Εὐβοϊκῶν Μελετῶν», σελ. 35 - 36). Ἡ παραινετικὴ τοῦ Ναθαναὴλ Ἰωάννου προοφώνησις ἔχει ὡς ἑξῆς: «Πρὸς ὑμᾶς δέ, ὦ μαθηταί, τῆς ἀρτιουστάτου Ἱερατικῆς Σχολῆς Χαλκίδος ἀπευθύνω ἐν τέλει ὀλίγας παραινετικὰς λέξεις καὶ δεχθῆτε αὐτάς, παρακαλῶ, εὐμενῶς. Παραῖνω ὑμᾶς λέγω, ὅτι ἡ Σ. Κυβέρνησις τοῦ Μουσοτρόφου ἡμῶν Ἀ-

διὰ Βασιλικῶν δὲ Διατάγματος ἐξεφράσθη εἰς αὐτὸν εὐαρέσκεια¹⁸.

Ἱ ε ρ ο δ ι ά κ ο ν ο ς Ν ι κ ὸ λ α ο ς Ἀ π ο -
σ τ ο λ ῖ δ η ς.

Ὁ Ἱεροδιάκονος Νικόλαος Ἀποστολίδης ἐγεννήθη ἐν Αὐλωναρίῳ Εὐβοίας κατὰ τὸ ἔτος 1828. Τὴν ἐγκύκλιον μόρφωσιν ἐδίδαχθη ἐν Χαλκίδι, ἀκολουθῶν δὲ ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, ἀριστεύσας ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν συνεχείᾳ διήκουσε ἐπὶ μίαν διετίαν τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα εἰς τὸ Ἐθνικὸν ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον. Ἐδίδαξεν εἰς τὸ ἐν Κύθῳ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, εἰς τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον Χαλκίδος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὡς Καθηγητῆς, κατὰ δὲ τὸ τρίτον σχολικὸν ἔτος τῆς λειτουργίας αὐτοῦ (1859 - 1860) ὡς Διευθύνων, ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸ Μαθητολόγιον αὐτοῦ. Ἀκολουθῶνς ὑπηρέτησεν ὡς Σχολάρχης εἰς Ἀταλάντην καὶ τελικῶς ὡς Σχολάρχης τοῦ ἐν Χαλκίδι Ἑλληνικοῦ Σχολείου. Περὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ βαθείας ἐπιγνώσεως ἐγράφη ὅτι «ἔχων ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν τὸν βίον καὶ τὴν συμπεριφορὰν τῶν παλαιῶν διδασκάλων, δὲν ἐθεώρει ὡς ἐκπλήρωσιν καθήκοντος τὴν βεβιασμένην διδασκίαν ὠρισμένων ὠρῶν, ἀλλὰ περιοριζόμενος ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἔργον του, ἐλάμβανε τὴν θέσιν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον παιδαγωγοῦ καὶ πατρός, καὶ ἐφρόντιζε περὶ τῶν

νακτος φροντίζουσα περὶ τῆς διανοητικῆς ὑμῶν ἀναπτύξεως πάντα παρέχει ἀφθόνως: ἡ ἐπιθυμία αὐτῆς εἶναι ν' ἀναπτύξῃ ὑμᾶς, νὰ μορφώσῃ καὶ ἀποκαταστήσῃ ἀξίους ἐργάτας τοῦ ἀμπελώνου τοῦ Κυρίου. Ὑμεῖς δέ, φίλτατοι μαθηταί, διὰ τῆς ἐπιμελείας σας ἀγωνισθῆτε καρτερῶς τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ ὡς μέλισσαι ἀπανθίζετε ἐκ τοῦ λειμῶνος τῶν Μουσῶν τὰ κάλλιπα. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὴν θεῖαν παιδείαν ἐκ τῶν ἀνεξαντλήτων πηγῶν ἀντλεῖτε προθύμως, διότι αὐτὴ εἶναι ὕδωρ ζωῆς, ὕδωρ εὐφροσύνης, καὶ διὰ τοῦ ὕδατος τούτου ἀρδεύετε τὴν ἀπαλήν ψυχὴν σας: ὀδηγοὺς δ' αὐτῶν ἔχετε ἐκείνους τοὺς ἀειλαμπεῖς ἀστέρας τῆς ἐκκλησίας, τοὺς στύλους τῆς ὀρθοδοξίας, Ἀθανασίους, Βασίλειους, Γρηγορίου καὶ Χρυσοστόμους. Ἀγωνισθῆτε λοιπὸν, καταβάλλοντες πᾶσαν προσπάθειαν, ὥστε διὰ τῆς σεμνῆς πολιτείας, εὐπειθείας, ὑπακοῆς καὶ χρηστότητος τῶν ἡθῶν σας νὰ δικαιώσητε καὶ τὸν σκοπὸν τῆς Σχολῆς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Σ. Κυβερνήσεως καὶ τῆς Πατρίδος, καὶ φανῆτε ἄξιοι ἀθληταί· καὶ οὕτω νὰ στεφανωθῆτε στεφάνῳ ἀμαράντων διπλῶ, τῆς τιμῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης. Μέννησθε τοῦ Παύλου εἰπόντος «οὐδεὶς στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ». (Ἀρχιμ. Ν α θ α ν α ἡ λ Ἰ ω ἄ ν ν ο υ, Εὐβοϊκὰ κ.λ.π., Ἐρμούπολις 1857, σελ. 208).

18. Ἡ εἶδησις περὶ ἐκφράσεως τῆς εὐαρέσκείας εἰς τὸν Βασίλειον Κ. Ἀστέρην ἔχει ὡς ἑξῆς: «Διὰ Β. Διατάγματος τῆ 18 Ἰουλίου ἐξεφράσθη ἡ Υ. Β. εὐαρέσκεια εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ἐν Χαλκίδι Ἱερατικῆς Σχολῆς Ἱεροδιακόνου Κ. Βασιλείου Κ. Ἀστέρην διὰ τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων τῆς εἰρημένης Σχολῆς, προελθὸν ἐκ τοῦ ζήλου, ὃν ὁ διευθυντῆς οὗτος κατέβαλε ἀπὸ τῆς ουστάσεως αὐτῆς διὰ τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν καὶ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μαθητῶν αὐτῆς» (Ἐ φ η μ ε ρ ῖ ς τ ῶ ν Φ ι λ ο μ α θ ῶ ν, 24 Ἰουλίου 1858, σελ. 556).

μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ διδασκῆ-
ριου». Εὐθὺς ὡς ἤρξισε τὴν φοίτησιν αὐτοῦ εἰς
τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν περιεβλή-
θη τὸ ἔνδυμα τοῦ κληρικοῦ, καὶ σὺν τῇ ἀποπερα-
τώσει τῆς ὡς ἄνω φοιτήσεως αὐτοῦ ἐχειροτονήθη
Διάκονος, ἀποθανὼν εἰς τὸν ἱερατικὸν τοῦτον βα-
θμόν. Διεκρίθη διὰ τὴν «συνειτὴν καὶ εὐγλωττον
αὐτοῦ φωνήν», μεθ' ἧς ἐδίδασκεν, «ἀπὸ τῆς διδα-
σκαλικῆς ἔδρας καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἄμ-
βωνος», διεκρίθη δὲ καὶ ὡς ὑποδειγματικὸς οἰκο-
γενειάρχης. Ἐδημοσίευσεν σπουδαῖα παιδαγωγικὰ
καὶ θρησκευτικὰ ἄρθρα καὶ βιβλία, τὸ τελευταῖον
δὲ φιλοσοφικὸν ἔργον αὐτοῦ φέρει τὸν τίτλον «Τὰ
ῥα τῶν ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ ὁ Χριστιανι-
σμός». Ἀπεβίωσε τῇ 3 Ἰουλίου τοῦ 1888¹⁹.

Ἀρχιμανδρίτης Εὐθύμιος Ἀλε- ξανδρόπουλος.

Ἀπὸ τοῦ τετάρτου μέχρι καὶ τοῦ ἐνάτου scho-
λικοῦ ἔτους (1860-1866) Σχολάρχης τοῦ Ἱερα-
τικοῦ Σχολείου Χαλκίδος διετέλεσεν ὁ Ἀρχιμαν-
δρίτης Εὐθύμιος Ἀλεξανδρόπουλος, γεννηθεὶς ἐν
Ἄγριδι τῆς Αἰγιαλείας κατὰ τὸ ἔτος 1822. Ἦτο
ἀδελφὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ταξιάρχων Κα-
λαβρύτων καὶ ἀπεφοίτησε τῆς Θεολογικῆς Scho-
λῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀρχικῶς διηύ-
θυνε τὴν Ἀθωνιάδα Σχολὴν καὶ ἀκολούθως, ἐν
ἔτει 1860, διωρίσθη Σχολάρχης τοῦ Ἱερατικοῦ
Σχολείου Χαλκίδος, εἰς ἣν θέσιν παρέμεινεν ἐπὶ
μίαν ἐξαετίαν, ὡς προανεφέρθη. Ἐκ τῆς σχολα-
ρχίας τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος μετετέθη
κατὰ τὸ ἔτος 1866 εἰς τὴν θέσιν τοῦ Β' Γραμμα-
τέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῇ μεταθέσει αὐτοῦ ἐγράφησαν
ταῦτα εἰς ἐβδομαδιαίαν Ἐφημερίδα τῆς Χαλκί-
δος: «Ὁ ἄκρι τοῦδε Σχολάρχης τοῦ ἐνταῦθα Ἱε-
ρατικοῦ Σχολείου Ἀρχιμανδρίτης Εὐθύμιος Ἀλε-
ξανδρόπουλος, ὁ λίαν ἐπαξίως ἐφ' ἱκανὰ ἔτη
αὐτὸ διευθύνων, διὰ Β. Διατάγματος διωρίσθη Β'
Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τὸν κ. Ἀλε-
ξανδρόπουλον γνωρίσαντες ἐκ τοῦ πλησίον, δυ-
νάμεθα μετὰ παρρησίας νὰ κηρύξωμεν ὅτι ἡ τού-
του ἐκλογὴ διὰ τὴν ὑψηλὴν τοῦ Γραμματέως τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου θέσιν τιμᾷ ἀληθῶς τὸν ἐκλέ-
ξαντα αὐτὸν Ἰπουργόν. Ἐχομεν πεποίθησιν ὅτι
ὁ Κυρ. Ἀλεξανδρόπουλος θὰ φανῆ ἄξιός τῆς
ἐμπιστευθείσης αὐτῷ λειτουργίας. Τὸν Κύριον Ἀ-
λεξανδρόπουλον διαδέχεται εἰς τὴν διεύθυνσιν
τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου ὁ ἄκρι τοῦδε Β' Γραμ-
ματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κύριος Βαρθολομαῖος
Γεωργιάδης»²⁰. Κατὰ τὸ ἔτος 1862, διατελοῦντος
Σχολάρχου τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος,
ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξέλεξεν αὐτόν, ὁμοῦ μετὰ δύο
ἄλλων Ἀρχιμανδριτῶν, διὰ τὴν χρεούσαν Ἀρ-

χιεπισκοπήν, ὡς τότε ἐλέγετο, Ἀκαρνανίας καὶ
Αἰτωλίας. Ἀλλὰ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐκλεγέντων ἐνε-
κρίθη ὑπὸ τῆς πολιτείας, κατὰ τὴν τότε κρατοῦ-
σαν νομοθετικὴν κατάστασιν²¹. Ἐν ἔτει 1868 ἐξε-
λέγη καὶ ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος Καλαβρύτων
καὶ Αἰγιαλείας, διαπομπάνας τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ
Ἐπαρχίαν θεοφιλῶς μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐπι-
συμβάντος τῇ 22 Ἀπριλίου 1889²².

Ἀρχιμανδρίτης Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης
εἶναι ὁ ἐπὶ περισσώτερον πάντων τῶν Διευθυντῶν
τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος σχολαρχίας,
καὶ διὰ ἐπὶ 24 σχολικὰ ἔτη, ἀπὸ τοῦ δεκάτου
(1866-1867) μέχρι καὶ τοῦ τριακοστοῦ τρίτου
(1889-1890). Ὁ Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης ἐ-
γεννήθη ἐν ἔτει 1829 εἰς τὸ χωρίον Χαλκιάνικα
Καλαβρύτων καὶ ἀπὸ ἡλικίας 13 ἐτῶν εἰσηλθεν
εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ἔνθα
ἔλαβε τὴν στοιχειώδη μόρφωσιν αὐτοῦ. Ἀκολού-
θως ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολὴν καὶ εἰς
τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀ-
θηνῶν. Διετέλεσε διδάσκαλος τῶν θρησκευτικῶν
εἰς τὰ δύο τότε Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τῶν Ἀθηνῶν
καὶ διάκονος τοῦ Μητροπολιτικοῦ ἐν αὐταῖς Ναοῦ.
Μετὰ τὴν λήψιν τοῦ πτυχίου αὐτοῦ ὑπηρέτησεν
ὡς Γραφεὺς παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ ἀκολού-
θως ὡς Β' Γραμματεὺς αὐτῆς, ὅτε ἐν ἔτει 1866
διωρίσθη Σχολάρχης τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου
Χαλκίδος, σχολαρχίας ἐπὶ 24 συναπτὰ ἔτη, ὡς
ἀνεφέρθη προηγουμένως. Μετὰ ταῦτα διωρίσθη
Α' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ προπα-
θεὶς ὡς ὑποψήφιος διὰ διαφόρους Ἐπισκοπικὰς
ἐπαρχίας, ἐξελέγη ἐν ἔτει 1889, εἰς ἡλικίαν 70
ἐτῶν, ποιμενάρχης τῆς Κορινθίας, ἀποθανὼν μετὰ
εἰκοσαετῆ αὐτῆς διαποίμανσιν ἐν ἔτει 1918²³.

Εἰδικώτερον κατὰ τὴν εἰκοσιτετραετῆ σχολα-
ρχίαν αὐτοῦ ὁ Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης εἰργάσθη
ἀποδοτικῶς καὶ συνέδεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ δι' ἀρ-
ρήκτων δεσμῶν μετὰ τῆς Χαλκίδος καὶ γενικώ-
τερον τῆς Εὐβοίας. Ἐκτὸς τῆς διευθύνσεως τοῦ
Ἱερατικοῦ Σχολείου καὶ τῆς διδασκαλίας ἐν αὐ-
τῷ, ἐδίδασκε τὰ ἱερὰ μαθήματα καὶ εἰς τὸ Γυμνά-
σιον τῆς Χαλκίδος²⁴. Κατὰ μῆνα Ἰούνιον τοῦ 1868
μετετέθη εἰς τὸ ἐν Μεγάροις Ἑλληνικὸν Scho-
λεῖον, ἀλλὰ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους

19. Εὐρίπος, 9 Ἰουλίου 1888.

20. Εὐρίπος, 8 Ὀκτωβρίου 1866.

21. Βασιλείου Ἀτέση, Ἐπισκόπου Ταλαν-
τίου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικῆ Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, τόμος Α', Ἀθῆναι
1948, σελ. 35.

22. Βασιλείου Ἀτέση, ἔνθα ἀνωτέρω,
σελ. 215-218.

23. Βασιλείου Ἀτέση, ἔνθα ἀνωτέρω,
σελ. 164-165. Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ
Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμος 3, σελ. 621-622.

24. Εὐρίπος, 30 Σεπτεμβρίου 1867.

ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ὡς Σχολάρχου τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος²⁵. Τὸ ἔργον, ὅπερ ἐπετέλεσεν οὗτος εἰς τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον Χαλκίδος, ἔτυχεν ἀναγνωρίσεως καὶ ἐπαίνου, ὡς μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰς εἰδήσεις καὶ τὰ σχολία, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων καὶ τῇ ἐνώπιον ἀκροατηρίου διεξαγωγῇ τῶν ἐξετάσεων καθ' ἕκαστον σχολικὸν ἔτος ἐδημοσιεύοντο εἰς τὴν ἀξιόλογον ἐβδομαδιαίαν ἐν Χαλκίδι Ἐφημερίδα «Εὐρίπος», τινὰ τῶν ὁποίων ἔχουσιν ὡς ἐξῆς: «Ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἤρξαντο τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν αἱ ἐξετάσεις τοῦ ἐνταῦθα Ἱερατικοῦ Σχολείου, τοῦ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπαξίως διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ εὐπαιδευτοῦ Σχολάρχου κυρίου Βαρθολομαίου Γεωργιάδου»²⁶. Τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον, «τὸ ὁποῖον ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εὐδοκιμῶτα διευθύνει ὁ Σχολάρχης κ. Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης»²⁷. «Τὰ λαμπρὰ ταῦτα ἀποτελέσματα ὀφείλονται εἰς τὸν Διευθυντὴν τῆς ἐνταῦθα Ἱερατικῆς Σχολῆς κ. Βαρθολομαῖον Γεωργιάδην, ὅστις διὰ τῶν ἀόκνων προσπαθειῶν του συνεκράτησε καὶ συγκρατεῖ τὴν Σχολὴν εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ θέσιν, καὶ διὰ τῆς εὐδοκίμου αὐτοῦ διευθύνσεως καὶ διδασκαλίας ἀποφέρει αὐτῇ ὁμολογουμένως καρποὺς ἀγλαοὺς»²⁸. «Ὁ κ. Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης ἐπὶ 18 ὅλα ἔτη διευθύνων τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἀφιερῶθη ὅλως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ὡς καλὸς πατὴρ καὶ διδάσκαλος ἐν αὐτῷ, καὶ οὕτω κατῴρθωσε νὰ ἔχη οὐ μόνον τὴν ἀγάπην τῶν συνδιδασκόντων ἐγκάρδιον, ἀλλὰ καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν διδασκομένων ἀνυπόκριτον»²⁹. Ἐπὶ τῷ διορισμῷ δὲ τοῦ Σχολάρχου τούτου ὡς Α' Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀποχωρήσει αὐτοῦ ἐκ τῆς σχολαρχίας, ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸν «Εὐρίπον» τὰ ἐπόμενα: «Μετὰ χαρᾶς ἀγγέλλομεν καὶ ἡμεῖς τὸν διορισμὸν ὡς Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Αἵδου. Ἀρχιμανδρίτου κ. Βαρθολομαίου Γεωργιάδου, διευθυντοῦ τοῦ ἐνταῦθα Ἱερατικοῦ Σχολείου ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας. Ὁ ἐνάρετος καὶ εὐπαιδευτος οὗτος κληρικὸς καὶ δόκιμος συγγραφεὺς πολλῶν διδασκτικῶν καὶ εὐμεθόδων θρησκευτικῶν συγγραμμάτων, κτησάμενος δὲ διὰ τῆς πολυετοῦς παρ' ὑμῖν διαμονῆς τὴν ἀγάπην καὶ κοινὴν ὑπόληψιν ἀπάντων, ἐπαξίως λίαν καταλαμβάνει τὴν εἰρημένην θέσιν, ἐν ἧ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θὰ φανῇ πολλακῶς χρήσιμος τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀναπτύσσων ζῆλον ἀκάματος καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὰ νέα καὶ ὑψηλότερα αὐτοῦ καθήκοντα, δι' ὧν προσόντων πάνυ εὐδοκίμως καὶ τελεσφόρως διηύθυνεν ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν τὴν ἐνταῦθα Ἱερατικὴν Σχολὴν. Συγχαίρομεν ὅθεν

εἰλικρινῶς καὶ τῷ κ. Ὑπουργῷ τῆς Παιδείας ἐκλεξαμένῳ εἰς τὴν προσηκουσαν θέσιν κληρικὸν διακεκριμένον καὶ τῷ σεβαστῷ ἡμῶν φίλῳ κ. Βαρθολομαῖῳ τυχόντι δικαίας ἐκτιμῆσεως παρὰ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως»³⁰. Ἐκ τῶν «πολλῶν διδασκτικῶν καὶ εὐμεθόδων θρησκευτικῶν συγγραμμάτων» αὐτοῦ σημειωτέα ἐνδεικτικῶς ἢ «Ἐπιτομὴ τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας τῆς Καινῆς Διαθήκης» (Ἀθήνησι 1889) καὶ ἡ «Ἐπιτομὴ Λειτουργικῆς» (Ἀθήνησι 1892).

Ἀ ρ χ ι μ α ν δ ρ ῖ τ η ς Χ ρ ὺ σ α ν θ ο ς Ἀ ν τ ω ν ῖ ἄ δ η ς.

Κατὰ τὰ τρία τελευταῖα σχολικὰ ἔτη τῆς λειτουργίας τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος (1890-1893), καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ τριακοστοῦ τετάρτου μέχρι καὶ τοῦ τριακοστοῦ ἔκτου σχολικοῦ ἔτους, Σχολάρχης αὐτοῦ διετέλεσεν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρῦσανθος Ἀντωνιάδης, ὅστις προηγουμένως διετέλεσε Διευθυντὴς τοῦ ἐν ἔτει 1887 διαλυθέντος δι' ἔλλειψιν μαθητῶν Ἱερατικοῦ Σχολείου Κερκύρας³¹. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρῦσανθος Ἀντωνιάδης ἦτο διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας καὶ ὑπὸ τὴν ἐνδειξὴν ταύτην καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς ἐν Χαλκίδι Ἱερατικῆς Σχολῆς, ἐδημοσίευσεν, ἄνευ ὀνόματος κατ' ἀρχάς, καὶ ὑπερον ἐπωνύμως, «Μελέτην ἐπὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ὀρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας»³². Ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπροτάθη ἐξάκις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Παιδείας ὡς ὑποψήφιος Ἱεράρχης, κατὰ τὴν ἀποστολὴν εἰς αὐτὸ τοῦ τριπροσώπου, διὰ τὰς κάτωθι Ἐπαρχίας, ἀλλὰ εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐξ αὐ-

30. Εὐρίπος, 17 Νοεμβρίου 1890.

31. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου. ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 926-927.

32. Εὐρίπος, 17 Ἀπριλίου 1893 κ. ἐξῆς. — Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι εἰς τὴν «Μελέτην» ταύτην ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρῦσανθος Ἀντωνιάδης ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ τότε ὑπηρετοῦντος ὡς Ἱεροκήρυκος Μητροπολίτου Πενταπόλεως Νεκταρίου (ἀνακηρυχθέντος ἀγίου ἐν ἔτει 1955), προταθέντος δι' ἀναφορῶν τῶν Χριστιανῶν, ἵνα ἐκλεγῇ Ποιμενάρχης τῆς τότε χηρευούσης Ἀρχιεπισκοπῆς Χαλκίδος, καθ' ὅσον ὡς γράφει ἐν ἀρχῇ τοῦ Β' μέρους τῆς «Μελέτης» αὐτοῦ, «τὸ καταλείπει τὸν ἐπίσκοπον τὴν ἰδίαν παροικίαν ἀντικανονικὸν ἔστι καὶ ἔκνομον». «Καὶ τῷ ὄντι — γράφει ἄλλαχού — ἐὰν οἱ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐμφοροῦμενοι θεοφόροι ἀπόστολοι καὶ αἱ ἅγια σύνοδοι τῶν θεοπεσίων πατέρων, κατέκριναν τὸν ἐπίσκοπον τὸν ἀπὸ παροικίας εἰς ἄλλοτρίαν μεταπηδῶντα καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ταύτην διεύθυνσιν ὑφαρπάξιν βουλόμενον, πῶς ἤθελον ἐπιτρέψει τὸ καταλείπειν τὴν ἑαυτοῦ καὶ ἐπιρρίπτειν ἑαυτὸν ὡς ἑτέραν σχολάζουσαν ἐκκλησίαν, καὶ μάλιστα, ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, πολιτικῶς ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοκέφαλον ἐκείνης, ἐν ἧ ὁ σχολάζων κεχειροτονημένος ἐτύγχανεν ὢν;» (Εὐρίπος, 29 Μαΐου 1893. — Ἀρχιμ. Χρῦσοστομόμου Θέμελη, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (νῦν Μητροπολίτου Μεσσηνίας), Ἐκκλησιαστικὰ Εὐβοϊκὰ σεμνάματα ἐν οἷς ὁ αἰσιδύμος Πενταπόλεως Νεκτάριος, Ἀθήνησι 1955, σελ. 73-75).

25. Εὐρίπος, 29 Ἰουνίου 1868 καὶ Εὐρίπος, 14 Σεπτεμβρίου 1868.

26. Εὐρίπος, 21 Ἰουνίου 1875.

27. Εὐρίπος, 18 Ἰουνίου 1877.

28. Εὐρίπος, 20 Ἰουνίου 1883.

29. Εὐρίπος, 15 Ἰουνίου 1885.

τῶν περιπτώσεων προεκρίθη ὑπ' αὐτοῦ: α) Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων (1901). β) Χαλκίδος καὶ Καρυστίας (1906). γ) Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας (1912). δ) Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας (1914). ε) Γυθείου καὶ Οἰτύλου (1914). στ) Αἰτωλοακαρνανίας (1922)³³. Ὡς Σχολάρχης τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρῦσανθος Ἀντωνιάδης ηὐδοκίμησεν, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῶν εἰδήσεων καὶ σχολίων τῆς πολλῆς ἐνταῦθα ἀναφερθείσης ἐβδομαδιαίας ἐν Χαλκίδι ἐφημερίδος «Εὐριπος». Οὕτω, εἰς τὸν «Εὐριπον» τῆς 15 Ἰουνίου τοῦ 1891 σημειοῦνται ταῦτα: «Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἤρξαντο δημοσίᾳ αἱ ἐξετάσεις τῆς ἐνταῦθα Ἱερατικῆς Σχολῆς, διευθυνομένης ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρῦσανθου Ἀντωνιάδου. Ἀκροαταὶ παρίσταντο πολλοί, πάντες δ' ἀπεκόμισαν εὐαρέστους ἐντυπώσεις, διότι ὁμολογουμένως καὶ ὁ εὐπαίδευτος Διευθυντῆς καὶ οἱ λοιποὶ διδάσκοντες ἐν τῇ Σχολῇ λόγοι καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι κατέβαλλον πάντα κόπον, ὅπως μορφώσωσι τοὺς μαθητεύοντας ἐν αὐτῇ ἐπαξίως τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς Σχολῆς³⁴. Δοθέντος ἐν τέλει, ὅτι οὖν τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1892 - 1893 ἔπαυσεν ἡ λειτουργία τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρῦσανθος Ἀντωνιάδης εἶναι ὁ τελευταῖος Σχολάρχης αὐτοῦ, ἐπισφραγίσας τὸ Μαθητολόγιον αὐτοῦ διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἐν Χαλκίδι τῇ 26 Ἰουνίου 1893. Ὁ Σχολάρχης Χρῦσανθος Ἀντωνιάδης³⁵.

Ἱερατικὴ Ἐπιτροπὴ.

Ὡς ἐν ἀρχῇ ἀνεγράφη, διὰ τοῦ Νόμου ΤΕΖ' «Περὶ Ἱερατικῶν Σχολείων» (1856) καὶ δὴ εἰς τὸ ἄρθρον 6, καθωρίσθησαν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἱερατικὴν Ἐπιτροπὴν αὐτῶν ὡς ἐξῆς: «Εἰς ἕκαστον τῶν Σχολείων τούτων διορίζεται Ἱερατικὴ Ἐπιτροπὴ, συγκροτουμένη ἐκ 5 μελῶν καὶ ἔχουσα καθῆκον νὰ φροντίζῃ περὶ πάντων, ὅσα κρίνουσιν εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ Σχολείου καὶ εἰς τὴν πρόδον τῶν ἐν αὐτῷ μαθητευομένων. Τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης προεδρεύει διαρκῶς ὁ ἀρμόδιος Ἐπίσκοπος· τὰ λοιπὰ τέσσαρα μέλη λαμβάνονται κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκ τῶν μᾶλλον εὐμαθῶν κληρικῶν καὶ ἐξ ἐναρέτων λαϊκῶν, προτεινόμενα μὲν ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπισκόπου συνεννοουμένου μετὰ τοῦ ἀρμοδίου Νομάρχου, ἐγκρινόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ Ἱερατικοῦ Ἐπιτροπῶν, ταῦτα καθορίζονται λεπτομερῶς εἰς τὸ προαναφερθὲν Διάταγμα τοῦ 1856

33. Βασιλείου Ἀτέση, Μητροπολίτου πρώην Δήμου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, τόμος Β', Ἀθῆναι 1953, σελ. 184, 131, 228, 103, 243, 116, 267, 107.

34. Πρὸς. Εὐριπος, 20 Ἰουνίου 1892 καὶ Εὐριπος, 19 Ἰουνίου 1893.

35. Βλέπε σελίς 98 τοῦ Μαθητολογίου.

«Περὶ Κανονισμοῦ τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων» (ἄρθρα 18 - 20)³⁶. Κατ' ἀκολουθίαν τῆς διατάξεως ταύτης Πρόεδροι τῆς Ἱερατικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος κατὰ τὰ 36 σχολικὰ ἔτη τῆς λειτουργίας αὐτοῦ (1857 - 1893), ὑπῆρξαν οἱ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα διατελέσαντες Ἀρχιεπίσκοποι, ὡς τότε ἐλέγοντο, Χαλκίδος, καὶ συγκεκριμένως οἱ Καλλινίκος Καμπάνης (1852 - 1879) καὶ Χριστοφόρος Σταματιάδης (1882 - 1892)³⁷. Κατὰ τὸ Σχολικὸν ἔτος 1866 - 1867 ἡ Ἱερατικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὸν Σακελλάριον Ἰωάννην Μάτσα, τὸν Χαρτοφύλακα Παντολάοντα Τσάλην, καὶ ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς Ν. Μπουδούρη καὶ Στ. Πάπαν³⁸. Ὁ μετὰ τοῦ ὀφθίκου τοῦ Σακελλάριου ἀναφερόμενος ἱερεὺς Ἰωάννης Μάτσας ἦτο Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Χαλκίδος, ἦτο πνευματικός, πρὸ δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ (Σεπτέμβριος 1879), εἶχε λάβει τὸ ὀφθίκιον τοῦ Οἰκονόμου καὶ ἦτο Πρόεδρος τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς χηρευούσης Ἀρχιεπισκοπῆς Χαλκίδος³⁹.

Διδάσκαλοι, ἐπιστάτης, ὑπηρέται.

Ἐκτὸς βεβαίως τοῦ Σχολάρχου, εἰς τὰ Ἱερατικὰ Σχολεῖα διωρίζοντο ὑπὸ τοῦ Ἱερατικοῦ Ἐπιτροπῶν, συμφώνως πρὸς τοὺς προαναφερθέντας Νόμον ΤΕΖ' «Περὶ Ἱερατικῶν Σχολείων» (ἄρθρον 5) καὶ Κανονισμὸν τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων (ἄρθρα 8-17), «δύο ἢ καὶ πλείονες διδάσκαλοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἱερωμένων, ἐν δὲ ἀνάγκῃ δύνανται νὰ ᾄσιν οἱ διδάσκαλοι καὶ μοναχοὶ ἢ λαϊκοὶ, μεμαρτυρημένοι ἐπὶ ἀρετῇ καὶ ἰκανότητι», καὶ διωρίζοντο ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἱερατικοῦ «εἰς ἕκαστον Σχολεῖον εἰς ἐπιστάτης καὶ εἰς ἡ πλείονες κατὰ τὴν ἀνάγκην ὑπηρέται»⁴⁰. Ἐκ περιορισθῶν πληροφοριῶν, πλὴν ἄλλων, διδάσκαλοι εἰς τὸ Ἱερατικὸν τοῦτο Σχολεῖον διετέλεσαν καὶ οἱ ἐξῆς: Ἰωάννης Ζήσης, διδάσκαλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Χαλκίδος, ἀναλαβὼν τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τῆς α' τάξεως⁴¹. Ἱεροδιάκονος Ζαχαρίας Δημητριάδης, διορισθεὶς διδάσκαλος τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἀπασῶν τῶν τάξεων τοῦ Ἱερατικοῦ Σχο-

36. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 338 καὶ 342.

37. Ἀρχιμ. Χρυσόστομου Θέμελη, Γραμματέως τῆς Ἱερατικῆς Συνόδου (νῦν Μητροπολίτου Μεσσηνίας), Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Εὐρίπου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθῆναι 1952, σελ. 56 - 57.

38. Εὐριπος, 27 Μαΐου 1867.

39. Εὐριπος, 8 Σεπτεμβρίου 1879. — Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ κατάρτισις πίνακος ἀπασῶν τῶν διατελεσασῶν Ἱερατικῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος, ἐνεκα ἐλλείψεως πληροφοριῶν περὶ αὐτῶν.

40. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 338 καὶ σελ. 341 - 342.

41. Εὐριπος, 13 Νοεμβρίου 1865.

λείου, τοῦ προαναφερθέντος διδασκάλου Ἰωάννου Ζήση ἀπαλλαγέντος ὡς ὑπεραριθμοῦ⁴². Ἱεροδιάκονος Νικόλαος Ἀποστολίδης, ὅστις, ἀφοῦ ἦτο Διευθύνων τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου κατὰ τὸ τρίτον σχολικὸν ἔτος (1859-1860), ὡς προαναφέρθη, ὑπηρετήσῃ μεταγενεστέρως καὶ ὡς διδάσκαλος (καθηγητὴς) ἐν αὐτῷ⁴³. Ἰωάννης Βέσης, ὅστις ἐδίδασκεν οὐ μόνον εἰς τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Γυμνάσιον Χαλκίδος⁴⁴. Χρήστος Τραπεζοῦντιος «καλὸς καὶ εὐπαιδευτος νέος», διατελέσας βοηθὸς καὶ διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς⁴⁵. Λεωνίδας Φιλιππίδης, ἐκ Τήνου, «διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς», προσληφθεὶς καὶ ὡς δεξιὸς ψάλτης τοῦ ἐν Χαλκίδι Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου⁴⁶. Στέργιος Παρασκευᾶς «διδάσκαλος τῆς Μουσικῆς», διαδεχθεὶς εἰς τὸ μάθημα τοῦτο τὸν πατέρα αὐτοῦ⁴⁷. Ἱεροδιάκονος Ἰωάνθαν Παναγιωτόπουλος ὑπηρετήσας ὡς βοηθός, μετὰ δὲ ταῦτα διορισθεὶς Ἠγούμενος τῆς ἐν τῷ Δήμῳ Διρφύων, παρὰ τὴν ἔδραν αὐτοῦ Στενὴν, Ἱεραῶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου⁴⁸. Γυμνασιάρχης Πολυζώης Σπανόπουλος, διδάξας «Ἑλληνικὰ μαθήματα»⁴⁹. Ἀγγελος Παπαγεωργίου, ἐξ Εὐβοίας, καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου Χαλκίδος, διδάξας καὶ οὗτος «Ἑλληνικὰ μαθήματα» εἰς τὴν ἀ-

νωτάτην τάξιν» τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου⁵⁰. Γυμνασιάρχης Βαμβακερός, καθηγηταὶ (τοῦ Γυμνασίου Χαλκίδος) Ἀντώνιος Οἰκονόμος, Ἀλ. Μαυρομάτης, Ἄνδρ. Γρίβας, δημοδιδάσκαλος Νικ. Καραπιπέρης καὶ μουσικὸς Μοσκανάκης, «ἀξιόλογος νέος καὶ καλλίφωνος μουσικὸς, ἀπόφοιτος τοῦ αὐτοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου καὶ μουσικὸς δεξιὸς τοῦ ἐνταῦθα ἐνοριακοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου»⁵¹. Σωκράτης Κόκκαλης, καθηγητὴς ὡσαύτως τοῦ ἐν Χαλκίδι Γυμνασίου⁵². Ἐμμανουὴλ Γαλάνης, ἐκ Κύμης τῆς Εὐβοίας (1838-1926), λόγιος καὶ συγγραφεύς, σπουδάσας ἐν Ἀθήναις καὶ Γερμανίᾳ τὴν φιλοσοφίαν, μνηθεὶς ἀτυχῶς εἰς τὸν τεκτονισμὸν καὶ ἐργασθεὶς ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐν ἔτει 1858 διωρίσθη ἀρχικῶς ὡς βοηθὸς παρὰ τῷ Ἱερατικῷ Σχολεῖῳ Χαλκίδος, ὕστερον δὲ ὑπηρετήσεν ὡς καθηγητὴς καὶ Γυμνασιάρχης εἰς διάφορα Γυμνάσια⁵³. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἐπιστάτας τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου, σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς λειτουργίας αὐτοῦ (1857-1858) ἀναφέρεται ὡς «Οἰκονόμος» ὁ Παγκράτιος Κούμουλος, ἐξ Ἄνδρου⁵⁴. Οἶκονος ἐξ ἄλλου νοεῖται ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἱατρὸς τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου (αὐξων ἀριθμὸς 101 τοῦ Μαθητολογίου).

Μαθηταί.

Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ προσόντα καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ζωὴν τῶν μαθητῶν εἰς τὰ Ἱερατικὰ Σχολεῖα, καθορίζουσιν ἐν λεπτομερείᾳ οἱ προαναφερθέντες, Νόμος ΤΕΖ' «Περὶ Ἱερατικῶν Σχολείων» καὶ Κανονισμὸς τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων τοῦ ἔτους 1856 (ἄρθρον 4 τοῦ Νόμου καὶ ἄρθρα 1-4 τοῦ Κανονισμοῦ)⁵⁵. Ὁ καθ' ἕκαστον σχολικὸν ἔτος ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος, μετὰ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπωνύμου, τῆς πατρίδος (τόπου γεννήσεως), τῆς ἡλικίας, τῆς χρονολογίας ἐγγραφῆς ἐκάστου μαθητοῦ εἰς τὸ Ἱερατικὸν Σχολεῖον, μετὰ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ γονέως ἢ τοῦ κηδεμόνος, καὶ μετὰ τοῦ εἴδους τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως καὶ τέ-

42. Εὐριπός, 24 Δεκεμβρίου 1866.

43. Εὐριπός, 4 Νοεμβρίου 1867.

44. Εὐριπός, 1868 καὶ Εὐριπός, 17 Ἰανουαρίου 1876.

45. Εὐριπός, 1 Ὀκτωβρίου 1883. — Πρβλ. Εὐριπός, 18 Ἰουνίου 1877.

46. Εὐριπός, 4 Αὐγούστου 1884. — Εὐριπός 15 Σεπτεμβρίου 1884. — Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ὁ Μουσικοδιδάσκαλος οὗτος τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος Λεωνίδας Φιλιππίδης συνθέσεν ἐν ἔτει 1875 «Ἱερὰν Ἀκολουθίαν τῶν Ἁγίων μαρτύρων καὶ καλλινίκων παρθένων Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης καὶ τῆς Μητρὸς αὐτῶν Σοφίας», ἥτις ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1955, ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Λεωνίδου Ἰω. Φιλιππίδου, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Λεωνίδου Ἰω. Φιλιππίδου Τηνίου(†), Μουσικοδιδασκάλου Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, Πρωτοψάλτου Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καρύκη (Ἀθηνῶν), Καθεδρικοῦ Ναοῦ Παναγίας (ἐν Λεβαθεΐᾳ), Ἁγίου Νικολάου (Χαλκίδος), Εὐαγγελιστρίας (Τήνου) Μουσικοδιδασκάλου Ἱ. Σχολῆς Χαλκίδος, Ἱερὰ Ἀκολουθία τῶν Ἁγίων μαρτύρων καὶ καλλινίκων παρθένων Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν Σοφίας, ψαλλομένη τῇ 17ῃ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, συνθεθεῖσα τῷ 1875, νῦν τὸ πρῶτον ἐκδίδεται ἐγκρίσει τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἐν τῷ Μηναίῳ Σεπτεμβρίου κενοῦ, ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου τοῦ Λεωνίδου Ἰω. Φιλιππίδου, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας Ὀρθοπευμάτων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Κοσμητορὸς τῆς Σχολῆς». «Τῆς Σοφίας ἀρίδηλα καὶ ἀγλαὰ τέκνα λιγάνων». Ἀθήναι 1955».

47. Εὐριπός, 19 Ἰουνίου 1882.

48. Εὐριπός, 17 Αὐγούστου 1885.

49. Εὐριπός, 22 Φεβρουαρίου 1886. — Εὐριπός, 25 Ἰανουαρίου 1886.

50. Εὐριπός, 22 Φεβρουαρίου 1886.

51. Εὐριπός, 18 Ἰουνίου 1888.

52. Εὐριπός, 18 Νοεμβρίου 1889.

53. Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, Πυρσοῦ, τόμ. 8, σελ. 40. — Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι ὁ Ἐμμανουὴλ Γαλάνης παρητήθη τῆς ἐν τῷ Ἱερατικῷ Σχολεῖῳ Χαλκίδος θέσεως αὐτοῦ, διωρίσθη δὲ ἀντὶ αὐτοῦ ὡς βοηθὸς διδασκάλου ὁ Χριστόδουλος Παπᾶ Στεργίου, ἀπόφοιτος τοῦ ὡς ἄνω Ἱερατικοῦ Σχολείου (Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. 48 τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1860 καὶ αὐξων ἀριθμὸς 1 τοῦ Μαθητολογίου τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος).

54. Συμεὼν Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, Τὰ ἅπαντα κ.λ.π. Ἀθήναι 1857, σελ. 390 (Κατάλογος Συνδρομητῶν).

55. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 337-338 καὶ σελ. 339-340.

λος μετὰ τῶν παρατηρήσεων, τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐπίδοσιν κ.λ.π. ἐκάστου μαθητοῦ, ἀναγράφονται ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ κατὰ τὰ πρῶτα σχολικὰ ἔτη, καὶ ἐλλειματικῶς ἀργότερον, εἰς τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον Μαθητολόγιον τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου. Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διαγωγήν τῶν μαθητῶν, παρέχεται ὑπὸ τοῦ Μαθητολογίου ἡ γενικὴ ἐντύπωσις, ὅτι οἱ μαθηταί, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐνεφάνιζον διαγωγήν «καλλίστην» καὶ «ἀρίστην» καὶ «ἀξίαν ἐπαίνου» ἢ «λίαν καλήν», σπανίως δὲ «καλήν», καὶ εἰς ἐλαχίστας περιπτώσεις ἀπεβλήθησαν μαθηταί, ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν «δι' ἀσύγγνωστον διαγωγήν», ἐπανελθόντες καὶ πάλιν εἰς τὰ μαθήματα αὐτῶν, «ἀμνηστευθέντες» διὰ νεωτέρας ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου, ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸ Μαθητολόγιον. Ἀλλὰ καὶ ὁ βαθμὸς ἐπιδόσεως εἰς τὰ μαθήματα τῶν τυχόντων ἀπολυτηρίου εἶναι καὶ αὐτὸς ἀξιόλογος κατὰ τὰς πλείστας περιπτώσεις, ἦτοι τὸ «κάλλιστα», «ἀριστα», τὸ «λίαν καλῶς», καὶ μόνον εἰς τινὰς περιπτώσεις τὸ «σχεδὸν καλῶς» ἢ «καλῶς». Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰς γεωγραφικὰς περιοχάς, ἐκ τῶν ὁποίων προήρχοντο οἱ μαθηταί τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου, αὐταὶ εἶναι κυρίως ἡ Εὐβοία καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἡ Στερεὰ Ἑλλάς καὶ ἡ Θεσσαλία. Ὑπῆρξαν ἐξ ἄλλου περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐγγραφῆ μαθητῶν ἐγένετο οὐχί, ὡς συνήθως, κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους (Σεπτέμβριος), ἀλλὰ μὴνὰς τινὰς μετὰ τὴν ἔναρξιν αὐτοῦ, μέχρις ἀκόμῃ καὶ τοῦ τέλους τοῦ Φεβρουαρίου (αὐξων ἀριθμὸς 168 τοῦ Μαθητολογίου). Εἰς ἐλαχίστας περιπτώσεις μαθηταί τινες δὲν συνέχισαν τὴν φοίτησιν αὐτῶν, εἴτε ἀσθενήσαντες, εἴτε «αὐτογνωμόνως» ἀποχωρήσαντες τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου, τινὲς δὲ ἀπέθανον διαρκούσης τῆς φοιτήσεως αὐτῶν. Ἡ στολή, τὴν ὁποίαν ἔφερον οἱ μαθηταί, ἦτο, ὡς καὶ προηγουμένως ἀνεγράφη, «ὁμοιόμορφος, σεμνοπρεπὴς καὶ λιτὴ· φοροῦσι δὲ χιτῶνα ποδῆρην μαῦρον, ζώνην κυανῆν βαθεῖαν, περιπόδια μαῦρα καὶ ἐπενδύτην τοῦ αὐτοῦ χρώματος»⁵⁶. Φαίνεται ὅμως, ὅτι τὴν εἰδικὴν ταύτην ἐνδυμασίαν τῶν μαθητῶν τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου ἔφερον καὶ ἄλλοι τινὲς, γεγονός, τὸ ὁποῖον «δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον»⁵⁷. Οἱ μαθηταὶ δὲν φαίνεται νὰ εἶχον ἴδιον ὕμνον τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου, ὡς εἶχον οἱ μαθηταὶ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς⁵⁸. Οἱ μαθηταὶ ὠμίλουν εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Χαλκίδος, ἐθιζόμενοι εἰς τὸ

λεπτὸν ἔργον τοῦ θείου κηρύγματος καὶ εἶχον ἐπιτυχίαν, ἐπαινουμένην ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης⁵⁹. Ὡσαύτως μετείχον ἐπισημῶν κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων, ὡς λ.χ. καταθέσεις στεφάνου κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἐκ τῶν διδασκάλων τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Γυμνασιάρχου Πολυζῶη Σπανοπούλου⁶⁰, ὁ δὲ Σχολάρχης Ἀρχιμανδρίτης Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης ἐπέτρεπεν εἰς μαθητὰς τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου νὰ ψάλλωσι «ὡς ψάλλται εἰς λείψανα καὶ λαμβάνωσι μέρος ὡς τοιοῦτοι εἰς τελετὰς κλπ.⁶¹». Οἱ μαθηταί, ὡς προετοιμαζόμενοι διὰ τὴν ἱερωσύνην, ἐξηροῦντο τοῦ περὶ στρατολογίας Νόμου, οὐχὶ ὅμως καὶ τῆς ἐφεδρείας. Ὁ Σχολάρχης Ἀρχιμανδρίτης Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης εἰς ἐτησίαν Ἐκθεσὶν αὐτοῦ ἐζήτησε πειστικῶς τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς ἐφεδρείας τῶν μαθητῶν τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων καὶ ἐπέτυχε ταύτην διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον διέταξε «τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν μαθητῶν τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων ἀπὸ τῆς οχηματιζομένης κατ' αὐτὰς ἐθνοφυλακῆς»⁶². Οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου κατὰ τὸ πλεῖστον προσήρχοντο εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἄλλοι ὅμως ἠκολούθουν ἄλλας θέσεις ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὡς συνέβαινε καὶ μετὰ τοὺς ἀποφοίτους τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς. Πλὴν ἄλλων, ἐκ τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος προήλθεν ὁ ἕλληνας ἀξιωματικὸς Ἀναστάσιος Παπαναστασίου, γεννηθεὶς ἐν Χαλκίδι (αὐξων ἀριθμὸς 100 τοῦ Μαθητολογίου)⁶³. Ἐκ τοῦ Ἱερατικοῦ ὡσαύτως τούτου Σχολείου προήλθε καὶ ὁ ἐκ Θηβῶν καταγόμενος Πρωθιερεὺς Γεώργιος Στεφανόπουλος (1874-1939) (αὐξων ἀριθμὸς 274 τοῦ Μαθητολογίου), ὅστις ἐν ἔτει 1910 ἐσχεδιάσεν, ὡς ἀπόφοιτος καὶ τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Πολυτεχνείου, πρωτότυπον Ἀντιμήνιον, βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, χρησιμοποιούμενον δὲ ἐν Ἑλλάδι καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ πρὸς τέλει ἐπ' αὐτοῦ τῶν Θείων Λειτουργιῶν μέχρι τῆς σήμερον. Οὗτος ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου Βουλιαγμένης Ἀθηνῶν⁶⁴.

56. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 343.

57. Εὐριπός, 28 Ὀκτωβρίου 1878.

58. Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὸ προνοῖα τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μελετίου (Μεταξάκη) ἐκδιδόμενον περιοδικὸν Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυξ (ἔτος Θ', Ἀθῆναι 24 Μαΐου 1919, ἀριθ. 205, σελ. 390-391) δημοσιεύεται ὁ ὕμνος τῶν μαθητῶν τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

59. Εὐριπός, 11 Ἀπριλίου 1881. — Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸν Εὐριπὸν τῆς 22 Ἰουλίου 1872 δημοσιεύεται «Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν Αὐλωναρίῳ τὴν 9ην Ἰουλίου εἰς τὸ μνημόσυνον τῆς μακαρίτιδος Σταματικῆς Παπᾶ Παναγιώτου ὑπὸ τοῦ ἀποφοίτου μαθητοῦ τοῦ ἐν Χαλκίδι Ἱερατικοῦ Σχολείου Ἀχιλλέως Κοτρώζου», ἔχων ὡς ρητὸν «Ἐπὶ νεκρῷ κατάγαγε δάκρυα, καὶ ὡς δεινὰ πάσχων ἔναρξαι θρήνου» (Σοφία Σειρὰς 38, 16).

60. Εὐριπός, 25 Ἰανουαρίου 1886.

61. Εὐριπός, 20 Σεπτεμβρίου 1869.

62. Εὐριπός, 20 Ἰανουαρίου 1879.

63. Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, Πυρσοῦ, τόμος 19, σελ. 571.

64. Ὁρθοσκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμος 12, σελ. 968.

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ*

Ἐπάρχουν ἄρα γε, μεταξύ τῆς πλειάδος τῶν με-
μορφωμένων τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν Πολιτείας ἄτομα,
τὰ ὁποῖα «ἤσαν τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως καὶ ἐκώλυσαν
εἰσελθεῖν» εἰς τὸν χώρον τῆς ἀληθοῦς σοφίας τοὺς νέους
μας, οἱ ὁποῖοι κρούουν τὴν θύραν τῆς γνώσεως καὶ ἐπι-
ποθοῦν τὰς πηγὰς τῆς, ὡς ἡ ἔλαφος ἐπιποθεῖ ἐν καιρῷ
θέρους τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων; Ἐὰν ἐνσυνειδήτως
συμβαίνει τοιοῦτόν τι, τοῦτο χαρακτηρίζεται ὡς ἐγκλη-
μα διαπραττόμενον ἐν ψυχοφῶ κατὰ τε τοῦ θεοῦ καὶ
τῶν ἀνθρωπίνων νόμων. Ἐναντίον τῶν ἐγκληματιῶν
αἱ καλῶς ὀργανωμέναι κοινωνίαι λαμβάνουν τὰ προσ-

ήκοντα μέτρα ἀμύνης καὶ κινοῦν εἰς ἐφαρμογὴν τοὺς
κειμένους Νόμους. Δυστυχῶς ὅμως, ἐν ὀνόματι τῆς
ἐλευθερίας τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολί-
του, διεπράχθησαν ἐνίοτε καὶ διαπραττόνται δεινό-
τερα καὶ ἀπίρως μεγαλύτερα ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα
παραμένουν ἀτιμώρητα. Ἰδέαι καὶ πράξεις, ἐφ' ὅσον
δὲν στρέφονται κατὰ τοῦ κρατοῦντος κοινωνικοῦ κα-
θεστῶτος καὶ δὲν προσβάλλουν τὴν ἔννομον τάξιν,
ἀφήνουν ἀδιάφορον τὴν πολιτείαν. Καὶ ἐν τούτοις αὐταὶ
προξενοῦν τὴν σοβαρωτέραν βλάβην ἀπὸ ἐπόψεως ἠθι-
κῆς καὶ πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς συγκροτήσεως τῶν
νέων. Χιλιάδες ρυπαροὶ κάλαμοι καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη
ἐργάζονται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην. Τὰ πορνο-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 142 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

Ἐξετάσεις.

Κατὰ τὰ ἄρθρα 21-24 τοῦ Κανονισμοῦ τῶν
Ἱερατικῶν Σχολείων⁶⁵ αἱ ἐξετάσεις διεξήγοντο,
ὅπως αἱ τοιαῦται τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ
τῶν Γυμνασίων καὶ δὴ δημοσία, προσερχομένου
παντὸς βουλομένου, κατὰ μῆνα Ἰούνιον, ὡς ἀνα-
γράφεται σχεδὸν εἰς κάθε σελίδα τοῦ Μαθητολο-
γίου τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου Χαλκίδος. Εἰς τὴν
πολλάκις μέχρι τοῦδε ἀναφερθεῖσαν ἐβδομαδιαίαν
ἐν Χαλκίδι ἐφημερίδα «Εὐριπος», καθ' ἕκα-
στον λήγον σχολικὸν ἔτος ἐδημοσιεύοντο πληρο-
φορίαι καὶ εἰδήσεις καὶ σχόλια εὐμενῆ περὶ τῶν
ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου,
αἵτινες ἤρχιζον συνήθως ἡμέραν Κυριακὴν. Ὡσαύ-
τως παρέχονται πληροφορίαι περὶ τοῦ Σχο-
λάρχου, ὅστις κατὰ τὰς ἐξετάσεις ὠμίλει καταλ-
λήλως καὶ ὑπὸ τύπον πεπραγμένων⁶⁶, περὶ τῶν
διδασκάλων τοῦ Ἱερατικοῦ Σχολείου καὶ περὶ
τῆς ἐπαδόσεως τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἐκ τῶν πολ-
λῶν τούτων εἰδήσεων ἐνδεικτικῶς καταχωρίζον-
ται ἐνταῦθα αἱ ἀκόλουθοι, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέ-
ρονται καὶ λεπτομέρειαι τινες περὶ τῶν ἐξετά-
σεων: «Ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἤρ-
ξαντο τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν αἱ ἐξετάσεις
τοῦ ἐνταῦθα Ἱερατικοῦ Σχολείου. Μετὰ τὴν συν-
ήθη προσευχὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγ-
γέλλου τοῦ ἀγίου Χαλκίδος, οἱ μαθηταὶ τοῦ Σχο-
λείου ἔψαλαν ἐπιτυχῶς τὸν ὕμνον τῆς Α.Μ. τοῦ
Βασιλέως καὶ διάφορα ἄλλα ἄσματα κατὰ τὸ σύ-

σημα τῆς τετραφωνίας. Ἡ ἐξέτασις ἔπειτα ἐκά-
στου τῶν κατὰ τὸ πρόγραμμα διδασθέντων μαθη-
μάτων, ἐξακολουθήσασα ἐνώπιον τοῦ Νομαρχεύ-
οντος, τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σχολείου, ὄλων τῶν
ἐνταῦθα καθηγητῶν καὶ διδασκάλων καὶ πλείστων
ἄλλων λογίων τῆς πόλεώς μας, ἀπέδειξεν ἀναν-
τιρρήτως, ὅτι καὶ ἐφέτος ἐξεπλήρωσαν ἀκριβέ-
στατα τὸ καθήκον των ὃ τε Διευθυντῆς τῆς Σχο-
λῆς καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτῷ διδάσκοντες...»⁶⁷. «Τὴν
παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένετο ἡ ἐναρξὶς τῶν
ἐξετάσεων τοῦ ἐνταῦθα Ἱερατικοῦ Σχολείου, ἐν
τῷ καταστήματι αὐτοῦ, ἐνώπιον τοῦ κ. Νομάρχου
καὶ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, προεδρευομέ-
νης ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Χαλ-
κίδος...»⁶⁸. «Παρευρεθέντες καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας
εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἐνταῦθα Ἱερατικοῦ Σχο-
λείου Χαλκίδος, ὀφείλομεν νὰ ὀμολογήσωμεν, ὅτι
πᾶσα ἡ ἐκεῖ παρευρεθεῖσα ἐκλεκτοτέρα κοινωνία
τῆς Χαλκίδος ἔμεινε λίαν εὐχαριστημένη ἐκ τῶν
εὐστόχων ἀποκρίσεων τῶν μαθητῶν ὄλων τῶν
τάξεων εἰς πάντα τὰ παρά τε τῶν διδασκόντων
καὶ ἄλλων παρευρισκομένων εἰς τὰς ἐξετάσεις
προβαλλόμενα αὐτοῖς ζητήματα...»⁶⁹.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Μεσοσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

67. Εὐριπος, 21 Ἰουνίου 1875.

68. Εὐριπος, 4 Ἰουλίου 1876.

69. Εὐριπος, 18 Ἰουνίου 1877. — Πρβλ. Εὐ-
ριπος, 17 Ἰουνίου 1878. — Εὐριπος, 16 Ἰουνίου
1879. — Εὐριπος, 20 Ἰουνίου 1881. — Εὐριπος,
19 Ἰουνίου 1882. — Εὐριπος, 20 Ἰουνίου 1883.
— Εὐριπος, 20 Ἰουνίου 1892. — Εὐριπος, 19
Ἰουνίου 1893.

65. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπού-
λου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 343.

66. Βλέπε καὶ τὴν ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 17 σημείωσιν.
— Εὐριπος, 25 Ἰουνίου 1866. — Εὐριπος, 17
Ἰουνίου 1872. — Εὐριπος, 20 Ἰουνίου 1892. — Εὐ-
ριπος, 19 Ἰουνίου 1893.

γραφικοῦ περιεχομένου ἔντυπα, τὰ ὁποῖα σήμερον κυκλοφοροῦν διαρκῶς πολλαπλασιάζονται καὶ αἱ τρυφεραὶ ψυχαὶ καὶ ἡ εὐπλαστος διάνοια τῶν νέων ὑφίστανται δι' αὐτῶν βλαβερὰν ἐπίδρασιν ἢ καὶ παραμόρφωσιν. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τούτων καὶ τοῦ πρωτοστατοῦντος εἰς τολμηροτέρας σκιηδὰς καὶ ἐκφράσεις κινήματογράφου καὶ τῆς τηλεοράσεως, οἱ νέοι εὐρίσκονται διαρκῶς ὑπὸ τὸ κράτος φαντασιώσεων, ἐνὸς εἶδους ψυχώσεως. Εἶναι δὲ τόσον ἰσχυρὰ ἡ ἐπίδρασις αὕτη, ὥστε πολλὰ Χριστιανικὰ οἰκογένεια νὰ ἀντιμετωπίζου ἐσωτερικὰς ἐπαναστάσεις καὶ κατάστασιν ἀναρχίας. Εἰς πλείστας οἰκογενείας οἱ γονεῖς ἀπώλεσαν τὸν ἔλεγχον τῶν πράξεων τῶν τέκνων των. Πολλοὶ ἐξεγείρονται καὶ εὐρίσκονται ἐν ἀπορίᾳ, πῶς ἐκ τοῦ μέσου αὐτῶν, ἐκ τῶν κόλπων μιᾶς οἰκογενείας μὲ ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ παραδόσεις, προῆλθον νέοι περιφρονοῦντες τὰς ἀρχὰς, τὰς ὁποίας μὲ τόσῃν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα καὶ μέθοδον ἀπὸ βρεφικῆς ἡλικίας ἐδιδάχθησαν. Ἄλλοι τηροῦν παθητικὴν στάσιν ἐναντι τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς κρίσεως τῶν τέκνων των, ἐνῶ ἄλλοι ἐπικροτοῦν τὰ συμβαίνοντα θεωροῦντες τὰς πάσης φύσεως ἐκτροπὰς ὡς φυσικὴν συνέπειαν τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ, ἢ τῆς ὀνομαζομένης, κατ' εὐφημισμὸν βεβαίως, ἐξελίξεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, σκοπὸς τῆς παρουσίας δὲν εἶναι νὰ στηλιτεύσωμεν τοὺς νέους, πολλῶν δὲ μᾶλλον ὅλους τοὺς νέους συλλήβδην, δι' ἐπιμέμπτους πράξεις καὶ ἐκδηλώσεις των, μαρτυρούσας ἄλλειψιν ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς συγχροτήσεως καὶ προδιδούσας ἄρνησιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιών. Ὑπάρχουν ἄλλωστε τόσα ὑπὲρ αὐτῶν ἐλαφροντικά, ὡς ἡ ἀγνοία, ἡ ἀπειρία, ἡ ἔλλειψις ὀρθῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ, κατ' ἐξοχήν, ἄπειρα παραδείγματα ἐκ τοῦ βίου καὶ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἐνηλίκων, ὥστε καὶ ἄδικος, καὶ ἀψυχολόγητος καὶ ἀντικοινωνικῆ θὰ ἦτο οἰαδήποτε ἐτυμολογία περὶ τῆς ἐνοχῆς των. Ἀντιθέτως, ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι οἱ νέοι ἀποτελοῦν τὰ ἀθῶα θύματα μιᾶς ἐνόχου καταστάσεως. Τοὺς ἐνόχους, τὰς ρίζας τοῦ κακοῦ ὀφείλομεν νὰ ἀναζητήσωμεν ἀρχόμενοι ἐκ τῶν ἄνω καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν κάτω. Καί, ὅταν ἀνεύρωμεν τὰς ρίζας τοῦ κακοῦ, τὰ γενεσιουργὰ αἰτία τοῦ κοινωνικοῦ αὐτοῦ φαινομένου, τὸ ὁποῖον ἐμβάλλει ἡμᾶς πάντας εἰς τόσας ἀνησυχίας, ἀφοῦ μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὰς πλέον θλιβεράς διαπιστώσεις, νὰ εὐρωμεν, νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Δίκαιον Κριτὴν, τὸν Κύριον, νὰ μᾶς ὀκλίση μὲ τὸ ἀναγκαῖον θάρρος, ἵνα ἀνομολογήσωμεν ὅτι μετὰξὺ τῶν ἐνόχων εἴμεθα πρῶτοι ἡμεῖς.

4. Ἔχομεν ἀνάγκην πνευματικῆς ἡγεσίας μὲ ἠθικὴν πανοπλίαν καὶ συνείδησιν τοῦ καθήκοντός της.

Πρέπει νὰ ἔχη κανεὶς ὑψηλὸν φρόνημα καὶ πνεῦμα εὐθύ, διὰ νὰ ὁμολογήσῃ ἐν ἐνοχίᾳ του καὶ νὰ ἀναλαμβάνῃ τὴν εὐθύνην τῶν πράξεων ἢ παραλείψεών του. Καὶ πιστεύομεν ὅτι ἡ πνευματικὴ ἡγεσία τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς Ἑλλάδος ἔχει αὐτὰς τὰς ἀρετάς. Διότι ὁ Ἕλληνας διανοούμενος δὲν εἶναι, δὲν νοεῖται νὰ εἶναι εἰς

ἀπλοῦς συσσωρευτῆς τῆς κατ' ἀνθρώπον Ἐπιστήμης καὶ σοφίας, οὐδὲ τὸ ἐπαναληπτικὸν μηχανήμα τῆς κατ' ἐπάγγελμα μεταδόσεως τούτων εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Εἶναι συγχρόνως καὶ κατὰ μείζον ἀξίωμα, ὡς Χριστιανός, ὁ ἐνσαρκωτῆς, ὁ φορεὺς τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ πνεύματος τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας, τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς.

Συνεπῶς, δὲν ἀρκεῖ καὶ εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ οὐδὲ προάγει πρὸς λύσιν τὸ ὀξὺ κοινωνικὸν πρόβλημα ἢ ξηρὰ μετὰδοσις τῶν γνώσεων μας ἀπὸ περσιπῆς καὶ θῶκου ἐπαγγελματικοῦ. Δὲν ἀρκεῖ νὰ θετώμεν τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλῶν, διὰ νὰ διαπιστώσωμεν ἐκάστοτε ὅτι τὸ σῶμα τῆς νεότητός μας εἶναι τετραυματισμένον καὶ ἐκ τῆς αἱμορροούσης πληγῆς του χάνεται αὕτη ἡ ἰκμὰς καὶ ἡ δύναμις τῆς Φυλῆς μας. Πρέπει νὰ ζήσωμεν πλησίον, νὰ κύψωμεν μετὰ στοργῆς καὶ ἀγάπης ἐπάνω εἰς τὴν παραπαλοῦσαν καὶ χειμαζομένην ὑπὸ τῆς ἀγνοίας καὶ τῶν σκιερημάτων τῆς ἡλικίας νεότητα καὶ μὲ τὴν συνείδησιν ἰατροῦ εὐρισκομένου ἐνώπιον κινδυνεύοντος ἀσθενοῦς νὰ ἀγρυπνήσωμεν, κρατοῦντες τὸν ἰσχυρισμὸν καὶ παρακολουθοῦντες τοὺς παλμούς τῆς καρδίας της. Ν' ἀναλάβωμεν τὸν ρόλον τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου καὶ νὰ χειραγωγῆσωμεν τὸ ὑπὸ ἀφανῶν πληγῶν καθημαγμένον σῶμά της. Ἐκεῖνος δὲν ἠρέσθη μόνον εἰς τὸ νὰ ἐγείρῃ τὸν ἡμιθανῆ κατακείμενον Ἰουδαῖον, δὲν περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ τοῦ ἐπιδέσῃ τὰς πληγὰς, τὰς ὁποίας ἀγνωστοὶ κακοποιοὶ ἐπήνεγκον εἰς τὸ σῶμά του ἄλλα καὶ εἰς ἀσφαλῆς καὶ πρόσφορον μέρος τὸν μετέφερε καὶ ἰδίαις δαπάναις τὸν ἐξενοδόχησε καὶ πολλαπλῶς ἐμερίμνησε. Γνωρίζομεν δὲ ἡμεῖς ὅτι πάντα ταῦτα πρὸς ἐχθρὸν ἐπεδαψίλευσε, διότι «οὐ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις».

Ἐὰν δὲ τοιαῦτα ὁ καλὸς ὀδίτης πρὸς ἐχθρὸν ἔπραξε καὶ δὴ καὶ εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ πνεῦμα τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης δὲν εἶχεν εἰσεῖτι φωτίσει τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, πόσον μᾶλλον ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν ἀπειρώς μείζονα ἡμεῖς οἱ τὴν χάριν καὶ τὴν δωρεάν τοῦ Κυρίου δεξάμενοι καὶ φωτισθέντες ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἀγάπης πρὸς τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος; ἡμεῖς κατὰ πάντα καὶ κατὰ μείζονα λόγον ἱερὰν ἔχομεν ὑποχρέωσιν ἐκ θείας ἐπιταγῆς ἀπορρέουσας καὶ διὰ τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς ἐκφραζομένην, ὅπως ἀναλώσωμεν ἑαυτοὺς, τὴν πᾶσαν ἡμῶν δύναμιν καὶ πᾶν πνευματικὸν χάρισμα διατιθέμενοι εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς ἐν ἑλληνοχριστιανικῇ παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου χειραγωγήσεως τῶν νέων. Εἰς τοῦτο ἐκλήθημεν ἕκαστος κατὰ τὸ δοθὲν εἰς αὐτὸν χάρισμα, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐφ' ἧς εἰδικώτερον ἐτάχθη διακονίας. Κοινὸς καὶ ἀδιαίρετος εἶναι ὁ προκείμενος ἀγῶν. Δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὁ ἰατρός ὅτι τοῦτο εἶναι ἔργον τοῦ καθηγητοῦ, οὐδ' ὁ περὶ τὴν Νομικὴν ἢ τὰς ἄλλας Ἐπιστήμας ἐνδιατρίβων, ὅτι τὸ τοιοῦτον τοῦ παιδαγωγοῦ εἶναι ἐπιτήδευμα. Ἐν τῇ Χριστιανικῇ κοινωνίᾳ δὲν νοεῖται διαχωρισμὸς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς εὐθύνης ἐπὶ ἐνὸς θέματος συγκαλονίζοντος ἐκ βάθρων τὰ θεμέλιά της.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΤΣΙΟΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

Ἀθήνησι τῇ 1 Ἀπριλίου 1974

Συνταχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Ν. Δ/τος 274/1974, κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 29-3-1974.

Ἀρχιμανδρίται	Ἀρχιμανδρίται	Ἀρχιμανδρίται
1) Γεώργιος Προκόπης	44) Διονύσιος Λαδόπουλος	86) Βασίλειος Οἰκονόμου
2) Χριστόδουλος Παρασκευαΐδης	45) Νικηφόρος Τζιφόπουλος	87) Γρηγόριος Μαΐστρος
3) Καλλίνικος Καροῦσος	46) Προκόπιος Τσακουμάκας	88) Διονύσιος Μπαϊρακτάρης
4) Βαρθολομαῖος Κατσούρης	47) Ἱερόθεος Πετριδης	89) Θεοδώρητος Ἀνδριόπουλος
5) Δαμασκηνὸς Λαζαρίδης	48) Ἀθανάσιος Κοντογιάννης	90) Παντελεήμων Παπαδάτος
6) Ἀμβρόσιος Πλατῆς	49) Γεώργιος Τσορβάς	91) Προκόπιος Κερεσσετζῆς
7) Ἱερόθεος Γαρύφαλος	50) Ἰάκωβος Εὐμενίδης	92) Μελέτιος Καλαμαράς
8) Ἀνθιμος Ρούσσας	51) Εὐσέβιος Μπερερῆς	93) Κωνσταντῖνος Παπαδάκης
9) Παντελεήμων Ρίζος	52) Νεόφυτος Παντζῆς	94) Ἱεζεκιήλ Καλαϊτζῆς
10) Εὐδόκιμος Μαυρίκης	53) Κωνσταντῖνος Φαραντάτος	95) Χρυσόστομος Πολιτόπουλος
11) Νικόλαος Καλορίζος	54) Δαμασκηνὸς Ρουμελιώτης	96) Τιμόθεος Τριβιζᾶς
12) Παντελεήμων Μπαρδάκος	55) Σπυρίδων Κυβετὸς	97) Βασίλειος Γιαννακάκης
13) Ἀμβρόσιος Λενῆς	56) Νικόδημος Ἀγαγνώστου	98) Θεοφάνης Μαρκουλάκης
14) Χρυσόστομος Βέργης	57) Παντελεήμων Μπεζενίτης	99) Ἰάκωβος Κοροδζης
15) Χρυσόστομος Λάλος	58) Λεόντιος Μαρκόπουλος	100) Διονύσιος Πιερράκος
16) Πολύκαρπος Ἀθανασίου	59) Ἱερόθεος Κατσᾶνος	101) Χρυσόστομος Καλαματιανὸς
17) Ἀμβρόσιος Στάμενας	60) Φιλάρετος Ἀντύπας	102) Δαμασκηνὸς Χαλιτῆς
18) Χρυσόστομος Κορακίτης	61) Φίλιππος Λαυριώτης	103) Ἀμβρόσιος Τσατσάνης
19) Χρυσόστομος Συνετὸς	62) Κυπριανὸς Χατζηλάμπρου	104) Ἀμβρόσιος Ἀντωνάρας
20) Ἀθανάσιος Σφουγγατάκης	63) Μελέτιος Ράντος	105) Κλεόπας Θωμόπουλος
21) Ἀντώνιος Κόμπος	64) Ἰωακείμ Τσακίρης	106) Σεραφεῖμ Ὀρφανὸς
22) Τιμόθεος Δασκαλόπουλος	65) Προκόπιος Κοντογιάννης	107) Νικόλαος Φωτόπουλος
23) Ἰάκωβος Παχῆς	66) Γερμανὸς Κυριακίδης	108) Βασίλειος Τζοβᾶς
24) Χρυσόστομος Κουσκουτόπουλος	67) Φιλάρετος Βιτάλης	109) Χρυσόστομος Γρηγοριάδης
25) Χρυσόστομος Κακουλίδης	68) Παντελεήμων Βέτιμης	110) Ἀντώνιος Σταθακάρος
26) Ἱερόθεος Δαλαρῆς	69) Σπυρίδων Καλαφατάκης	111) Θεοδώρητος Μπουρνῆς
27) Καλλίνικος Πίππας	70) Ἀγαθάγγελος Ταμπουρατζάκης	112) Παντελεήμων Ροδόπουλος
28) Ἀλέξιος Περτέσης	71) Γρηγόριος Παπουτσόπουλος	113) Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος
29) Ἀλέξιος Μιχαλόπουλος	72) Χρυσόστομος Νικήτας	
30) Διονύσιος Πλαίσας	73) Ἀντώνιος Τσίγκας	
31) Ἀλέξιος Ξένος	74) Σέργιος Σιγάλας	
32) Γερμανὸς Παρασκευόπουλος	75) Προκόπιος Γεωργαντόπουλος	
33) Γρηγόριος Μιχαηλίδης	76) Βενέδικτος Καρίβαλης	
34) Κωνσταντῖνος Βαμβίνης	77) Ἐμμανουήλ Κομπῆς	
35) Μισαήλ Γχομούζας	78) Νικόλαος Ἀρσὸς	
36) Ἰωάννης Ψάρρας	79) Λεωνίδης Πανατζῆς	
37) Ἐπιφάνιος Ἀρτέμης	80) Χρυσόστομος Ζαφειρόπουλος	
38) Πολύκαρπος Κοροβέσης	81) Σπυρίδων Λουλουδάκης	
39) Δαμασκηνὸς Βράκας	82) Κοσμάς Περχανίδης	
40) Θεόκλητος Σετάκης	83) Ἀγαθόνικος Φιλιππότης	
41) Δωρόθεος Χαραλαμπόπουλος	84) Ἱερόθεος Κοκογὸς	
42) Χρυσόστομος Ταμπάκης	85) Χριστοφὸρος Καλύδας	
43) Τίτος Παναγιῶτης		

Προκειμένης ἐκλογῆς Μητροπολίτου εἰς τὸν ὡς ἄνω Κατάλογον προστίθενται καὶ οἱ κάτωθι ἐν ἐνεργείᾳ Τιτουλάριοι καὶ Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι:

Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι

- 1) Ταλαντίου κ. Στέφανος
- 2) Δέρβης κ. Κοσμάς
- 3) Βρεσθένης κ. Δημήτριος
- 4) Εὐρίπου κ. Βασίλειος
- 5) Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος
- 6) Δωδώνης κ. Χρυσόστομος
- 7) Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος

† Ὁ Δέρβης Κ ο σ μ ᾶ ς

Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΙΣ

ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

«Εἰ τοὺς πολιτικοὺς νόμους, ὧν τὴν ἐξουσίαν ἡμῖν ὁ Θεός, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φιλανθρωπίαν ἐπίστευσε, θεβαίους διὰ πάντων φυλάττεσθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ὑπῆκόων σπουδάζομεν, π ὁ σ ω μ ᾱ λ λ ο ν π λ ε ἰ ὄ ν α σ π ο υ δ ῆ ν ὀ φ ε ἰ λ ο μ ε ν θ ἔ σ θ α ι π ε ρ ῖ τ ῆ ς τ ῶ ν ἱ ε ρ ῶ ν Κ α ν ὄ ν ω ν καὶ θείων νόμων παραφυλακῆς τῶν ὑπὲρ τῆς τῶν ἡμετέρων ψυχῶν σωτηρίας, ὀρισθέντων;»

Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς
(Προσίμιον Νεαρᾶς ρλζ')

Ἡ διὰ Συντακτικῆς Πράξεως τροποποίησης τοῦ πρώτου (Ιου) ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ἐπὶ τῇ σκοπῇ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς συνταγματικῆς προστασίας εἰς πάντας τοὺς ἱερούς Κανόνας, ἀπετέλεσεν, ὡς γνωστόν, ἀντικείμενον μακρᾶς οὐσκέψεως μεταξὺ κορυφαίων ἐκπροσώπων τῆς τε Πολιτείας (Προέδρου Δημοκρατίας, Πρωθυπουργοῦ καὶ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων) καὶ τῆς Ἐκκλησίας (Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους), μετὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδόθη ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Φεβρουάριος 1974), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπεσημαίνετο ἡ ἐν προκειμένῳ εὐμενῆς διάθεσις τῶν ἐκπροσώπων τῆς Πολιτείας.

Δεδομένου δέ, ὅτι τὸ ἰδιαζούσης σημασίας καὶ σπουδαιότητος πρόβλημα τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων κατέστη, ὡς μὴ ὠφείλεν, ἐξόχως περίπλοκον καὶ συγκεχυμένον, λόγῳ τῶν διατυπωθεισῶν περὶ αὐτοῦ πολυποικίλων καὶ ἐν πολλοῖς πεπλανημένων ἀπόψεων, ἐθεωρήσαμεν ἐπιτακτικὸν χρέος, λόγῳ καὶ τῆς ειδικότητος ἡμῶν, νὰ προβῶμεν εἰς τὴν σύνταξιν τῆς συντόμου ταύτης μελέτης, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι αὕτη δὲν θὰ ἀποβῇ ὅλως ματαία εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν καὶ ἐπίλυσιν ἐνὸς τόσοσ οσοβαροῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐθνικοῦ θέματος.

1. Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΥΨΙΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΕΠΙΤΑΓΗΝ

Ἐν τῇ συνταγματικῇ κατοχυρώσει τῶν ἱ. Κανόνων, συμπυκνοῦται ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει τὸ ὅλον πρόβλημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν Ἑλλάδι. Πρόκειται δηλαδὴ περὶ προβλήματος, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἀπλῶς μεγίστην ἐθνικὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα, ἀλλ' εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν πρόβλημα, ἐκ τῆς ὀρθῆς ρυθμίσεως τοῦ ὁποῖου

ἤρτηται ἐν πολλοῖς ἢ περαιτέρω ἐκπλήρωσις τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Διότι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀνήκει μόνον εἰς τὸ παρελθόν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἰς τὴν ἐνδοξοτάτην παράδοσιν αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι καὶ ἡ μεγίστη δύναμις καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ τε παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, μεθ' οὗ συνυφάνθη αὕτη εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε νὰ ἔχη ἡ Ἑλλάς τὸ μοναδικὸν προνόμιον τοῦ παρὰ τῶν ξένων προσδιορισμοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς Ἑ λ λ η ν ι κ ῆ ς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ δικαίως· διότι ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ἀστεϊρευτος πηγὴ ἐμπνεύσεων τοῦ Ἑλληνισμοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἐξ Ἰσοῦ πολῦτιμος καὶ ἀναντικατάστατος, τόσοσ κατὰ τὰς περιόδους ὑψηλῶν πνευματικῶν ἐπιτεύξεων τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Βυζαντίου, ὅσον καὶ κατὰ τὰς τραγικὰς περιόδους δουλείας καὶ διὰ καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας, ὅτε ἀπέβη ἡ Ἱερὰ Κιβωτός, δι' ἧς διεσώθη τὸ δοῦλον Γένος.

Ἡ συνείδησις ἀκριβῶς τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἀληθείας ὠδήγησεν εἰς τὴν κατὰ τὸν πλέον πανηγυρικὸν τρόπον διακήρυξιν τῆς ἀπεράντου εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὴν Κιβωτὸν αὐτὴν τῆς σωτηρίας του. Ἀκριβῶς δὲ ἔκφρασιν τῆς ἀπεράντου ταύτης εὐγνωμοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως συνιστᾷ, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ἐν ἀρχῇ πάντων τῶν Συνταγμάτων καθιέρωσις τῆς ἐπικλήσεως τοῦ Ὄνοματος τῆς Ἀγίας, Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς μακράϊωνος ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας διασφάλισις τῆς αὐτονομίας καὶ αὐτοτελείας τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως πάντων τῶν ἱερῶν αὐτῆς Κανόνων.

Οὕτως ἡ πανομοιότυπος σχεδὸν εἰς πάντα τὰ Συντάγματα τῆς Ἑλλάδος διατύπωσις, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἱ. Κανόνων, ὡς καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ πρὸ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1968 Συντάγματι τοῦ 1952, ἔχει ὡς ἀκολουθῶσ: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος κεφαλὴν γυνρίζουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπᾶσιως ἠνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τ η ρ ο ὕ σ α ἀ π α ρ α σ α λ ε ὕ τ ω ς ὡ ς ἔ κ ε ἰ ν α ι τ ο ὺ ς τ ε ἱ ε ρ ο ὺ ς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις, εἶναι δὲ αὐτοκέφαλος,

ένεργουσα ανεξαρτήτως πάσης άλλης 'Εκκλησίας τὰ κυριαρχικά αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ 'Ιερᾶς Συνόδου 'Αρχιερέων».

2. ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΧΡΗΣΤΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

'Αλλ' ἐνῶ κατὰ τοιοῦτον πανηγυρικὸν τρόπον διεκήρυττε τὸ 'Ελληνικὸν Ἔθνος τὴν πίστιν καὶ ἀφοσίωσίν του πρὸς τὴν Ἱερὰν αὐτοῦ Κιβωτόν, τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, μετὰ πολλῆς τῆς ἐκπλήξεως ὁ εἰδήμων ἐρευνητῆς διαπιστοῖ, ἰδίᾳ διὰ τῆς ἐπικρατήσεως ἀπὸ τοῦ 1930 καὶ ἐντεῦθεν τῆς πεπλανημένης ἐκκλησιολογικῆς καὶ λογικῆς κατακρίτου θεωρίας τῆς δ ι α ι ρ έ σ ε ω ς τῶν ἱερῶν Κανόνων εἰς δογματικούς καὶ διοικητικούς καὶ τὸν περιορισμὸν τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως μόνον εἰς τοὺς πρώτους, ἦτις καὶ εὔρε καὶ τὴν ἐπίσημον αὐτῆς διατύπωσιν εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1968.

Δεδομένου ὅμως ὅτι ἐκ τῶν 863 Κανόνων μόνον 53 δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὑπὸ γενικὴν ἔννοιαν δογματικοὶ Κανόνες, πλεῖστοι δὲ ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἱστορικὴν πλέον σημασίαν, καθίσταται τοῖς πᾶσι δῆλον ὅτι ἐκφεύγει τῶν ὁρίων τῆς σοβαρότητος ὁ δισχυρισμὸς, ὅτι ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης ἀπεσκόπει τὸν περιορισμὸν τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως μόνον εἰς τοὺς σχεδὸν ἀνυπάρχτους τοιοῦτους δογματικούς Κανόνες.

Τὸ ὅπως ἀσύστατον καὶ ἀνέρειστον τῆς θεωρίας ταύτης, τόσο ἐξ ἐπόψεως ἐκκλησιολογίας, ὅσον καὶ πολιτειολογίας, ἀπέδειξαν διαπρεπεῖς νομομαθεῖς καὶ ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες, ὡς ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμου ὁ ἐξ Οἰκονόμων, ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου Τζιβανόπουλος, ὁ κορυφαῖος συνταγματολόγος Καθηγητῆς Ν. Ν. Σαρίπολος, οἱ Καθηγηταὶ Χρήστος Ἀνδρουτσος, Ἄμ. Ἀλιβιζάτος, Θ. Τσάτσος κλπ., κλπ. Δεδομένου δέ, ὅτι καὶ ἡ ὀλομέλεια τοῦ Ἀρείου Πάγου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 15/1909 ἀποφάσεώς της ἐτάχθη ἐναντίον τῆς θεωρίας τοῦ περιορισμοῦ τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως εἰς μόνον τοὺς δογματικούς Κανόνες, ἐχαρακτήρισθη ἡ θέσις τῶν ἀνωτέρω ὑπὸ διακεκριμένων νομομαθῶν (Κ. Ρακτιβάν, Δ. Παπούλια, Δ. Δίγκα, Ν. Ν. Σαριπόλου καὶ Κ. Ράλλη) ὡς ἡ κρατήσασα παρ' ἡμῖν ἐρμηνεία (1924).

Γενικῶς θὰ ἠδυνάτο τις νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς μελέτης τῆς μακρᾶς περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων φιλολογίας, ἡ μετὰ τόσο φανατισμοῦ ὑποστηρικθεῖσα θεωρία τῆς διαιρέσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων εἰς δογματικούς καὶ διοικητικούς καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως μόνον εἰς τοὺς πρώτους, ἀπετέλεσεν ἀπλῶς τὴν πρόφασιν, τὸ προπέτασμα, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ βασικοῦ σκοποῦ τῶν ὁπαδῶν τῆς θεωρίας ταύτης, ἦτοι τῆς ἀπογυμνώσεως τῆς

'Εκκλησίας ἀπὸ πάσης συνταγματικῆς προστασίας, τῆς καταλύσεως οἰασδῆποτε αὐτοτελείας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς ἐν τέλει ὑποταγῆς αὐτῆς εἰς τοὺς φορεῖς τῆς πολιτειακῆς ἐξουσίας.

Πράγματι ἡ ἔκτασις τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἱερούς Κανόνες κατέστη ἀντικείμενον σφοδρᾶς πολεμικῆς ὑπὸ τῶν ἀντιφρονούντων, κυρίως ἐπὶ πεπλανημένων ἐκκλησιολογικῶς κριτηρίων στηριζόμενων, τινῶν δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ ἐνίστε, ὡς θὰ ἴδωμεν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν καταλυτικῶν τῆς ἑλληνορθόξου παραδόσεως κοσμοθεωριῶν εὐρισκομένων.

Μὴ δυνάμενοι ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς νὰ διακηρύξουν, ὅτι ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῶν ἱερῶν Κανόνων εἶναι ἀσύμφωνος πρὸς τὰς ἰδικὰς τῶν κοσμοθεωρίας, προσπαθοῦν νὰ ἐπιτύχουν ἐμμέσως τοῦ σκοποῦ τῶν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν διαθέτουν πειστικά ἐπιχειρήματα, καταντοῦν εἰς μίαν ἀπαράδεκτον καὶ ἔστιν ὅτε ἀξιοθρήνητον ἐπιχειρηματολογία, ἦτις ἐξικνεῖται μέχρι τῆς τερατώδους φαντασιώσεως, ὅτι διὰ τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων, κινδυνεύει νὰ κατεδαφισθῇ... ἡ Ἀκρόπολις (!!!) καὶ νὰ καταστραφῶν πάντα τὰ ἐν τοῖς Ἀρχαιο-λογικοῖς Μουσείοις ἔργα τέχνης (!!!). Θαυμάζει καὶ ἀπορεῖ πᾶς καλόπιστος χριστιανός, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εὐρίσκωνται ἄνθρωποι, ἐπὶ τοσοῦτον διαστρεβλοῦντες τὴν ἀλήθειαν, ὥστε νὰ ὑποστηρίζουν, πλὴν τῶν ἀνωτέρω καὶ ἄλλων φαντασιώσεων, ἀκόμη καὶ τὸ ὅτι ὑπάρχουν ἱεροὶ Κανόνες, ὧν τὸ περιεχόμενον προσβάλλει τὴν δημοσίαν αἰδῶ (!!!), ἐνῶ τῷ ὄντι διὰ τοιούτων ἰσχυρισμῶν μόνον τῶν ὑποστηριζόντων ταῦτα ἡ αἰδῶς προσβάλλεται.

Οὕτω δὲ ἠδυνήθησαν ὄχι μόνον νὰ στερήσουν οἰασδῆποτε συνταγματικῆς προστασίας τοὺς ἱερούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἐδημιούργησαν ψευδὲς καὶ τεχνητὸν κλίμα βαθεῖας συγχύσεως καὶ προκαταλήψεως οὕτως, ὥστε καὶ οἱ ἔχοντες τὰς εὐμενεστέρας διαθέσεις ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας φορεῖς τῆς πολιτειακῆς ἐξουσίας νὰ διστάζουν εἰς τὴν ὑλοποίησιν αὐτῶν ἐκ τοῦ φόβου ἀνυπάρχτων ἐπιπτώσεων ἐπὶ τοῦ κρατικοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται ἀπολύτως ἐπιβεβλημένη ἡ διερεύνησις καὶ κριτικὴ θεώρησις τῶν κυριωτέρων ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν ἠδυνήθησαν οἱ πολέμοι τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων νὰ ἐξουδετερώσουν τὴν ἐν προκειμένῳ ἐθνικὴν ἐπιταγὴν καὶ νὰ μεταβάλουν τὸ προνόμιον τῆς Ὀρθόξου Ἐκκλησίας, ὡς τῆς ἐπικρατούσης καὶ ἐπισήμου Ὀρθοκείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, εἰς δυσμενὲς καὶ ἐπαχθῆς προνόμιον (privilegium odiosum), δεδομένου ὅτι αὕτη ὑπεβιβάσθη ἐκ τῆς θέσεως τοῦ Παλλαδίου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, εἰς ἣν τὴν ἀνύψωσε διὰ τῶν Συνταγμάτων αὐτοῦ ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ,

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΚΑΙ Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΑΥΤΗΣ *

Διάφορος ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ἀπὸ τὸν «ἀνθρωπισμόν».

Ἡ κοινωνικὴ πρόνοια εἶναι, ὡς εἴπομεν, ἡ ἔμπρακτος ἐξάσκησης τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἐντὸς τῆς κοινωνίας. Ἐκ τῶν ἕως τώρα δὲ λεχθέντων κατεφάνησαν σαφῶς τὰ κίνητρα αὐτῆς κατὰ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν. Εἶναι κίνητρα θρησκευτικά-θεοκεντρικά. Καὶ ἐδῶ φαίνεται καθαρὰ ἡ διαφορὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἀπὸ τὸν ξηρὸν «ἀνθρωπισμόν».

Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, ὡς εἶδομεν, ἐκκινεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ξεχύνεται πρὸς τὸν συνάνθρωπον. Τὸ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐνδιαφέρον μας ἔχει πηγὴν τὸν Θεόν. Καὶ αἱ πρὸς τοὺς συναθρώπους μας σχέσεις ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὰς σχέσεις μας πρὸς τὸν Θεόν. Τοιοῦτοτρόπως δημιουργεῖται ἓνα τρίγωνον. Εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ τριγώνου εἴμεθα ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι. Εἰς τὴν κορυφὴν δὲ εὐρίσκεται ὁ Θεός. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ συνεκτικὸς κρίκος μας, ὁ σύνδεσμός μας με τοὺς ἄλλους, ἡ αἰτία τῆς πρὸς αὐτοὺς συγγενείας μας καὶ τὸ κίνητρον τοῦ πρὸς αὐτοὺς ἐνδιαφέροντός μας. Δι' αὐτὸ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ ἡ ἕνεκα ταύτης ἐξασκουμένη κοινωνικὴ πρόνοια εἶναι σαφῶς θεοκεντρικαί.

Ἀλλὰ καὶ τὴν ἕκτασιν τοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐνδιαφέροντός μας τὴν ρυθμίζει ὁ Θεός. Ἐμπεριέχεται δὲ αὐτὴ μέσα εἰς τὴν ἐντολήν τῆς ἀγάπης. Ὁφείλομεν νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς ἄλλους, ὅπως ἀγαπῶμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας. «Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 146 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

εἰς θεραπαινίδα τῶν ἐκάστοτε φορέων τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

Οὕτω δὲ ἐστερήθη ἐν πολλοῖς ἡ Ἱερὰ Κιβωτὸς ὑπὸ τοῦ διασωθέντος καὶ ἀπελευθερωθέντος ὑπ' αὐτῆς ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ αὐτῶν τῶν βασικῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν, αἵτινες ἀναγνωρίζονται εἰς πάσας τὰς γνωστὰς ξένας θρησκείας, ἔτι δὲ καὶ αἰρετικὰς παραφυάδας, ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῶν ὁποίων δροῦν ἐνίοτε παγκόσμιοι ἀντιχριστιανικαὶ καὶ ἀντεθνικαὶ σκόπια δυνάμεις, ὡς λ.χ. ὁ Χίλιασμός.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

Τὸ μέτρον τοῦτο μᾶς προφυλάσσει ἀπὸ ποικίλας ἐκτροπᾶς. Καθιστᾷ δὲ τὴν ἀγάπην μας κρυσταλλίνην καὶ διαυγῆ. Μᾶς κάνει νὰ ἀνησυχῶμεν διὰ τοὺς ἄλλους, νὰ φροντίζωμεν δι' αὐτοὺς, καὶ νὰ τοὺς συντρέχωμεν, με τὸν βαθμὸν ποῦ φροντίζομεν τὸν ἑαυτόν μας. Ἀλλὰ καὶ νὰ σεβώμεθα τὴν ἀξιοπρέπειάν των, ὅπως σεβόμεθα τὴν προσωπικὴν μας ἀξιοπρέπειαν.

Ἀκόμη αὐτὴ ἡ θεοκεντρικὴ ρίζα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ τῆς κοινωνικῆς προνοίας μᾶς προφυλάσσει ἀπὸ διαφόρους μορφὰς ἀρρωστημένης δραστηριότητος. Ἀπὸ νοσηροὺς συναίσθηματισμούς. Ἀπὸ προσωπικὰς προσκολλησεις. Ἀπὸ λανθασμένας προσωπικὰς, ὑποκειμενικὰς ἐκτιμήσεις. Ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσιν εἰς τὴν δύναμιν τῆς σαρκικῆς ἀγάπης. Καὶ ἀπὸ ἓνα πλῆθος ἀπὸ ἰδιοτελεῖ, ἐγωϊστικὰ καὶ συμφεροντολογικὰ ἐλατήρια, τὰ ὁποῖα παρὰ πολὺ εὐκόλα ξεφυτρώνουν καὶ ἀναπτύσσονται εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται μὲ ἔργα ἀγάπης καὶ κοινωνικῆς προνοίας.

Ἐκ τῶν ἕως τώρα λεχθέντων κατεφάνη σαφῶς τὸ εὐγενὲς κίνητρον τῆς κοινωνικῆς προνοίας κατὰ τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν διδασκαλίαν. Εἶναι ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ ὄχι ἀπλῶς ἓνας «ἀνθρωπισμός». Ὁ «ἀνθρωπισμός» δὲν ἔχει τὴν καθαρότητα, τὴν διαύγειαν καὶ τὴν ἀγνότητα καὶ ἀνιδιοτελεῖαν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Οὐτε ἀκόμη δύναται νὰ γίνῃ ἀστείρευτος πηγὴ δραστηριότητος διὰ τοὺς ἄλλους, ὅπως ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη. Ὁ «ἀνθρωπισμός», καθ' ὃ ἀνθρωποκεντρικός, εὐκόλα ἢμπορεῖ νὰ ἀποβῆ στείρος. Ἐνῶ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, χριστοκεντρικὴ οὕσα, εἶναι πηγὴ ἀστείρευτος. Ὁ «ἀνθρωπισμός» εἶναι μονομερής, ἐνῶ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη εἶναι καθολικὴ. Ὁ «ἀνθρωπισμός» εὐκόλως ἐκτρέπεται εἰς παθολογικὰς μορφὰς ἀγάπης, ἐνῶ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη οὐδέποτε. Ὁ «ἀνθρωπισμός» δύναται συγχρόνως νὰ βοηθῆ καὶ νὰ ἐκμεταλλεῖται. Ἐνῶ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη οὐδέποτε. Ταῦτα ἰσχύουν δι' ὅλους τοὺς πιστούς, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς, ὡς διάθεσις καὶ ὡς πράξις.

Πρόνοια καὶ διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἄλλων.

Θὰ πρέπει ὁμως νὰ κάμωμεν μίαν διευκρίνησιν, διότι ἐνώπιόν μας ἔχομεν ἱερατικὸν Συνέδριον.

Ὅταν λέγωμεν κοινωνικὴ πρόνοια, συμπάραστασις καὶ βοήθεια πρὸς τοὺς ἄλλους, τὸ μυαλό μας πηγαίνει ἀμέσως εἰς τὸ ψωμί καὶ τὸ ἐνδυμα, ποῦ θὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀλλ' ὁμως τοῦτο δὲν εἶναι ἀπόλυτα σωστό. Ὁ διπλανός μας δὲν ἔχει μόνον σωματικὰς ἀνάγκας.

ΕΚΘΕΣΙΣ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ Β' ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ*

Γ'

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΚΚΟΣΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΘΕΩΣΙΝ

α) Ὁ σύγχρονος ἐκκοσμικευμένος ἄνθρωπος.

1) Ἐκκοσμικευμένος ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἀρνεῖται τὴν αὐθεντίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 149 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

ἔχει καὶ ψυχὴν ἀθάνατον, ἡ ὁποία πολλακίς ἔχει ἀνάγκη καὶ τῆς ἰδικῆς μας φροντίδος.

Ἐὰν ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι πεινοῦν κατὰ τὸ σῶμα, ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ἀπείρως περισσότεροι, οἱ ὁποῖοι πεινοῦν ψυχικά. Πεινοῦν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Διψοῦν τὸ φῶς, τὴν ἀλήθειαν. Εὐρίσκονται εἰς τὸ πνευματικὸν σκότος καὶ ἀναζητοῦν χειραγωγόν. Εἶναι περιπεπλεγμένοι εἰς τὰ δίκτυα τῆς ἁμαρτίας καὶ ἔχουν ἀνάγκη ἐκεῖνου ποῦ εἶναι εἰς θέσιν νὰ τοὺς ἀφυπνίσῃ καὶ ὠθήσῃ εἰς μετάνοιαν. Εὐρίσκονται μακρὰν τῆς σωστικῆς κιβωτοῦ, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ καταποντίζονται εἰς τὸ πέλαγος τοῦ κακοῦ. Ἔχουν ἀνάγκη κάποιου, ποῦ θὰ τοὺς πιάσῃ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ θὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, θὰ τοὺς παρακινήσῃ εἰς ἐξομολόγησιν, θὰ θέσῃ εἰς τὰς χεῖράς των ἕνα πνευματικὸν βιβλίον, διὰ νὰ ἀνοίξουν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς των. Ἔχουν μίση, διχονοίας, διαφορὰς καὶ πρέπει κάποιος νὰ τοὺς συμφιλιώσῃ καὶ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ὁμοιοήσουν.

Ἴδου πεδῖον δραστηριότητος, φροντίδος ἀνυστάκτου, θυσίας καὶ κόπου διὰ πάντα φωτισμένον πιστόν, ἰδιαιτέρως ὅμως διὰ πάντα κληρικόν. Ἡ πνευματικὴ αὐτὴ πρόνοια διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ ἄλλου εἶναι ἔργον ἀγάπης πολὺ μεγαλυτέρου βαθμοῦ, ἀπὸ ὅ,τι εἶναι ἡ συμπάραστασις εἰς τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τοῦ πλησίον μας. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ σώματος, καὶ ἡ φροντίς δι' αὐτὴν εἶναι ὑψηλότερον ἔργον. Ἄλλὰ καὶ δυσκολώτερον. Καὶ περισσότερον κοπιαστικόν. Ἀπαιτεῖ μεγαλυτέρας θυσίας, μεγαλυτέραν ἀγωνίαν διὰ τὸν ἄλλον. Τὸ νὰ θρέψῃς κάποιον, εἶναι εὐκόλον. Τὸ νὰ τὸν φέρῃς ὅμως εἰς θεογνωσίαν, εἶναι παρὰ πολὺ δύσκολον. Καὶ αὐτὸ τὸ δυσκολώτερον, ἀλλὰ καὶ ὑψηλότερον προνοιακὸν ἔργον προσιδιάζει περισσότερον πρὸς ἡμᾶς τοὺς κληρικούς. Διότι αὐτὸ εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπιχειρεῖ, μὴ συμμορφούμενος πρὸς τὰς ἐντολὰς αὐτῆς, νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν του ἐπὶ τὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας.

2) Στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἔχουν, δυστυχῶς, ὑπεσέλθει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν αἰτίαν «αὐξήσεως» τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων.

3) Ὑπάρχει ρευστότης μεταξὺ ἐκκοσμικευμένου καὶ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου.

β) Μαρτυρία καὶ ἔργον ἐνότῃτος.

1) Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἰδρύθη ὡς μία

Βεβαίως ὅμως δὲν δυνάμεθα ἐν ὀνόματι τῆς πνευματικῆς ὠφελείας τοῦ ἄλλου νὰ ἀγνοήσωμεν τὰς ὑλικὰς του ἀνάγκας. Δι' αὐτὸ ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία ἀνέπτυξε καὶ καθαρῶς κοινωνικὴν πρόνοιαν, οὐχὶ ὅμως πάντοτε ἀκινδύνως, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν συνεχείᾳ.

Ἐκκλησία καὶ κοινωνικὴ πρόνοια.

Ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἰδρύσεως τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀνεπτύχθη ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ἡ κοινωνικὴ πρόνοια, ὡς καρπὸς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Βιοῦντες οἱ πρώτοι χριστιανοὶ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀγάπης δὲν ἠδύναντο νὰ μείνουν ἀδιάφοροι εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν των. Αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων μᾶς πληροφοροῦν σχετικῶς περὶ τῶν πρώτων ἐνεργειῶν ἀναπτύξεως κοινωνικῆς προνοίας ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο πρωτοστατοῦν κατ' ἀρχὴν οἱ Ἀπόστολοι. Διοργανοῦνται κοινὰ συσσίτια μὲ τὴν ὑλικὴν συνδρομὴν τῶν εὐπορωτέρων χριστιανῶν, πραγματοποιοῦνται ἔρανοι ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν, λαμβάνεται μέριμνα ὑπὲρ τῶν χηρῶν κ.λπ. Τὸ παράδειγμα τῶν πρώτων χριστιανῶν ἐμιμήθη ἡ Ἐκκλησία καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας. Δὲν εἶναι βεβαίως εὐκόλος ἡ περιγραφὴ τῶν προνοιακῶν αὐτῶν ἔργων τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὑπενθυμίζω ἀπλῶς τὴν Βασιλειάδα τοῦ Μ. Βασίλειου, τὰς μερίμνας ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ ἀδυνάτων πολλῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἐκποίησιν καὶ αὐτῶν τούτων τῶν ἱερῶν σκευῶν τῶν ναῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, προκειμένου νὰ διαθρέψῃ τοῖς μὲ τὸν πτωχὸν λαόν. Ὑπενθυμίζω ἐπίσης τὴν πληθὺν τῶν ἱερῶν Μονῶν Ὀρφανοτροφῶν καὶ Γηροτροφῶν, ὡς καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγχρόνων εὐαγῶν τῆς Ἐκκλησίας Ἰδρυμάτων.

Ἐν τούτοις τὸ ἔργον αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεταί με βάσιν τὸ θεολογικὸν ὑπόβαθρον, τὸ ὁποῖον ἀνεφέραμεν, καὶ ὡς δευτερεῖον ἔργον, βοηθητικὸν τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλως ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ἐκτροπῶν ἀπαραδέκτων. Καὶ ὡς δευτερεῖον ἔργον τὸ ἐξήσκει πάντοτε ἡ Ἐκκλησία.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΚΑΡΟΥΣΟΣ

πνευματική «Ἐνωσις», καλοῦσα πάντας εἰς τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν.

2) Ὁ ποιμὴν σήμερον δὲν ἀπευθύνεται πρὸς εἰδωλολάτρας, ξένους πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ πρὸς μέλη αὐτῆς, ἐπηρεαζόμενα ὑπὸ τοῦ συγχρόνου κοσμικοῦ πνεύματος. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶναι βεβαπτισμένοι, κοινωνοὶ τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, θέλουν νὰ δέχονται τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ.

Πρὸς αὐτοὺς ὁ ποιμὴν ποῖαν στάσιν δέον νὰ τηρήσῃ; Ὁμολογουμένως τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀγωνιῶδες ἐρώτημα τῆς ἐποχῆς. Ἐν τούτοις, ὁ ποιμὴν σήμερον δὲν πρέπει ν' ἀρχίσῃ πολεμικὴν ἐναντίον τῶν λεγομένων κοσμικῶν, «ἀναθεματίζων» αὐτούς, οὔτε νὰ κάμνῃ ὀξεῖαν διάκρισιν μεταξὺ πιστῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ κοσμικῶν, οὔτε ὁμῶς νὰ ἀδρανή ἐφησυχάζων ἐν ἑαυτῷ.

3) Τὸ ἔργον τοῦ ποιμένου πρέπει νὰ εἶναι λυτρωτικόν, ἔργον προσευχῆς. Τὰ κοινωνικὰ ἔργα δὲν θ' ἀφήνουν τοῦτον ἀδιάφορον, ἀλλὰ δὲν θὰ πρέπει ἐξ ὀλοκλήρου νὰ τὸν καταλαμβάνουν. Οἱ Ἀπόστολοι λ.χ., ὅταν ἐπληθύνθησαν οἱ Χριστιανοί, ἀφῆσαν τὴν διακονίαν Τραπεζῶν εἰς τοὺς Διακόνους καὶ περιορίσθησαν εἰς τὸ κυρίως Ἀποστολικόν τῶν ἔργων.

4) Ἡ δημιουργία μικρῶν Ἐπισκοπῶν καὶ Ἐνοριῶν ἀποτελεῖ διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τὴν μόνην λύσιν. Ὁ θεσμὸς τῶν Χωρεπισκόπων με ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν, οὐχὶ τῶν βοηθῶν ἐπισκόπων, καλὸν εἶναι ν' ἀναβιώσῃ.

5) Οἱ θεολόγοι ἱερεῖς νὰ ἀξιοποιηθοῦν δεόντως καὶ νὰ ἀναλάβουν ὑπευθύνως τὴν διοργάνωσιν ἐνοριῶν κατὰ ὑποδειγματικὸν τρόπον.

γ) Μαρτυρία καὶ ἔργον ἀγάπης.

1) Ἡ ἀγάπη τοῦ ποιμένου πρὸς τὸν ἐκκοσμικευμένον ἄνθρωπον δέον νὰ φθάσῃ μέχρι θυσίας.

2) Ἔργον ἀγάπης ἐπιτελεῖ ἡ Ἐκκλησία πρὸς τὸν ἐκκοσμικευμένον ἄνθρωπον τῆς ἐποχῆς μας συνεχίζουσα τὸ κήρυγμα περὶ τῆς ἀποκαλύψεως καὶ σωτηρίας ἐν Χριστῷ.

3) Ἡ ἐκδήλωσις τοῦ ποιμένου δι' ἔργων ἀγάπης πρὸς τὸν ἐκκοσμικευμένον ἄνθρωπον εἶναι πρόσφορον μέσον ἐλκύσεως τούτου πρὸς τὴν λύτρωσιν.

4) Ἡ Ἐκκλησία, διὰ τῶν ποιμένων της, δέον νὰ φροντίζῃ στοργικῶς διὰ τοὺς ἐκκοσμικευμένους χριστιανοὺς ὡς πρὸς ἀσθενεῖς καὶ ἔχοντα ἄμεσον ἀνάγκην θεραπείας πνευματικὰ της τέκνα.

5) Ὁ ποιμὴν δέον νὰ ἀναζητήσῃ τὸν πάσχοντα ἐκκοσμικευμένον ἄνθρωπον, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, Ὅστις «ἤλθε ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός» καὶ νὰ τὸ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν «μάνδραν» τῆς σωτηρίας.

6) Ἡ ἀγάπη τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐκκοσμικευμένον ἄνθρωπον δύναται νὰ ἐκδη-

λωθῇ, ἐὰν τοῦτο θεωρηθῇ ἀναγκαῖον, καὶ δι' αὐστηρῶν ἐνίοτε ποιμαντικῶν μέτρων.

δ) Ἔργον κατηχήσεως.

1) Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἔργον τῆς Κατηχήσεως πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν σημεῖα ἐπαφῆς με τὸν σύγχρονον ἐκκοσμικευμένον ἄνθρωπον ὡς λ.χ. ἐκδρομάς, προβολάς, σλαίτς καὶ λοιπὰς ψυχαγωγικὰς καλὰς εὐκαιρίας, εἰς τὰς ὁποίας εὐχερέστερον δυνάμεθα νὰ ἀσκήσωμεν τὸ ἔργον τῆς κατηχήσεως.

2) Νὰ ἀξιοποιήσωμεν «ἐν Χριστῷ» τὰς περιπτώσεις ἀσθενειῶν ἢ πένθους, κατὰ τὰς ὁποίας εἶναι αὐτονόητος ἡ συμμετοχὴ τοῦ ποιμένου. Τότε αἱ καρδίαι εἶναι περισσότερον ἑτοιμοὶ τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Κυρίου.

3) Ἡ ποικίλη συμμετοχὴ τῶν ποιμένων εἰς τὰ διάφορα προβλήματα τῶν ποιμαινομένων συντελεῖ ἄριστα εἰς τὸ ἔργον τῆς κατηχήσεως.

4) Σκοπὸς τῆς κατηχήσεως πρέπει νὰ εἶναι ὁ δι' ἀπεριτμήτου χριστοκεντρικῆς διδασκαλίας ἐπινευαγγελισμὸς τῶν ἀνθρώπων, με ἀπώτερον σκοπὸν νὰ ὀδηγηθῇ ὁ ἄνθρωπος (καὶ ὁ ἐκκοσμικευμένος) εἰς τὴν θέωσιν καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν.

5) Τὸ ἔργον τῆς κατηχήσεως συνδέεται με τὸ ἔργον τῆς ἀγάπης, ἦν ὁ ἄνθρωπος ὀλοκληρωμένην δύναται νὰ εὕρῃ μόνον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καθ' ὅσον ὁ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Χριστὸς εἶναι ἡ ἀγάπη. Τὸ ἔργον τῆς οἰκιοποιήσεως τῆς ἀληθείας ταύτης δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ δι' οὐσιαστικῆς, μυσταγωγικῆς κατηχήσεως.

6) Παραλλήλως με τὸν μονόλογον καὶ τὴν κατήχησιν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναπτύξωμεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὸν ποιμαντικὸν διάλογον, ὅστις δέον νὰ διέπεται ὑπὸ τεσσάρων βασικῶν ἀρχῶν: α) Νὰ σεβόμεθα τὴν ἐλευθέραν βούλησιν τοῦ ἄλλου, β) νὰ ἔχωμεν ψυχικὴν ταύτισιν μετὰ τοῦ ποιμαινομένου (φίλοι-συναμαρτωλοί), γ) νὰ ἔχωμεν συνεργασίαν, ἀπαρρητικῶς, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἀκούωμεν τοὺς ἄλλους, δ) νὰ προσέχωμεν ἰδιαίτερος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξατομικεύσεως.

7) Ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξατομικεύσεως, δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι ποιμαντικὸς διάλογος γίνεται εἰς Συνάξεις καὶ συγκεντρώσεις, ἤτοι μνημόσυνα, κηδεῖας, γάμους καὶ λοιπὰς λατρευτικὰς ἢ ἐτέρας εὐκαιρίας, ὅποτε ἔχομεν τὰ εὐκαιριακὰ κηρύγματα, χωρὶς τοῦτο νὰ ἀποκλείῃ τὴν κατ' ἰδίαν ποιμαντικὴν ἐπικοινωνίαν.

8) Ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀναπτυχθῇ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἐκκλησίας χώρῳ εἶναι ὁ διάλογος μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.

Ἐπεύθυνος συντάξεως

Ἀρχιμ. ΤΙΜ. ΤΡΙΒΙΖΑΣ πτ. Θ., Μ. Ph.

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ*

Ὁ σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς.

Ἄν καὶ ἐξ ὧν εἶπομεν ἀνωτέρω περὶ τῆς σπουδαιότητος καὶ τοῦ ἀπαραιτήτου τῆς ἀγωγῆς διαφαίνεται καὶ ὁ σκοπὸς αὐτῆς, ὡς ἀντιλαμβάνονται τοῦτον οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, ἐν τούτοις, εἰδικώτερον, παρατηροῦμεν τὰ κάτωθι: Αἱ παιδαγωγικαὶ ἀρχαί, τὰς ὁποίας διετύπωσαν ἀλλὰ καὶ τόσον ἐπιτυχῶς ἐφήρμοσαν οἱ μεγάλοι οὗτοι τῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοποι, στηρίζονται ἀσφαλῶς ἐπὶ τοῦ θεμελίου τῆς θείας ἀποκαλύψεως. Εἶναι βέβαιοι, ὅτι αὐτὴν πρέπει νὰ θέσουν ὡς θεμέλιον τοῦ οικοδομήματος τῆς ἀγωγῆς. Εἶναι γινώσται καὶ θαθεῖς μελετηταὶ καὶ τῆς θύραθεν παιδείας καὶ ἄλλων θεωριῶν καὶ φιλοσοφικῶν συστημάτων. Γνωρίζουν καλῶς ὅτι αὐτὰ τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα ἐρευνοῦν διὰ νὰ εὗρουν τὴν ἀλήθειαν, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία κατέχει ταύτην. Ἡ θεία ἀποκάλυψις εἶναι ἀκριβῶς ἀποκάλυψις τῆς ἀληθείας, τῆς μόνῃς καὶ σωζούσης ἀληθείας. Κατ' αὐτὴν, ἡ καταγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι θεία, ἀλλὰ καὶ ὁ προορισμὸς τοῦ οὐράνιος. Κατὰ συνέπειαν καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς εἶναι νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀντάξιον τῆς θείας καταγωγῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ θείου προορισμοῦ αὐτοῦ. Οὕτω ἐνῶ ἡ θύραθεν ἀγωγή καὶ διδακτικὴ ἀποβλέπει «εἰς τὸ νὰ εἰσαγάγῃ τὸν παῖδα εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ διαπλάττουσα αὐτὸν εἰς ἰσχυρὰν προσωπικότητα, δυναμένην νὰ δράσῃ καὶ νὰ συμμετάσχῃ ἐν τῇ ἐκπολιτιστικῇ ἐργασίᾳ τῆς κοινωνίας», κατὰ τὸν Ν. Ἐξαρχόπουλον⁸, οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι μὴ περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἐν κόσμῳ δράσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν οὐράνιον προορισμὸν αὐτοῦ, ἐπιζητοῦν νὰ καταστήσουν τοῦτον οὐ μόνον τέλειον, κατὰ τὸ δυνατόν, ἄνθρωπον, ἐπιφελῶς δρώντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀλλὰ καὶ πέραν τούτου ἐπιθυμοῦν νὰ τὸν καταστήσουν «συμπολίτην τῶν ἁγίων καὶ οἰκείου τοῦ Θεοῦ»⁹. Τοῦτο ὑπερκαλύπτει, ἀσφαλῶς, τὸν ὑπὸ τῆς θύραθεν παιδείας τιθέμενον σκοπὸν.

Κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, ἡ ἀγωγή εἶναι ἐπιστήμη ἐπιστημῶν καὶ ἔχει σκοπὸν νὰ δώσῃ εἰς τὴν κοινωνίαν καλοὺς Χριστιανούς¹⁰. «Ὅτι ὁ ἄνθρωπος μορφοῦται εἰς ἀληθινὴν προσωπικότητα μόνον ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς προσωπικότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν διδάσκουσι μόνον θεολόγοι, ἀλλὰ καὶ φιλόσοφοι καὶ παιδαγωγοὶ τῆς περιώπης τοῦ Förster»¹¹ (1812 - 1876).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 152 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

8. Ν. Ἐξαρχόπουλου, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν. Ἐκδόσεις Β', σ. 187, 188.

9. Ἐφεσίους 6' 19.

10. Φαίδ. Κουκουλέ, Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς παιδαγωγοί. Ἀθήναι 1959.

11. Π. Τρεμπέλα, Κατηγορητικὴ. Ἀθήναι 1931, σ. 168.

Πράγματι, ἐὰν λησμονήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν θείαν του καταγωγὴν καὶ τὸν θεῖον του προορισμὸν, ἐκπίπτει τῆς ὑψηλῆς του θέσεως, εἰς τὰ γήϊνα καὶ ταυτίζεται μὲ τὴν ὕλην. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς του περιορίζεται εἰς κανόνας συμπεριφορᾶς ἀμφιβόλου σκοπιμότητος καὶ ἀξίας. Διὰ τοῦτο αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην ὁ Μ. Βασίλειος νὰ κραυγάζῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, νὰ τοῦ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν καὶ ἀκόμη, νὰ κρούσῃ τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον διατρέχει, ἐὰν παρίδῃ τὴν θείαν καταγωγὴν, τὸν θεῖον προορισμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνάλογον πρὸς αὐτὰ ἀγωγὴν του. «Σύνες σεαυτοῦ τῆς τιμῆς, κραυγάζει, ἵνα μὴ παρειασθῆς τοῖς ἀνοήτοις κτήγεσιν»¹². Καὶ συμπληρώνει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος «Οἱ ἐκ τῶν ἀνθρώπων περιφρονοῦντες τὰ θεῖα λόγια, οὐδὲ ἄνθρωποι εἶναι δύναται. Ὡς ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ τρεφόμενος δι' ἄρτου καὶ ἔχων φωνὴν ἀνθρώπου, ἀλλ' ὁ ἔχων ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ διάθεσιν ψυχῆς»¹³. Οὗτος ἔχει ἀνάγκην τελειώσεως, ἡ τελείωσις συντελεῖται διὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ «ἡ παρούσα ζωὴ εἶναι τὸ σκάμμα τῶν ἀγώνων τοῦ πιστοῦ πρὸς ἠθικὴν τελείωσιν αὐτοῦ, ἡ μοναδικὴ ὁδός, δι' ἧς ὁ ὁδοιπόρος ἄνθρωπος δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν του»¹⁴. Ἡ διατήρησις τῆς λαμπρότητος τοῦ γένους ἀπαιτεῖ ἐξ ἄλλου κατὰ τὸν Γρηγόριον Θεολόγον «τὴν τῆς εἰκόνης τήρησιν καὶ πρὸς τὸ ἀρχέτυπον ἐξομοίωσιν»¹⁵. Ἴδου ὁ σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας, οὐ μόνον ἐπίγειος ἀλλὰ καὶ οὐράνιος. Πρόσκαιρος ἀλλὰ καὶ αἰώνιος. Θεόδοτος καὶ σωτήριος.

Εἶναι ἐκδηλὸς βέβαια καὶ πασιφανὴς ὁ θρησκευτικὸς χαρακτήρ τῆς ἀγωγῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἴσως νὰ ἐθεωρήθῃ ἀργότερον ὡς ὑπερβολικὴ ἢ σημασία, τὴν ὁποίαν ἀπέδωκαν οἱ τρεῖς Παιδαγωγοὶ Ἱεράρχαι εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν. Θὰ παρέλθουν 15 περίπου αἰῶνες, διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ μέγας Γερμανὸς Φιλόσοφος Κάντ, διὰ νὰ εἴπῃ καὶ ἐκεῖνος ὅτι «ἔπισθεν τῆς ἀγωγῆς εὐρίσκειται πάντοτε τὸ μέγα μυστικὸν τῆς τελειοποιήσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως»¹⁶, «τὸ καθ' ὁμοίωσιν» ἐν ἄλλαις λέξεσιν, καὶ πολὺ ἀργότερον νὰ διακηρυχθῇ ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων συγχρόνων παιδαγωγῶν, ὅτι «ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή εἶναι ἡ προϋπόθεσις πάσης ἀποτελεσματικῆς λαϊκῆς καὶ κρατικῆς ἀγωγῆς καὶ αὐτὸ τοῦτο ἡ καρδιά τῆς Παιδαγωγικῆς», ὡς παρατηρεῖ ὁ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου Göttler ἢ διὰ νὰ ἀκουσθῇ ἡ ὁμολογία τοῦ ἐπιφανοῦς παιδαγωγοῦ τῶν τελευ-

12. Μ. Βασιλείου, Λόγος 24ος. P.G. 35, 1188.

13. Ἱ. Χρυσόστομος, P.G. 51, 113 - 14.

14. Ἀνθρ. Ι. Φυτράκη, Ἡ ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. Ἀθήναι 1958.

15. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος 24ος. P.G. 35, 1188.

16. Π. Δ. Ἀντωνοπούλου, ἐνθ' ἀνωτέρω σ. 33.

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ *

Ἐρώτησις: Εἴμεθα βέβαιοι, Σεβασμιώτατε, ὅτι τὸ ἱερόν αὐτὸ σχέδιον πρὸς ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν ἑνὸς τόσοῦ βασικοῦ θέματος διὰ τὴν ἑλληνικὴν Ὀρθοδοξίαν τῆς Αὐστραλίας θὰ εὔρε μείστην ἀπήχρησιν μεταξὺ τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ ἀδελφῶν. Τί ἔχετε νὰ μᾶς εἴπητε ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ;

Ἀπάντησις: Βεβαίως, εἰς τὴν προσπάθειάν μας αὐτὴν εὔρομεν πολλὴν κατανόησιν ἐκ μέρους τῆς Ὀμογενείας. Ἦδη ἔχομεν συγκεντρώσει περὶ τὰς 80.000 δολλάρια. Δύο ὁμογενεῖς, ὁ ἀείμνηστος Μιχαήλ Πάσπαλης προσέφερεν 25.000 δολλάρια, ὁ δὲ Ἄρχων Μέγας Νομοφύλαξ τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου καὶ νομικὸς Σύμβουλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κ. Ἀθανάσιος Τζωρτζᾶτος προσέφερεν ἐπίσης 25.000 δολλάρια. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι δωρηταί.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 151 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

ταίων ἐτῶν, τοῦ Otto Wilmann, καθ' ἣν «ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῶς κλάδον διδασκαλίας παράλληλον πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ κορμὸν βαστάζοντα πάντας τοὺς ἄλλους κλάδους»¹⁷.

Τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν ψυχὴν.

Συνεπεῖς πρὸς τὸν θεόντα σκοπὸν τῆς ἀγωγῆς οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, ἦτο ἐπόμενον, νὰ θέσουν τὸ κέντρον τοῦ βάρους τῆς προσπάθειάς των εἰς τὴν προσωπικότητα, εἰς τὴν ἀγωγὴν τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγωγίαν. «Ὡς γνωστόν, ἡ ιδεώδης μόρφωσις εἰς τὴν ἀρχαιότητα συνίστατο εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν τεσσάρων βασικῶν ἀρετῶν, τῆς σοφίας, τῆς σωφροσύνης, τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς δικαιοσύνης... Ἄλλ' ἐν τῇ πράξει, ἐὰν ἐξαιρέσωμεν διδασκάλους, ὡς ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἰσοκράτης, οἱ λοιποὶ περιωρίζοντο εἰς τὴν παροχὴν εἰς τοὺς νέους τυπικῆς μορφώσεως, μικρῆ δὲ μέριμνα κατεβάλλετο διὰ τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγωγίαν καὶ τὴν πραγματικὴν ψυχικὴν καλλιέργειαν τῶν μαθητῶν... Ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος μαρτυρεῖ περὶ τῶν συγχρόνων του ὅτι «νῦν δὲ ὅπως μὲν τέχναι καὶ γράμματα καὶ λόγους τοὺς αὐτῶν παιδας παιδεύσειεν ἅπασαν ἕκαστος ποιεῖται σπουδῆν, ὅπως δὲ τὴν ψυχὴν ἀσκηθεῖν, τούτου οὐκέτι οὐδεὶς λόγον ἔχει τινά»¹⁸. Σαφῶς γίνεται λόγος εἰς τὸ χωρίον τοῦτο περὶ τῆς τυπικῆς ἐξωτερικῆς μορφώσεως. Οἱ Πατέρες δὲν ἀρνοῦνται τὴν ἀξίαν τῆς ὡς ἄνω μορφώσεως, ἀπλῶς χαρακτηρίζουν ταύτην ὡς

Ἐλπίζομεν ὅτι συντόμως θὰ εὔρεθῶμεν εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἀρχίσωμεν τὴν ἀνεργεσίαν τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Σχολῆς.

4. Συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐρώτησις: Ἐξ ὅσων εἶπατε ἀποδεικνύεται ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας. Σὰς παρακαλῶ, διηγηθῆτε μας περισσότερα διὰ τὸ θέμα αὐτό.

Ἀπάντησις: Ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς εἶναι μεγαλύτερα ἐπὶ κοινοτικοῦ ἐπιπέδου.

Τὰς 85 συνολικῶς ὀργανωμένας κοινότητας διοικούν κυρίως τὰ λαϊκὰ Συμβούλια αὐτῶν. Ἡ διοίκησις

ἀνεπαρκῆ. Ἐπιμένουν, ὡς ὁ Πλάτων καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι σοφοί, εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ψυχικῆς καλλιέργειας τῶν νέων καὶ τῆς ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως αὐτῶν¹⁹. Θεωροῦν, πρὸς τοῦτοις, ἀπαραίτητον τὴν καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς καὶ δι' ἄλλων ἀρετῶν. Ἀπαιτοῦν, ὅπως ὁ ἄνθρωπος διακρίνεται καὶ διὰ τὴν ἡμερότητα καὶ πραότητα αὐτοῦ, τὴν φιλανθρωπίαν του, τὴν ἀπεριόριστον ἀγάπην του πρὸς τὸν πλησίον, τὰ ἀνθρωπιστικὰ του γενικῶς συναισθήματα, διότι τὸ «ἡμέρον καὶ κοινωνικόν», κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον, εἶναι χαρακτηριστικὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. «Οὐδὲν γὰρ ὄντως ἴδιον τῆς φύσεως ἡμῶν, ὡς τὸ κοινωνεῖν ἀλλήλοις καὶ χρῆζειν ἀλλήλων καὶ ἀγαπᾶν». Ἐξ ἄλλου «εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀντιληφθῇ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι εἶναι κυρίως πνευματικὸν ὄν, ὅτι ἔχει μίαν ψυχὴν ἀτομικὴν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶναι ὑπεύθυνος. Ἡ ψυχικὴ του καλλιέργεια καὶ τελειοποίησις δέον νὰ ἔχη τὸ προβάδισμα ἐναντι πάσης ἄλλης ἐνεργείας ἢ ἐπιδιώξεως»²⁰.

Ἀπήχησιν τῶν λόγων τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν περὶ ψυχικῆς μορφώσεως, ἀποτελοῦν μετὰ 15 αἰῶνας οἱ λόγοι τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ. «Σπούδασε μάλιστα τὴν ἀνατροφὴν τοῦ στήθους, ἥτις μόνη μορφώνει τοὺς ἀληθεῖς ἄνδρας καὶ τὰς ἀνδρείας γυναῖκας, παρὰ τὴν ἀνατροφὴν τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πλάσσονται οἱ καταχρηστικῶς ὀνομαζόμενοι χρηστοθήεις οὗτοι καὶ ἐράσμοι καὶ κομποὶ ἀνδριαντίσμοι»²¹.

(Συνεχίζεται)

Γ. Π. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

17. Π. Ν. Μπρασιώτης ἐν «Πρακτικὰ Γ' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου. Ἀθήναι 1963, σ. 68.

18. Ἰ. Χρυσόστομος, «Ὅπως δεῖ τοὺς γονεῖς ἀνατρέφειν...», παρ. 18.

19. Τσαμπῆ, ἐνθ' ἀνωτ. σ. 77.

20. Γ. Τσαμπῆ, ἐνθ' ἀνωτ. σ. 76, 77, 79.

21. Γνωμαὶ Ἀδαμ. Κοραῆ, Ἐκδοσις Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελ. βιβλίων, σ. 10.

λοιπὸν τῶν Ναῶν καὶ ἡ διαχείρισις τῶν οἰκονομικῶν εὐρίσκονται εἰς χεῖρας τῶν λαϊκῶν ἀδελφῶν μας, δηλαδή τοῦ Διοικ. Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἐκλέγεται ὑπὸ τῶν μελῶν τῶν κοινοτήτων. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ ἀπλῶς εὐλογεῖ τὴν ἐκλογὴν των καὶ συμπαρίσταται ἠθικῶς εἰς τὸ ἔργον των. Οὐδεμίαν ἀνάμιξιν ἔχει εἰς θέματα οἰκονομικά.

Ἐρώτησις : Ἐξ ὅσων εἶπατε συμπεραίνουμεν ὅτι ἐκάστη κοινότης ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν διοικητικὴν μονάδα, διεπομένη ὑπὸ ἰδίου καταστατικῶν, ἀνεγνωρισμένου παρὰ τῶν ἀρμοδίων τοπικῶν Πολιτειακῶν Ἀρχῶν. Κατὰ ποῖον τρόπον ἐξασφαλίζεται ἡ ἐνταξίς των εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ ἡ μέσῳ Αὐτῆς ὑπαγωγή των εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον;

Ἀπάντησις : Καθὼς ἀνεφέρατε, ἐκάστη Κοινότης ἔχει ἴδιον καταστατικόν, ἀνεγνωρισμένον παρὰ τῆς τοπικῆς Ἀρχῆς. Ὑπάρχει βεβαίως καὶ ὁμοίμορφον καταστατικόν, τὸ ὁποῖον ἐψηφίσθη παρὰ τῆς πρώτης Κληρικολαϊκῆς Συνελεύσεως καὶ ἐτροποποιήθη παρὰ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης. Πλὴν ὅμως αἱ Κοινότητες δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ ἀκολουθήσουν κατὰ γράμμα τὸ καταστατικὸν αὐτό. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ ἐνδιαφέρει τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν εἶναι τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἄρθρα. Ταῦτα πρέπει νὰ εἶναι ὅμοια καὶ νὰ ἐξασφαλίζουν τὴν κανονικὴν ἐξάρτησιν τῶν ἐνοριῶν ἢ Κοινοτήτων ἐκ τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῆς ὑπαγομένης εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

5. Νομικὴ Κατοχύρωσις.

Ἐρώτησις : Ὅλαι αἱ κοινότητες εἶναι νομικῶς ἀνεγνωρισμέναι παρὰ τῶν ἐκασταχοῦ τοπικῶν Ἀρχῶν. Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ εἶναι κατοχυρωμένη νομικῶς;

Ἀπάντησις : Οὐδεμία Ἐκκλησία ἔχει ἐπίσημως ἀνεγνωρισθῆ ὡς τοιαυτὴ εἰς τὴν Αὐστραλίαν. Αἱ ἐτερόδοξοι Ἐκκλησίαι, Ρωμαιοκαθολικὴ καὶ Ἀγγλικανικὴ ἔχουν νομιμοποιηθῆ δι' ἰδιαιτέρας πράξεως τῆς Βουλῆς. Αὐτὸ δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ τὸ ἐπιτύχωμεν, ἐὰν τὸ ζητήσῃ ἡ Ὁμογένεια ἀπὸ τὰς ἐπὶ μέρους Βουλὰς τῶν ὁμοσπόνδων Κρατῶν. Πρὸς τὸ παρὸν ἔχομεν κατοχυρώσει νομικῶς τὰς κοινότητάς μας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νόμου περὶ Ἀδελφότητων. Ὡς πρὸς τὸ Πνευματικὸν Αὐτῆς μέρος ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ ἀναγνωρίζεται βάσει τοῦ Συντάγματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάγεται.

Ἐρώτησις : Ὅπως δὴποτε, Σεβασμιώτατε, θὰ ἔχετε ρυθμίσει τὴν νομικὴν κατοχύρωσιν τῆς διαχειρίσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν περιουσιακῶν στοιχείων αὐτῆς.

Ἀπάντησις : Μάλιστα, διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἰδρύσαμεν ἐν trust, τὸ ὁποῖον ἀνεγνωρίσθη νομικῶς παρὰ τῶν Ἀρχῶν τῆς Νέας Νοτίου Οὐαλίας. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ταμείου αὐτοῦ προε-

δρεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς βοηθοῦ ἐπισκόπου καὶ 9 λαϊκῶν μελῶν. Εἰς τὸ τρᾶστ τοῦτο ἀνήκει ὁλόκληρος ἡ περιουσία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἐρώτησις : Σεβασμιώτατε, ἐν εἰδικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον συνδέεται μετὰ τὴν νομικὴν κατοχύρωσιν τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τὰ οἰκονομικά αὐτῆς εἶναι τὸ θέμα τῆς μισθοδοσίας καὶ τῆς ἀσφαλίσεως τοῦ κλήρου. Μετὰ ποῖον τρόπον ἀντιμετωπίζετε τὸ θέμα αὐτό;

Ἀπάντησις : Τὴν μισθοδοσίαν τοῦ κλήρου ἔχουν ἀναλάβει ἐξ ὁλοκλήρου αἱ κοινότητες.

Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ, προκειμένου νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τῆς ἀσφαλίσεως τῶν κληρικῶν τῆς διαθέτει ἐν ποσοστὸν ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Οἱ ἱερεῖς ἔχουν συστήσει ἰδιαιτέρον «Ταμεῖον Ἀσφαλίσεως Κληρικῶν Αὐστραλίας» (ΤΑΚΑ) καὶ τῇ συνεργασίᾳ οἰκονομολόγων καταβάλλουν προσπάθειας ἐπιτυχεστέρας ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος αὐτοῦ.

6. Τὸ Ποίμνιον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἐρώτησις : Σεβασμιώτατε, ἀνεφέρθησαν πολὺτιμα στοιχεῖα διὰ τὴν ὁργάνωσιν τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ διὰ τὴν συμμετοχὴν τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἰς τὴν διοίκησιν Αὐτῆς. Δὲν ἔγινεν ὅμως λόγος διὰ τὸ ποιμνίον σας, διὰ τοὺς ὁμογενεῖς τῆς Αὐστραλίας. Ἀνεφέρατε μόνον ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1927 ὑπῆρχον εἰς τὴν Αὐστραλίαν περὶ τοὺς 10.000 ὁμογενεῖς. Πόσοι εἶναι σήμερον καὶ πόσοι ἐξ αὐτῶν ἤλθον κατὰ τὰ μεταπολεμικά ἔτη;

Ἀπάντησις : Σήμερον εὐρίσκονται εἰς τὴν Αὐστραλίαν περὶ τοὺς 350.000 ὁμογενεῖς. Ἐξ αὐτῶν περὶ τοὺς 45.000 ἔφθασαν εἰς τὴν Χώραν αὐτὴν πρὸ τοῦ Βου Παγκοσμίου πολέμου. Οἱ λοιποὶ εἶναι νεομετανάσται ἢ τέκνα αὐτῶν ἢ καὶ τῶν παλαιότερων μεταναστῶν.

Ἐρώτησις : Ὑφίστανται προβλήματα μετὰ τὰ παλαιῶν καὶ νέων μεταναστῶν;

Ἀπάντησις : Τὰ προβλήματα αὐτὰ δὲν εἶναι ἰδιαιτέρας σημασίας. Τοῦτο δὲ διότι οἱ παλαιοὶ μετανάσται εἶναι σχετικῶς ὀλίγοι καὶ δεικνύουν ἀγαθὴν διάθεσιν ἐναντι τῶν νεομεταναστῶν, οἱ ὁποῖοι συμμετέχουν ἐνεργῶς εἰς τὴν κοινωτικὴν ζωὴν.

Ἐρώτησις : Καθὼς εἶπατε, ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν εἰς τὴν διοίκησιν εἶναι μεγάλη. Τί ἔχετε νὰ εἴπητε διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας;

Ἀπάντησις : Ὁ ἐκκλησιασμὸς τῶν ὁμογενῶν τῆς Αὐστραλίας εἶναι πολὺ τακτικὸς. Καὶ τοῦτο ὄχι μόνον κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς, ἀλλὰ καὶ κατὰ

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 1137
 Διεκπ. 288 } Ἀθήνησι τῆ 13-3-1974

ΘΕΜΑ: «Περὶ τρόπου ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν».

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2000

Π ρ ὶ σ

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ ἐν τῇ θείᾳ Λατρεία ἐν παντὶ τήρησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς Τάξεως, τῆς ὑπὸ τε τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῆς μακροαίωνος παραδόσεως μαρτυρουμένης, προβάλλει ἀείποτε ὡς πρῶτιστον καθήκον οὐ μόνον τῶν ἑκασταχοῦ Σεβ. Ἀρχιερέων, ἀλλὰ, καὶ κυρίως, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, οὐσης τεταγμένης πρὸς διαφύλαξιν αὐτῆς ἀσινούσας καὶ ἀλωβήτου ἀπὸ πάσης ἐξ οἰασθήποτε αἰτίας προερχομένης ἐπιβουλῆς.

Κατὰ πληροφωρίας, ὑπευθύνως περιελθούσας τῇ Ἱ. Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας, κληρικοὶ τινες παρορῶντες τὰς περὶ μυστικῆς ἀναγνώσεως ὑπ' αὐτῶν τῶν εὐχῶν τῆς τε Θ. Λειτουργίας καὶ τῶν λοιπῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν σχετικὰς ἐνδείξεις τῶν οἰκείων λειτουργικῶν Βιβλίων, προβαίνουσιν εἰς τὴν εἰς ἐπήκοον τοῦ ἐκκλησιασματος ἀνάγνωσιν αὐτῶν, ἀναμένοντες πολλακίς τὴν τῶν ψαλλομένων ὕμνων κατάπαυσιν, προκειμένου ἵνα ἄρξωνται ἀναγινώσκοντες ταύτας, προδίδοντες οὕτω περιφρόνησιν πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ παράδοσιν καὶ συμβάλλοντες εἰς τὴν δημιουργίαν ἀνεπιτρέπτου ποικιλίας ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν τῆς Θείας Λατρείας καθηκόντων αὐτῶν.

Ἀπὸ τῆς διαπιστώσεως ταύτης ὁρμωμένη ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας παρακαλεῖ ὑμᾶς, ὅπως συστήσητε τοῖς ὑφ' ὑμᾶς κληρικοῖς, ἵνα, ἐφεξῆς, ἀναγινώ-

τὰς Κυριακάς. Ὅταν ἦλθον εἰς τὸ Σύνδνεῦ εἶδρον 3 Ναοῦς, οἱ ὅποιοι ἦσαν πάντοτε κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν ὑπερπλήρεις. Οἱ πιστοὶ ἐξεχύνοντο καὶ εἰς τὰ προαύλια τῶν Ναῶν καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς, ὡσάν νὰ ἦτο Ἀνάστασις. Σήμερον ἔχομεν εἰς τὸ Σύνδνεῦ 19 συνολικῶς Ναοῦς, οἱ ὅποιοι εἶναι πάντοτε γεμάτοι. Οἱ ὁμογενεῖς τῆς Αὐστραλίας συμμετέχουν ἐπίσης τακτικῶς καὶ εἰς τὴν θεῖαν εὐχαριστίαν καὶ τὰ λοιπὰ ἱερά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας.

(Συνεχίζεται) Πρεσβ. ΑΝΤ. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

σκωσι μυστικῶς τὰς διαληφθείσας εὐχὰς, διευκρινίζουσα ὅτι ὑπὸ τὴν ἐνδειξιν «μυστικῶς» νοεῖται καὶ ἡ χαμηλόφωνος ἀνάγνωσις αὐτῶν.

Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται ἢ παράλειψις τῆς ἀναγνώσεως οἰασθήποτε λειτουργικῆς Εὐχῆς, τοσούτω μᾶλλον, καθ' ὅσον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰσὶν ἄκυρα δογματικῶς τὰ ὑπὸ Λειτουργῶν παραλειπόντων τὴν ἀνάγνωσιν τῶν εὐχῶν τελούμενα Μυστήρια.

Πέποιθεν ἡ Ἱερά Σύνοδος ὅτι διὰ τῆς πιστῆς ἐφαρμογῆς τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως Αὐτῆς, ἀρθήσεται ἢ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀταξία, ἢ καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπ' αὐτῆς ἐπισημανθεῖσα ἐγκυκλίως, καὶ ἀποκατασταθήσεται ἡ τάξις καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ὀρθόδοξον λειτουργικὴν παράδοσιν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Πειραιῶς Χρυσόστομος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Μαρωλείας Τιμόθεος
- † Ὁ Σεβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
- † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Θήρας Γαβριήλ
- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Ἀρτῆς Ἰγνάτιος
- † Ὁ Καστορίας Δωρόθεος
- † Ὁ Κορινθίας Παντελεήμων
- † Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνός
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος
- † Ὁ Παροναξίας Ἐπιφάνιος
- † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου Παῦλος
- † Ὁ Λήμνου Παντελεήμων
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλ. καὶ Θάσου Ἀλέξανδρος
- † Ὁ Σύρον, Τήνου κλπ. Δωρόθεος
- † Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Θεόκλητος
- † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Σωτήριος
- † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεήμων
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Θεόκλητος
- † Ὁ Δράμας Διονύσιος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Προκόπιος
- † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικόδημος
- † Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος
- † Ὁ Μηθύμνης Ἰάκωβος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Δέσβης ΚΟΣΜΑΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 1339
Διεκπ. 346 } Ἀθήνησι τῆ 28-3-1974

ΘΕΜΑ: «Ζητοῦνται ἀπόψεις ἐφημερίων ἐπὶ νομοθεσίας περὶ TAKE».

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2002

Πρὸς

Τὸν Σεβασμιωτάτου Ἱεράρχα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀποφάσει τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας συνεκροτήθη Ἐπιτροπὴ ἐξ Ἱεραρχῶν πρὸς μελέτην τῶν προβλημάτων τοῦ TAKE καὶ σύνταξιν σχεδίου νόμου περὶ τοῦ Ἀσφαλιστικοῦ τούτου Ὄργανισμοῦ τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου, ἀνταποκρινόμενον πληρέστερον πρὸς τὰς συγχρόνους συνθήκας καὶ ἀνάγκας. Ἡδὴ ἡ διαληφθεῖσα Ἐπιτροπὴ ἤρξατο τοῦ ἔργου αὐτῆς τούτου μετ' ἐπιμελείας, ἔχουσα ὡς γνώμονα τὴν ἐπ' ὠφελεία τῶν αἰδес. ἐφημερίων ἀναδιοργάνωσιν τοῦ TAKE, εἰς τρόπον ὥστε τοῦτο νὰ καταστῇ ὑποδειγματικὸς φορὸς ἀσφαλίσεως καὶ συνταξιοδοτήσεως αὐτῶν.

Πρὶν ἢ ὁμως ὀλοκληρώσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, ὑπέβαλε τῇ Ἱεραῇ Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας τὴν παράκλησιν, ὅπως οἱ ἕκασταχοῦ Σεβασμιωτάτου Ἱεράρχαι συνδράμωσιν αὐτῇ διὰ τῆς ἐγκαίρου ὑποβολῆς αὐτῇ τῶν οἰωνόηποτε, ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς, ἀπόψεων τῶν ὑπ' αὐτοὺς αἰδεσιμ. ἐφημερίων, ἐπὶ τῷ τέλει ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἰ. τοιαῦται αὐτῶν παρατηρήσεις κατὰ τὴν τελικὴν διαμόρφωσιν τῶν πορισμάτων αὐτῆς.

Ὅθεν, Συνοδικῇ ἀποφάσει, παρακαλοῦμεν, ὅπως, συλλέγοντες τὰς τοιαύτας ἀπόψεις, παρατηρήσεις καὶ λοιπὰ συναφῆ πρὸς τὴν περὶ TAKE νομοθεσίαν αἰτήματα τοῦ ὑφ' ἡμᾶς ἱεροῦ κλήρου, καὶ εἰς ἐνιαῖον κείμενον συνδιαλαμβάνοντες ἅπαν τὸ συλλεγησόμενον ὄλικόν, ὑποβάλλητε τοῦτο τὸ δυνατόν συντομώτερον τῷ TAKE (Σοφοκλέους 4 — Ἀθήναι), ἵνα τεθῇ ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀξιοποιηθῇ καταλλήλως.

† Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
† Ὁ Πειραιῶς Χρυσόστομος
† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
† Ὁ Μαρωεῖας Τιμόθεος
† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
† Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος
† Ὁ Θήρας Γαβριήλ
† Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
† Ὁ Καστορίας Δωρόθεος
† Ὁ Κορινθίας Παντελεήμων
† Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνός
† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος

† Ὁ Παροναξίας Ἐπιφάνιος
† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου Παῦλος
† Ὁ Λήμνου Παντελεήμων
† Ὁ Φιλίππων-Νεπόλεως-Θάσου Ἀλέξανδρος
† Ὁ Σύρου, Τήνου κλπ. Δωρόθεος
† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Θεόκλητος
† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτόλου Σωτήριος
† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεήμων
† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνοουρίας Θεόκλητος
† Ὁ Δράμας Διονύσιος
† Ὁ Κεφαλληνίας Προκόπιος
† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικόδημος
† Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος
† Ὁ Μηθύμνης Ἰάκωβος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Δέρβης ΚΟΣΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀθήνησι τῆ 13ῃ Δεκεμβρίου 1973

Ἀριθ. Πρωτ. 5803 — Διεκπ. 2743

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Π ρ ο ς

Τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
καὶ τὰς Ἱ. Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐδρευούσης Ἐκθέσεως Ὁφελίμου Βιβλίου καὶ ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Ἄπαντα τῶν Ἁγίων Πατέρων» ἐκδίδονται ἀπὸ τινος χρόνου Πατερικὰ κείμενα μετὰ παραφράσεως αὐτῶν εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν, φιλοτεχνουμένης ὑπὸ εἰδικῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτελείου. Ἡ προσπάθεια αὕτη, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐν ταχείᾳ ἐκδοτικῇ ρυθμῇ διάδοσιν μεταξὺ εὐρέων λαϊκῶν στρωμάτων τῶν πατερικῶν συγγραμμάτων, ἐφελκύει, ὡς εἶκός, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας, εὐελπιστούσης ὅτι τῶν πατερικῶν τούτων θησαυρῶν, προσιτῶν γιγνομένων τοῖς πιστοῖς, μεγάλη πνευματικὴ ὠφέλεια προσπορισθῆσεται αὐτοῖς.

Τῷ λόγῳ τούτῳ ἡ Ἱ. Σύνοδος ἤχθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 11-12-73 εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως συστήσῃ ὑμῖν ἐκθύμως τὴν ἐκδοσιν ταύτην καὶ παρακαλέσῃ, ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν εὐρυτέραν αὐτῆς διάδοσιν μεταξὺ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος ὑμῶν.

Διὰ πᾶσαν παραγγελίαν δύνασθε ν' ἀπευθύνησθε τῇ «Ἐκθεσὶ Ὁφελίμου Βιβλίου» (Πλατεῖαν Ὁμονοίας 9 — Ἀθήνας 101, τηλ. 543.400) παρ' ἧ εὐρηται καὶ παρακαταθήκη τῶν ἤδη ἐκδοθέντων τόμων.

Ἐντολῇ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Δέρβης Κ ο σ μ ᾶ ς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Αἱ ἐπαφαὶ μεταξὺ τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἡ πρόσφατος μετάβασις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ τῶν συνοδευσάντων αὐτὸν ἐκπροσώπων τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς Κωνσταντινούπολιν, περὶ τῆς ὁποίας μεταβάσεως δημοσιεύεται ἐκτενὲς Χρονικὸν ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ τῆς («Ἐκκλησίας»), ἔδωκεν ἐν πρώτοις ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἐπισημανθῇ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἢ κατ' ἐπανάληφιν ἐξαρθεῖσα ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης σημασία τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων μεταξὺ τῶν Προκαθημένων καὶ ἐκπροσώπων πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Διὰ τῆς τοιαύτης ἀνταλλαγῆς, ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ πνευματικοὶ ἡγέται τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων («ἐνημεροῦσιν ἀλλήλους ἐπὶ τῶν σκέψεων αὐτῶν ὡς πρὸς τὰ ἐνδιαφέροντα τὰς Ἐκκλησίας των ζητήματα, ἰδίᾳ δὲ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ διορθόδοξα καὶ διαχριστιανικὰ θέματα»).

Ὑπὸ τοιαύτης πεποιθήσεως ἐμφορούμενος ὁ Μακαριώτατος, ἀναχωρῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, προσέθεσε χαρακτηριστικῶς τὰ ἑξῆς: «Αἰσθανόμεθα εὐτυχῆς, ὅτι ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ πρῶτον ἀναχωροῦμεν μετὰ τῆς συνοδείας ἡμῶν διὰ Φανάριον, πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Γεραροῦ Πρωτοθρόνου τῶν Ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἱεραρχίας τῶν Πανιερωτάτων Ἀρχιερέων τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Πεποιθήμεν, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν πρὸς τὸν Σεπτὸν Ἀρχηγέτην τῆς Πρεσβυγενοῦς Μητροῦς Ἐκκλησίας θέλει, σὺν τοῖς ἄλλοις, συντελέσει εἰς στενωτέραν καὶ καρποφόρον συνεργασίαν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Χριστεπωνόμου πληρώματος καὶ προαγωγῆν τῶν πανορθοδόξων καὶ παγχριστιανικῶν ὑποθέσεων, πρὸς δόξαν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας».

Χρέος κοινῆς διακονίας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικῶς εἰς τὰς σχέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν κοινὴν αὐτῶν ἀποστολήν, δεόν ἐν συνεχείᾳ νὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως, ὅτι ὑπῆρξαν λίαν εὐγλωττοὶ καὶ ἐκφραστικαὶ αἱ ἀνταλλαγεῖσαι μεταξὺ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ προσφωνήσεις.

Ὡς ἐτόνισεν ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως «ἐκ παλαιοῦ ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος ἀντελήφθη, ἐβίωσε καὶ ἐνήργησε τὸν δεσμόν καὶ τὴν σχέσιν μεταξὺ τοῦ Θυσιαστηρίου τοῦ Πρωτοκλήτου καὶ τοῦ Πανυλικῦ Ἀρείου Πάγου, τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Βασιλίδος καὶ τῶν Ἀθηνῶν, ὥστε κατοι-

κεῖν καὶ εἶναι αὐτὰς ἐπὶ τὸ αὐτό, τοῦτο δὲ οὐχὶ ἀπλῶς καὶ μόνον πρὸς ἰδίαν αὐτῶν ἐπάσκειαν, ἀλλὰ διὰ τὸ χρέος τοῦ ἀπὸ κοινοῦ διακονῆσαι τῇ ἁγίᾳ πίστει τῶν Ὁρθοδόξων. Καὶ ἐτι πλέον' τοῦ διακονῆσαι ἀπὸ τῆς καθολικῆς Ὁρθοδοξίας τῇ ἐνότητι τῶν Χριστιανῶν. Καὶ ἐτι περαιτέρω' τοῦ διακονῆσαι, καὶ ἐναντι λύτρων ἐτι, τῇ ἀδελφότητι τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἐν εὐρίῃ καὶ δικαιοσύνῃ».

Τὰ πρεσβεῖα τοῦ Θρόνου τῆς Νέας Ρώμης.

Ἐν συνεχείᾳ, δεόν νὰ ἐξαρθῇ ἢ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐγκαρδίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπαφῶν γενομένην ὑπόμνησις τῆς ἡγετικῆς θέσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ καθ' ὅλον Ὁρθοδοξίᾳ. Οὕτως ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, ἐν ἀντιφωνήσει του πρὸς τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἐξαίρων τὴν ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως προβαλλομένην ἡγετικὴν ταύτην θέσιν, ἐτόνισε, πρὸς τοῖς ἄλλοις, χαρακτηριστικῶς τὰ ἑξῆς: «Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Θρόνος Κιβωτός ἐστι Ὁρθοδοξίας, Νέα Σιών τοῦ Νέου Ἰσραὴλ, Τεῖχος ἀκαταμάχητον καὶ ἀπόρητον Πίστεως Ἀποστολοπαράδοτου, ἣν ἐκράτησε καὶ κρατεῖ, ὑπερόψιζε καὶ ὑπερασπίζει, ἐδόξασε καὶ δοξάζει, ὥστε Πίστις Ὁρθόδοξος καὶ Μητρη Ἐκκλησία ταυτόσημοι εἶσθαι ἐννοιοί... Οἱ ἡγετικοὶ δεσμοὶ τῆς Πρωτοθρόνου Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετὰ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐσφυρηλατήθησαν ἀκατάλυτοι ὑπὸ τῆς πνευματεμόρου ἱεραρχίας τῶν Πατέρων τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας «ὥστε, τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον... ἀπολαύειν πρεσβειῶν» (36ος κανὼν Πενθέκτης). «Οἱ θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι ἐν Χαλκηδόνι διεκελεύσαντο καὶ τὰ πρεσβεῖα ἀπένεμαν τῷ τῆς Νέας Ρώμης Ἀγιωτάτῳ Θρόνῳ» (28ος κανὼν Δ' Οἰκουμ. Συνόδου).

Τούτων οὕτως ἐχόντων, «πάντες οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ἠπείρου ἕως ἠπείρου, οἱ Ὁρθοδόξοι εὐλογηθέντες» οὐδέποτε προέπει νὰ λησμονοῦν, ὅτι αποτελοῦν «οἰκονομικὸν κλάδον τῆς Μητροῦς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Μητροῦς στοργικῆς, ἣτις ἄνευ πικρίας τὰ ἰμάτια ἐαυτῆς ἐν ἀγάπῃ διεμερίσατο, εἰς θαλπωρὴν πνευματικὴν τέκνων ἐγγύς τε καὶ μακρῶν καὶ ἣτις τὸ τίμιον καὶ καθηγιασμένον θυσιαστικὸν Σῶμα ἀκλονήτως καὶ ὑπερηφάνως προβάλλει καθημαγμένον, εἰς τὴν ῥοὴν καὶ σκοπιμότητα τῆς ἱστορικῆς ἀναγκαϊότητος».

«Ἐν ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ καὶ τιμῇ».

Διὰ τὴν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἱστορικῆς τῷ ὄντι συνατήσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν Προκαθημένων καὶ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁμιλῶν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βασιλάκης, Πρόεδρος τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, ἐτόνισεν ὅτι «τόσον ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὅσον καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι τοῦ Θρόνου ἐξεδήλωσαν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς διὰ παντός τρόπον τὰ αἰσθήματα τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀγάπης των πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ διὰ τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς εἶρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ διατρανώσῃ τὰ αἰσθήματα τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ, τὸν ὁποῖον αὐτὴ τρέφει ἐναντι τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας».

Ἐξ ἄλλου, ὡς ἐτονίσθη διὰ τοῦ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπαφῶν καὶ συνομιλιῶν ἐκδοθέντος κοινῶς ἀνακοινωθέντος, κατὰ ταύτας «ἐπὶ τῶν θεμάτων τῶν ἀφορῶντων εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν διεπιστώθη πλήρως ταυτότης ἀπόψεων. Ἐπίσης, κατὰ τὴν θεώρησιν τῶν διορθοδόξων ζητημάτων καὶ τοῦ θέματος τῶν σχέσεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ λοιποῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἐκατέρωθεν διευτρώθη ἡ αὐτὴ γνώμη, ὅπως ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων ὑπάρχῃ πάντοτε Πανορθόδοξος συνεννόησις καὶ συνεργασία».

Γενικῶς, κατὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνακοινωθέν, «ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἀπαξ ἔτι ἐξήρθη τὸ πνεῦμα τῆς μεταξὺ αὐτῶν ἀδελφικῆς συνεργασίας, ἐν ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ καὶ τιμῇ, καὶ ἐπεβεβαιώθη ἡ ἀνάγκη τῆς περαιτέρω ἐκκλησιαστικῆς συμπαρέσεως ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐξυπηρέτησεως τῆς καθ' ὅλον Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀνταποκρισεως εἰς τὰ ἀγωνιώδη αἰτήματα τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος».

Ἐγκλιματίζονται ἄριστα.

Ἐν τοῖς πλαισίοις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεταβάσεως τῆς ὑπὸ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐδστόχως ἐξήρθησαν καὶ αἱ σχέσεις φιλίας, αἵτινες συνδέουν σήμερον τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν καὶ δέον ἐν τῷ μέλλοντι νὰ καταστοῦν πλέον στεναί.

Ἦδη ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει του εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁμίλησε περὶ τῆς «φίλης Τουρκικῆς χώρας, ἡ ὁποία, μετὰ τῶν ἰδικῶν τῆς γενναίων καὶ εὐγενῶν τέκνων, φιλοστόργως ἐπισυνάγει καὶ προστατεύει καὶ ἰδικούς μας ἀδελφούς, μνήμων καὶ τηρητῆς τῶν παραχωρηθέντων προνομίων ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἡγέτου καὶ Ἰδρυτοῦ τῆς Μωάμεθ τοῦ Β', ἐπὶ συμπαραστάσει πρὸς τὸν πρῶτον θρόνον τῆς Χριστιανικῆς Θεοσεκείας».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Μακαριωτάτου ἐγκλιματίζονται ἄριστα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, ἥτις δημιουργεῖται διὰ τῆς ἀναληφθείσης ἐσχάτως προσπαθείας πρὸς ὑπέρβαση τῶν κατὰ τό τε ἀπώτερον καὶ τό πρόσφατον παρελθόν χωρισμάτων τοὺς δύο λαοὺς ἱστορικῶν αἰτίων καὶ πρὸς ἀναθέρμανσιν τῆς ἑλληνοτουρκικῆς φιλίας, ἥτις δέον νὰ εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἐν ἁρμορικῇ συνεργασίᾳ προόδου τῶν δύο λαῶν.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Κων. Σπυριδάκι, Δρος Φ., ἀντεπιστέλλοντος Ἐταίρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Μελέται, Διαλέξεις, Λόγοι, Ἄρθρα. Τόμος Α'. Ἱστοριοφιλογικαὶ μελέται καὶ διαλέξεις, Μέρος Α. σσ. 410. Μέρος Β' σσ. 478. Μέρος Γ' σσ. 400. Ἐν Λευκωσίᾳ 1973.

1. Τὸ μετὰ χειῖρας ἔργον, ἐκ τριῶν μερῶν καὶ ἐκ σελίδων 1300 περίπου ἀποτελούμενον, θὰ ἡδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ «Θησαυρὸς» τῆς ὅλης συγγραφικῆς παραγωγῆς τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονος φιλόλογου Κων. Σπυριδάκι, τοῦ γνωστοῦ φιλοπάτριδος Κυπρίου ἀνδρός, τοῦ ἀνεκτιμήτου ὑπηρέσιος συνεισενεγκόντος εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ πολιτιστικὴν προαγωγὴν τῆς φιλιότητος του πατρίδος, τῆς ἐνδόξου Ἑλληνικῆς Μεγαλονήσου Κύπρου. Ὁ ἀναγνώστης μένει ἐκπληκτικὸς πρὸ τοῦ πλοῦτου τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων, ἅτινα διαπραγματεύεται ὁ ἄριστος χειριστὴς τοῦ καλάμου συγγραφεύς. Ἡ ποικιλία τῶν θεμάτων ὡς στόχον πάντοτε ἔχει τὴν ἱστορικὴν καὶ ἐνδοξον Κύπρον. Ἱστορικά, φιλολογικὰ, κριτικὰ, προσωπολογικὰ, φιλοσοφικὰ, θεολογικὰ, ἐκκλησιαστικὰ, ἀρχαιολογικὰ μελετήματα, ἀκόμη καὶ βιβλιοκριτικὰ ἐνασχολήσεις τοῦ σ., ὡς συνισταμένην ἔχουσι καὶ στόχον, εἰς ὃν ἀποβλέπουσιν, ὅπως καταδείξουν τὴν μεγαλειώδη πορείαν τῆς Κύπρου καὶ τὴν τεραστίαν συμβολὴν ταύτης ἐπὶ ὅλων τῶν πεδίων τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἐπιδράσεως οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ γηγενοῦς Ἑλληνισμοῦ τῆς Νήσου, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῶν ἐπὶ τῆς γύρω περιοχῆς καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος.

2. Ἀλλὰ ὁ «Θησαυρὸς» οὗτος τῶν μελετῶν τοῦ σ. δὲν πρόκειται νὰ περιλάβῃ καὶ πάντα τὰ δημοσιεύματα αὐτοῦ. Λόγοι, ἄρθρα, βιβλιοκρισίαι, ἐπιστολαὶ κ.ά., ἅτινα ἀναφέρονται εἰς ἐπίκαιρα θέματα, θὰ ἦτο πολὺ δύσκολον καὶ νὰ συγκεντρωθῶν, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς ἐκτάσεως, ἣν θὰ κατελάμβανον, ἡ ἐκδοσίς των θὰ ἀπέβαινε δυσβαστάκτως δαπανηρά. Προλογίζων τὸ ὅλον ἔργον τοῦ σ. βεβαίως ὅτι τοῦτο θὰ περιλάβῃ τρεῖς τόμους, ὧν ὁ πρῶτος μὲ τὰ τρία μέρη ἐκ 1300 σελίδων εἶναι ὁ μετὰ χειῖρας σημειούμενος. Κατὰ τὴν δῆλωσιν τοῦ σ. ὁ δεῦτερος τόμος θὰ περιλάβῃ ἔργασίας ἐκπαιδευτικῆς καὶ σχολικοῦ περιεχομένου κατ' ἐπιλογὴν, ὁ δὲ τρίτος λόγους καὶ ἄρθρα. Οὕτω πως τὰ θέματά του ὁ σ. ἐπιλέγει ἀπὸ τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς μέχρι καὶ τῆς συγχρόνου. Εἷς δὲ εἶναι ὁ πῶτος τοῦ ἐξαιρέτου τούτου ἐπιστήμονος φιλόλογου, ὅπως ἐμφανίσῃ τὴν μεγαλειώδη καὶ ἐνδοξον πορείαν τῆς Ἑλληνικῆς Μεγαλονήσου διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐπὶ ὅλων τῶν πεδίων τῆς δράσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

3. Τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου τούτου, ἐὰν ἡθέλομεν νὰ ἐξάρωμεν κατ' ἀξίαν, θὰ ὑπερπερῶμεθα ν' ἀναλύσωμεν ἐν ἑκαστῷ τῶν σπουδαίων καὶ πολλα-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

Ό Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ κατά τὸ διάστημα ἀπὸ 28ης Μαρτίου μέχρι 15ης 'Απριλίου:

Ἐτέλεσε: Τὴν 10/4 τὴν κηδεῖαν τοῦ Κύρου 'Αδ. Κύρου, ἐκδότου τῆς ἡμερίδος «'Εστία» (ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ).

Τὴν 14ην/4 τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς 'Αναστάσεως ἐν τῷ 'Ιερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ καὶ τὴν πρωΐαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὸν 'Εσπερινὸν τῆς 'Αγάπης.

Ἐχοροστάτησε: Τὴν 29/3 εἰς τὸν Μητρ. Ναὸν κατὰ τὴν 'Ακολουθίαν τοῦ 'Ακαθίστου Ὕμνου.

Τὴν 7ην/4, Κυριακὴν τῶν Βαΐων, κατὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν καὶ τὸ ἑσπέραιον τῆς ἰδίας ἡμέρας κατὰ τὴν 'Ακολουθίαν τοῦ Νυμφίου ἐν τῷ 'Ι. Μητροπολιτικῷ Ναῶ.

Τὴν Μ. Τρίτην, 9ην/4, κατὰ τὴν 'Ακολουθίαν τοῦ Νυμφίου.

Τὴν Μ. Πέμπτην, 11/4, κατὰ τὴν 'Ακολουθίαν τῶν 'Αγίων Παθῶν.

Τὴν Μ. Παρασκευὴν 12/4, κατὰ τὰς 'Ακολουθίας τοῦ 'Εσπερινοῦ τῆς 'Αποκαθλώσεως καὶ τοῦ 'Ιεροῦ Ἐπιταφίου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ.

πλῶν θεμάτων ἰδιαιτέρως. Ἄλλὰ τότε θὰ ἐξεβαίνομεν ἔξω τῆς «νύσσης». Ἐν μόνον θεωροῦμεν ἀπαραίτητον πρὸς ἔξαρσιν. Ὅτι διὰ τοῦ ἔργου τούτου ὁ σ. παρέχει ἀριστον βοήθημα εἰς πάντα ἐπιστήμονα, μέλλοντα ν' ἀσχοληθῇ περὶ τὰ πάσης φύσεως θέματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν καθόλου ἱστορικὴν πορείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριώτου. Τοῦτο καὶ μόνον καθιστᾷ τὸ ἐξαιρετικὸν ἐπιτεύγμα τοῦ σ. ἀρίστην πηγὴν καὶ μοναδικὸν βοήθημα διὰ πάντα ἐπιστήμονα ἐρευνητὴν, μέλλοντα ν' ἀσχοληθῇ περὶ τὰ θέματα καὶ προβλήματα, παλαιὰ καὶ σύγχρονα, τῆς Ἑλληνικῆς Κύπρου. Πάντες οἱ συμβαλόντες εἰς τὴν ἐκδοσὶν τοῦ πολυτίμου ἔργου εἶναι ἄξιοι συγχαρητηρίων.

ΚΩΝ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Ἰωάννου Δ. Καραβιδιδοπούλου, Τὸ Σωτήριον Πάθος (Λουκᾶ κεφ. 22 - 23) - Ἐσπερινὰ Ἑρμηνευτικὰ ὁμιλίας, τεύχος ΙΓ', Φροντιστήριον Ἱεροκληρύκων Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, Ἐπιμελεῖα Ἰωάννου Φουντούλη, ἔκδοσις Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Θεοδώρας, Θεσσαλονίκη 1974.

Καρπὸν τῆς συνεχιζομένης ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ Ἱεροκληρύκων Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἰωάν. Φουντούλη ἀξιεπαίνοιο ἐργασίας ἀποτελεῖ ὁ ἄρτι κυκλοφορηθεὶς τόμος (τέταρτος κατὰ σειράν ἐκδόσεως, 13ος κατὰ τὴν προβλεπομένην ὅλην σειράν), μετ' ἰτίλον «Τὸ Σωτήριον Πάθος». Ὁ τόμος οὗτος, συγγραφεὶς ὑπὸ τοῦ ὀφηγητοῦ κ. Ἰωάν. Καραβιδιδοπούλου, περιέχει ἑρμηνείαν τῆς διηγήσεως τοῦ

Προήδρουσε: Τὴν 28ην, 29ην/3, τὴν 25ην 26ην, 27ην/4 τῶν Συνεδριῶν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Τὴν 5ην/4 τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Κληροδοτήματος Μελισουργοῦ.

Τὴν 8ην/4 τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς Ἱερατικῶν Σπουδῶν.

Συνεσκεφθη: Τὴν 5ην/4 μετὰ τοῦ κ. Φιλ. Δράγουμη διὰ θέματα ἀφορῶντα τὸ Πάγκειον Κληροδοτήμα καὶ μετὰ τῶν Διαχειριστῶν τοῦ Κληροδοτήματος Μαρκοπούλου διὰ θέματα ἀφορῶντα αὐτό.

Ἐπεσκεφθη: Τὴν 9ην/4 τὸ Ἐργοστάσιον τῆς Ἀθηναικῆς χαρτοποιίας καὶ τὰ Συνεργεῖα ΒΙΑΜΑΖ καὶ Σαρακάκη.

Ἐδέχθη: Τὴν 30ην/3 τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Πειραιῶς κ. Χρυσόστομον καὶ Ζιχνῶν κ. Νικόδημον.

Τὴν 1ην/4 τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ρόδου κ. Σπυρίδωνα, Καστορίας κ. Δωρόθεον, Φιλίππων κ. Ἀλέξανδρον, Σύρου κ. Δωρόθεον, Χριστουπόλεως κ. Ἰάκωβον, τὸν Σεβ. Ἀρχιεπ. Αὐστραλίας κ. Ἰεζεκιήλ, τὸν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Συντάδων κ. Γερμανόν, τὸν Ὑπουργὸν Ἀναπληρωτὴν Ὑπουργοῦ Συντονισμοῦ καὶ Προγραμματισμοῦ κ. Ἡλίαν Μπαλόπουλον. Τὸν Δήμαρχον Ἀθηναίων κ. Δημήτριον Ρίτσον. Τὸν Ὑποδ/τὴν τῆς Κτηματικῆς Τραπέζης κ. Κων/νον Τριανταφυλλίδην. Τοὺς τ. Ὑπουργοὺς κ.κ. Ἀνδρέαν Κοκέβην καὶ Χρυσόστομον Καραπιτέρην. Τοὺς Στρατηγοὺς ἑ. ἀ. κ.κ. Θρασύβουλον Τσακαλώ-

Ἐθαγγελιστοῦ Λουκᾶ (κεφ. 22 - 23) περὶ τοῦ πάθους τοῦ Χριστοῦ, ἑρμηνείαν στηριζομένην εἰς τὸν ἐπιτυχῆ συνδυασμὸν τῆς πατερικῆς παραδόσεως μετὰ τῆς σύγχρονον ἐπιστημονικῆς ἐρευνῆς, ἀλλ' ἄνευ σχολαστικῆς ἀναφορᾶς εἰς εἰδικὰ ἑρμηνευτικὰ προβλήματα ἢ εἰς ὀνόματα ξένων ἑρμηνευτῶν. Ὁ τοιοῦτος συνδυασμὸς πρέπει νὰ μᾶς ὑπομνησκῇ ὅτι ἡ ἑρμηνεία τῶν ἱερῶν κειμένων μας ἀποσκοπεῖ κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν τροφοδοσίαν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ τὴν ἑρμηνείαν τῆς διηγήσεως τοῦ Λουκᾶ κεφ. 22 - 23 ὁ ἐν λόγῳ τόμος περιέχει σύντομα ὁμιλητικὰ διαγράμματα δι' ἑσπερινὰς ἑρμηνευτικὰς ὁμιλίας κατὰ τὴν περίοδον τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ, κατακλείεται δὲ διὰ τῆς παραθέσεως τῆς ἑρμηνείας τοῦ Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας εἰς Λουκ. 22 - 23 καὶ διὰ βιβλιογραφίας (κατ' ἐπιλογὴν) σχετικῆς πρὸς τὸ πάθος, ὥστε ὁ ἐνδιαφερόμενος διὰ πλείονα ἑρμηνευτικὰ σχόλια ἀναγνώστης νὰ ἀνατρέξῃ εἰς τὰ σημειούμενα ἔργα.

Αἱ μέχρι τοῦδε ἐπιτυχεῖς προσπάθειαι τοῦ Φροντιστηρίου Ἱεροκληρύκων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ὄχι μόνον συντελοῦν εἰς τὴν δημιουργικὴν ἀνανέωσιν τοῦ κηρύγματος τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύουν τὰς ἐλπίδας μας διὰ μίαν πλέον ζῶσαν μαρτυρίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Διὸ καὶ ἡ ἐνδόμυχος εὐχή μας εἶναι νὰ συνεχισθῇ καὶ νὰ δλοκληρωθῇ θεία χάριτι τὸ ἀρξάμενον συγγραφικὸν ἔργον τοῦ Φροντιστηρίου Ἱεροκληρύκων Θεσσαλονίκης.

Ἐκ τῆς Δ/σεως τῆς «Ἐκκλησίας».

τον και Παναγιώτην Γούλαν, και τὸν ἀρθρογράφον τῆς ἐφημερίδος «Ἐλεύθερος Κόσμος» κ. Σάββαν Κωνσταντόπουλον.

Τὴν 2αν/4 τὸν Μακαρ. Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ. Νικόλαον μετὰ τοῦ Σεβ. Μητρ. Νουβίας κ. Συνεσίου και τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Μηθύμνης κ. Ἰάκωβου και Ταλλίν και Ἑσθονίας κ. Ἀλέξιου.

Τὴν 3ην/4 τὸν Σεβ. Μητρ. Κοζάνης κ. Διονύσιον, τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Ὀφθαλμιατρείου, τὸν Στρατηγὸν ἑ. ἀ. κ. Διονύσιον Βλάχον, τὸν Ἐφοπλιστὴν κ. Ἰωάννην Λάτσην και τὸν Δημοσιογράφον κ. Τάσον Λέκκαν.

Τὴν 4ην/4 τὸν Σεβ. Μητρ. Μύρων κ. Χρυσόστομον, τοὺς Διοικητὴν και Ὑποδιοικητὴν τῆς ΑΤΕ κ.κ. Ἀρβανίτην και Μακρίδην, τὸν Διοικητὴν τῆς ΔΕΗ κ. Ἰωάννην Οἰκονομόπουλον, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐνώσεως Συντακτῶν και τὸν Βουλευτὴν κ. Εὐάγγελον Ζῶτον.

Τὴν 5ην/4 τοὺς Σεβ. Μητρ. Κίτρους κ. Βαρνάβαν, Μέμφιδος κ. Νικόδημον και τὸ Προεδρεῖον τῆς Τραπεζῆς Πιστεως.

Τὴν 6ην/4 τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστροναυτικῆς Ἐταιρείας, τὸν Καθηγητὴν κ. Ἀλέξανδρον Σφήκαν, Πρόεδρον τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἑλλάδος, τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἀνωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων, τὸν τ. Ὑπουργὸν κ. Ἰωάννην Λαδᾶν, τὸν τ. Πρύτανιν τοῦ Παν/μίου Ἰωαννίνων κ. Γεώργιον Θεοχαρίδην μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπ. Θεσσαλονίκης κ. Λυσιμάχου Μαυρίδη, τὸν Ἀντιστασιακὸν Ἐφετῶν κ. Ἰωάννην Ζεγκίνην, τὸν Δικηγόρον κ. Θεόδωρον Ταννῆν, τὸν κ. Κων. Κωνσταντόπουλον, -ἐκδότην Διευθυντὴν τῆς ἐφημερίδος «Ἐλεύθερος Κόσμος».

Τὴν 8ην/4 τὸν Πρέσβυν τῆς Ἀγγλίας Sir Robin Hooper.

Τὴν 9ην/4 τὸν Σεβ. Ἀρχιεπ. Σεβαστείας κ. Γερμανόν.

Τὴν 10ην/4 τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Ἀνδρουσῆς κ. Ἀναστάσιον και τὸ Διοικ. Συμβούλιον τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησ. Σχολῆς.

Τὴν 15ην/4 ἀνεχώρησεν εἰς Ἰωάννινα, ὅπου παρέμεινε μέχρι τὴν 19/4.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Ἀλέξανδρος Λεμπέντεβ γράφει περὶ τῆς οὐσίας τῆς Ὀρθοδοξίας.

Κατ' αὐτὸν ἡ Ὀρθοδοξία δὲν εἶναι μόνον ἡ ὀρθὴ δόξα, τούτεστιν ὁμολογία αὐτῶν ἢ ἐκείνων τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως, ὡς ἡ ὁμολογία τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως. Ἐὰν συνέβαινε τούτο, τότε ἡ Ὀρθοδοξία θὰ περιελάμβανε μόνον τὰς νοητάς, θεωρητικὰς ἰκανότητας τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος. Ἡ Ὀρθοδοξία μας ὅμως ὀφείλει νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὴν δοξολογίαν τοῦ Κυρίου ὄλον τὸ πλήρωμα τῶν πνευματικο-σωματικῶν μας δυνάμεων. Ἴδου διατὶ ἡ Ὀρθοδοξία περικλείει ὄλον τὸν βίον μας, ὅλας τὰς ἰκανότητάς μας: τὸν νοῦν μας, τὰ αἰσθηματά μας, τὴν θέλησιν μας· και ὅλα αἱ ἰκανότητες γίνονται ὀρθόδοξοι, τούτεστιν κατευθύνονται εἰς τὰς ἐκδηλώσεις των, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, ἀποκλειστικῶς πρὸς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Διὰ τῆς χάριτος ἡ περιορισμένη ἀνθρωπίνη γνώσις μας, μέσω τῆς πίστεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μεταβάλλεται εἰς νοῦν Χριστοῦ οὕτως, ὥστε ὁ ἀνθρώπος, ἀνεξαρτήτως τοῦ βαθμοῦ τῆς μορφώσεώς του, λαμβάνει τὸ πλήρωμα τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ φυλασσομένης θείας Ἀποκαλύψεως.

Ὡσαύτως και τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς και τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως, ἢ μῆτηρ Ἐκκλησία κατευθύνει πρὸς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, τῇ βοηθείᾳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας και διὰ τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἐπιδράσεώς της διὰ τῆς χάριτος ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων και τῆς θελήσεως.

Ἡ Ὀρθοδοξία δὲν δύναται νὰ εὑρεθῇ ἔξω τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ περιβάλλου, ἐπειδὴ ἐν τῇ οὐσίᾳ της εἶναι αὕτη ἢ ἐν χάριτι ζωῆ τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς ἀνδρας, οἱ ὅποιοι μένουσιν ἐν τῇ πίστει και τῇ ζωῇ τῶν Ἁγίων Πατέρων

διὰ τῆς κοινωνίας ἐκ τοῦ ἐνὸς Ποτηρίου. Ἡ Ὀρθοδοξία μας εἶναι ἡ ἀληθινὴ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, και τὸ καθικόν μας εἰς τὰς ἐπιγείους συνθήκας τῆς ζωῆς νὰ δοξάζωμεν και ψάλλωμεν ἐν ἐνὶ στόματι και μιᾷ καρδίᾳ τὸ πάντιμον και μεγαλοπρεπὲς ὄνομα τοῦ Πατρὸς και τοῦ Υἱοῦ και τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΣΕΡΒΙΑΣ

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους ναοὺς τῆς Δαλματίας ἐκλάπησαν ἄνω τῶν ἑκατὸν ἀξιολόγων εἰκόνας. Λέγεται ὅτι εἰς ὠρισμένας ξένας χώρας ὑπάρχουν καταστήματα, εἰς τὰ ὅποια πωλοῦνται δημοσίᾳ τοιαῦτα πνευματικὰ και καλλιτεχνικὰ κειμήλια ἱστορικῆς σημασίας.

Ἡ μεγαλυτέρα κλοπὴ ἐσημειώθη εἰς Γκόρνι Μπίλιανι τὸν Ὀκτώβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅποτε ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐκλάπησαν 50 ἀξιολογώταται εἰκόνας ἐκ τοῦ εἰκονοστασίου. Τὸ 1968 εἶχον κλαπῆ ἐκ τοῦ ἰδίου ναοῦ ἄλλαι 4 εἰκόνας.

Εἰς δημοσίευσμά του περὶ τῶν ὡς ἄνω κλοπῶν ὁ ἐπίσκοπος Δαλματίας Στέφανος παρατηρεῖ μεταξύ τῶν ἄλλων:

«Ὁ λαὸς μας τῆς περιοχῆς αὐτῆς δυσκόλως ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ λεπτομερείας περὶ τῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας τοῦ εἰκονοστασίου τούτου τοῦ 18ου αἰῶνος. Εἶχεν ὅμως πλήρη συνείδησιν τῆς ἱστορικῆς, πολιτιστικῆς και πνευματικῆς ἀξίας των. Διὰ τοῦτο τὸ τραγικὸν τούτο γεγονός προὐκάλεσε πραγματικὸν ἔθνικὸν πένθος εἰς ὀλοκληρὸν τὴν περιοχὴν. Ὁ λαὸς αὐτὸς γνωρίζει ὅτι και οἱ μεγαλύτεροι ἐχθροὶ του κατὰ τὸ παρελθὸν ἐκλίνον τὴν κεφαλὴν πρὸ τῶν ἀξιῶν αὐτῶν, τὰς ἐσεβάσθησαν και δὲν τὰς ἔθιγον. Οἱ μοντέρνοι πειραταὶ τῆς ἐποχῆς μας δὲν ἐσεβάσθησαν τὴν πολιτιστικὴν και πνευματικὴν ἀξίαν αὐτῶν τῶν κειμηλίων μας».

Ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς κατὰ τὴν «σλάβαν» του, τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, παρέθεσεν ἐπίσημον γεῦμα, εἰς τὸ ὅποιον παρεκάθησαν περὶ τοὺς 50 στενοὶ συνεργάται και φίλοι του, ἱερεῖς και λαϊκοί, ὑπάλληλοι τῶν Ἀνωτάτων ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων, καθὼς και διακεκριμένοι προσωπικότητες, καθηγηταὶ και ἐπιστήμονες, μηχανικοὶ, ἱατροὶ, καλλιτέχναι, μουσικοσυνθέται και ἄλλοι δημόσιοι λειτουργοί.

Μεταῦν τῶν προπόσεων, τὰς ὁποίας ἤγειρον κατὰ τὸ γεῦμα συνεργάται και φίλοι τοῦ Πατριάρχου, χαρακτηριστικὴ ὑπῆρξεν ἡ τοῦ παλαιμάχου λαϊκοῦ, ἀνωτάτου ὑπαλλήλου τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου, Ρίστο Γκριτζιτς, ὁ ὁποῖος ἀναφερόμενος εἰς τὸ βαρὺ ἔργον τοῦ Πατριάρχου και εἰς τὰς ποικίλας δυσκολίας, τὰς ὁποίας συναντᾷ οὗτος εἰς τὴν διακονίαν του και τὴν διακυβέρνησιν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἶπε μεταξύ ἄλλων:

«Πόσον δὲ ὑποφέρει ἡ Ὑμετέρα Ἀγιότης ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ τύπου ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας μας, τῶν Ἀρχιερέων μας, ἐναντίον και τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος. Ἐπιθέσεις πλήρεις μύθων και ψευδῶν, χωρὶς δυνατότητα ἢ Ἐκκλησία μας ἰσοτιμῶν ν' ἀμυνθῇ ἐναντίον των. Σήμερα, ὅταν ὄλοι οἱ καλοὶ πολῖται τῆς χώρας μας, εἰς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συγκαταριθμηθῇ και μέγας ἀριθμὸς ὀπαδῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐπιθυμοῦν εἰρήνην, ἀδελφοσύνην και ὁμόνοιαν, ὁ τύπος ἐπιτίθεται και κατ' ἑκείνων τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας μας, χάρις τῶν ὁποίων και διὰ τὰς ὁποίας και ὕφισταται αὕτη. Ἐπιτίθεται ἐναντίον τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλανθρωπικῆς δράσεως και ἐναντίον αὐτῆς ταύτης τῆς ἀνεγέρσεως ναῶν. Ἐπιτίθεται ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν δρᾶσιν και τοὺς λόγους πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντων ἀτόμων, ἢ και ἐναντίον ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀποστατήσῃ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν και τὴν συκοφαντοῦν και τὴν ὑβρίζουν. Δι' ὅλα αὐτὰ ὁ λαὸς μας διερωτᾷται παραξενευόμενος: Ποῖον και τί ἔξυπηρετεῖ ἡ ἀπρεπὴς αὐτῆ ἐνέργεια;

Πρὸ τίνος συνήντησα ἕνα διακεκριμένον ἐπιστήμονα, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου και Ἀκαδημαϊκόν, ὁ ὁποῖος μὲ ἤρω-

τησε: «Τί νέα έχουμε εις τήν Ἐκκλησίαν μας; Τί γίνεται ὁ Πατριάρχης μας;» «Παλεύει ἀπήντησα. Ὑπάρχουν προβλήματα δύσκολα καί ποικίλα, ἀλλ' αὐτός τὰ καταφέρνει». «Τοιοῦτος ἐπρεπεῖν ἡμῖν», ἀπήντησεν αὐτός. «Ὁ Πατριάρχης σοφῶς ὁδηγεῖ τήν Ἐκκλησίαν μας καί πράττει πᾶν τὸ καλύτερον δυνατὸν σήμερον».

Εἰς τὴν ἀπάντησίν του ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς μεταξύ τῶν ἄλλων εἶπεν:

«Ἡμεῖς ζῶμεν εἰς μίαν πολυεθνικὴν κοινότητα, εἰς μίαν κοινότητα μὲ πολλὰς θρησκείας. Διὰ τοῦτο πρέπει αὐτὸ νὰ τὸ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν. Ἐννοεῖται ὁ καθένας δικαιοῦται νὰ ἔχη τὴν ζωὴν του, ὅπως τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ ζητοῦμεν καί ἡμεῖς διὰ τὸν ἑαυτὸν μας. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἡμεῖς τὸ σεβόμεθα. Σεβόμεθα ὅλους τοὺς νόμους τῆς χώρας, εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν ὅσον ἐκείνους τοὺς βασικοὺς, ὅσον καὶ τοὺς λοιποὺς, οἱ ὅποιοι προέχονται ἐξ αὐτῶν. Ὅλους τοὺς σεβόμεθα, ὅλους τοὺς ἐσφραμίζομεν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐπιτρέπομεν καὶ δὲν συμφωνοῦμεν μὲ κανένα ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι θὰ ἠδύνατο νὰ εἶπουν ὅτι ἡμεῖς ποτε, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ ἐμένα τὸν Πατριάρχην, οἱ Ἀρχιερεῖς μας, ὁ κληρὸς καὶ ὁ ὀρθόδοξος λαὸς μας, ἐξεδηλώσαμεν καὶ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ἔχθρας ἐναντι τῆς κοινωνικῆς κοινότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν. Ζῶμεν δὲ ἡμεῖς εἰς τὴν Σοσιαλιστικὴν Ὀμοσπονδιαν Δημοκρατίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Δεόμεθα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ σήμερον ἑορταζομένου Ἀγίου μου, τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, νὰ βοηθήσῃ ἐμένα καὶ δι' ἐμοῦ καὶ ὁλόκληρον τὸ γένος τὸ σερβικόν, ν' ἀνθέξῃ καὶ περαιτέρω εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐθνικῆς του σκέψεως, ὅπως ἔλαβε τοῦτο ἀπὸ τοὺς προγόνους του καὶ διεφύλαξε, νὰ διαφυλάξῃ τὴν πίστιν του καὶ νὰ μὴ εἶναι εἰς χλευασμὸν ἄλλων, ἀλλὰ παράδειγμα καὶ καύχημα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς ὅλας τὰς δημιουργικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος».

Ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ νέος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἡ ἐφημερὶς τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου «Πραβοσλάβλιε» δημοσιεύει λεπτομερεστάτην περιγραφὴν τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ. Μετὰ τὴν ἀναφορὰν τῶν προηγμένων Νομοθετικῶν διαταγμάτων καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῆς διαδικασίας τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς προκρίσεως τοῦ Νέου Ἀρχιεπισκόπου, ἐπακολουθεῖ ἐκτενὲς βιογραφικὸν τὸν σημεῖωμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξαιρέται ἡ προσωπικότης καὶ τὸ μέχρι τοῦδε ἔργον του, κατ' ἀρχὰς ὡς Ἐφημερίου καὶ Ἱεροκήρυκος εἰς τὸν ἐν Ἀθῆναις Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ἔπειτα ὡς ἐπισήμου ἀντιπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ κίνημα τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως κατὰ τὴν Κατοχὴν, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὡς Μητροπολίτου Ἀρτης καὶ Ἰωαννίνων. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρεται, ὅτι ἐπεσκέφθη τὸ Σερβικὸν Πατριαρχεῖον ὡς μέλος τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν ἀειμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Δωρόθεον, καὶ ὅτι μετέσχε τῆς Α' Πανορθόδοξου Διασκέψεως τῆς Ρόδου.

Ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρεται, ὅτι ὀλίγας μόλις ὥρας μετὰ τὴν ἐκλογὴν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔλαβε συγχαρητήριον τηλεγράφημα ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Δημήτριον, τὸ ὁποῖον δημοσιεύεται ὁλόκληρον. Τονίζεται ἐπίσης, ὅτι συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Νέον Ἀρχιεπίσκοπον, πλὴν τοῦ Πατριάρχου τῶν Σέρβων Γερμανοῦ, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι Μακαριωτάτοι Πατριάρχαι καὶ λοιποὶ Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν. Δημοσιεύεται ἐπίσης καὶ ὁλόκληρον τὸ συγχαρητήριον τηλεγράφημα τοῦ πρώην Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου.

Ἐπακολουθεῖ περιγραφή τῆς ἐνθρονίσεως μὲ ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ ἐνθρονιστηρίου λόγου τοῦ Μακαριωτάτου, πλαισιωμένη διὰ φωτογραφιῶν τοῦ Μακαριωτάτου, τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Μεγάρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Διὰ τὴν προπαρασκευαζομένην Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ὁ γνωστὸς Καθηγητὴς τῆς

Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Βουκουρεστίου Δημήτριος Στανιλόε ἐδήλωσεν:

Ἡ προπαρασκευαζομένη Μεγάλῃ Σύνοδος πρέπει κατὰ πρῶτον λόγον νὰ δεῖξῃ, ἀκολουθοῦσα κατὰ πόδας τὰς προηγουμένης Οἰκουμενικῆς Συνόδους, ὅτι εὐρίσκειται εἰς στενὴν σχέσιν πρὸς αὐτάς. Καὶ ὅπως αἱ Σύνοδοι τοῦ ἸΔ' αἰῶνος συνέχισαν τὸ ἔργον τῶν προηγουμένων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ ἡ προκειμένη Σύνοδος ὑποχρεωτικῶς ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ τὸν ἴδιον δρόμον, ἐκκινουσα ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ Σύνοδοι τοῦ ἸΔ' αἰῶνος ἐσταμάτησαν... Τοῦτο πολὺ περισσότερο καθ' ὅσον τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀντιμετώπισεν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία κατὰ τὸν ἸΔ' αἰῶνα, εἶναι παρόμοια πρὸς τὰ σημερινά.

Βεβαίως κατὰ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἡ Ἐκκλησία δὲν παραβλέπει τὸν κίνδυνον ἐσφαλμένης ἐρμηνείας ὑπὸ ὀρισμένων χριστιανῶν. Εἰς τὴν πραγματικότητά θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία παρέχει τὴν ἐρμηνείαν τῆς μόλις μετὰ τὴν ἐμφάνισιν πλανῶν, αἱ ὁποῖαι παρασύρουν τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐπισημαίνων τὰς διαφορὰς εἰς τὴν Ἐκκλησιολογίαν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ὁ Καθηγητὴς Στανιλόε ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ ἀληθὴς Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὡς κοινωνία, ἡ ὁποία παρέχει τὸν ἀπαραίτητον χώρον διὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πιστῶν μέχρι καὶ τῆς θεώσεως, δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ ἄνευ τῆς συνεργίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Διὰ τοῦτο ἡ μέλλουσα Σύνοδος πρέπει νὰ ἐκθέσῃ τὴν ὀρθὴν Ἐκκλησιολογίαν, τὴν ὀρθὴν Ἀνθρωπολογίαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ φανῆ ἡ ἁρμονία μεταξύ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸν κόσμον. Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἐκκλησιολογία καὶ ἡ Ἀνθρωπολογία τῆς ἀναπτύξεως μέχρι τῆς τελειότητος. Ἡ Σύνοδος δέον νὰ ὑποδείξῃ τὸν ρόλον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν τῆς Παραδόσεως. Ἡ παράδοσις αὕτη ἔχει τὸ αὐτὸ περιεχόμενον, τὸ ὁποῖον ἀπεκάλυψεν ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς ἀποστόλους, οἱ δὲ ἀπόστολοι τὸ ἠνύνησαν καὶ τὸ μετέδωσαν περαιτέρω, ὅταν κατῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἡ παράδοσις αὕτη διετηρήθη διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, εἰς ὁλόκληρον τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ὅταν οἱ ἐπίσκοποι ὑπογράψουν τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, οὗτοι μόνον μαρτυροῦν ὅτι αἱ ἀποφάσεις αὗται εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς ὁ λαὸς τῶν Ἐπαρχιῶν τῶν ἐβίωσε καὶ διεφύλαξεν.

Αἱ Ἠνωμένοι Βιβλικαὶ Ἐταιρεῖαι θὰ θέσουν ἐκ νέου εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ρουμανικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας χαρτὶ ἄξιας ἐν συνόλῳ 300.000 Γερμανικῶν μάρκων διὰ τὴν ἐκτύπωσιν 100.000 ἀντιτύπων τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Τὸ δῶρον τοῦτο διετέθη κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας. Ἡ Ἁγία Γραφή θὰ τυπωθῆ εἰς τὸ Βουκουρεστίον.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἡ ἐφημερὶς τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου «Πραβοσλάβλιε» δημοσιεύει τὰ ἐξῆς διὰ τὴν σημερινὴν διάρθρωσιν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας:

Τὸ Βουλγαρικὸν Πατριαρχεῖον ἔχει ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς ἐξῆς ἐπαρχίας, οἱ ἐπίσκοποι τῶν ὁποίων φέρουν τὸν τίτλον τοῦ Μητροπολίτου: Σόφιας (ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας εἶναι ἐν ταῦτῳ Μητροπολίτης Σόφιας), Πλόβντιβ (Φιλιππουπόλεως), Σλίβεν, Βάρνας, Βελικο-Τυρνόβου, Βιδινίου, Δοροστόλου (Ρουσσέ), Στάρας-Ζαγόρας, Λόβετς, Βράτσης, Μπλαγκόεβγκραντ (Νευροκοπίου), δύο ἐπαρχίας εἰς τὴν Ἀμερικὴν (μῖαν εἰς τὴν Νέα Ὑόρκην, ἡ δὲ ἄλλη εἶναι ὑπὸ ἴδρυσιν). Προβλέπεται νὰ ἰδρυθῶν νέαι ἐπαρχίαι διὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Αὐστραλίαν.

Πλὴν τῶν Ἐπαρχιακῶν Ἀρχιερέων ὑπάρχουν καὶ 10 βοηθοὶ ἐπίσκοποι, ἐκ τῶν ὁποίων δύο εἰς τὴν Σόφιαν. Ἐπίσης ὁ Ἠγούμενος τῆς Μονῆς Μπάτσκοβο εἶναι τιτουλάριος ἐπίσκοπος. Πλὴν τοῦ Μπάτσκοβο, ὅπου ἔχουν ταφῆ ἐκτὸς τοῦ Πατριάρχου Εὐθυμίου († 1402) καὶ οἱ τελευταῖοι Προκαθ-

μενοι τῆς Βουλγαρικής Ἐκκλησίας, ὁ Ἐξάρχος Στέφανος καὶ ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, ὑπάρχουν ἀκόμη δύο Σταυροπηγιακαὶ Μοναί, τῆς Ρίλας καὶ τοῦ Τρόγιαν.

Πλὴν τῆς Ἱεραρχίας, διὰ τὰ τρέχοντα ζητήματα ἀρμοδία εἶναι ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἀποτελουμένη, ἐκτὸς τεσσάρων μονίμων σπουδαιοτέρων Μητροπολιτῶν, καὶ ἀπὸ ἑξ ἑναλλασσόμενους ἐπισκόπους.

Ἡ Βουλγαρική Ἐκκλησία ἔχει περὶ τὰ 100 Μοναστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν ἀρκετοὶ νέοι μοναχοί. Ἐξ αὐτῶν περὶ τὰ 15 ἕως 20 εἶναι μεγαλύτερα, εἰς τὰς μικροτέρας δὲ μοναστικὰς κοινωνίας ζοῦν κατὰ μέσον ὄρον 5-6 μοναχοὶ ἢ μοναχά.

Ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Σόφιας ἐώρτασεν ἐρέτος τὴν 50-ετηρίδα τῆς λειτουργίας τῆς. Εἰς αὐτὴν φοιτοῦν 120 τακτικοὶ καὶ 50 ἑκτακτοὶ σπουδασταί.

Ὁ Πατριάρχης Μάξιμος ἐξεφώνησε χαριεριστήριον λόγον εἰς τὸ Ἔθνον Συνέδριον διὰ τὴν εἰρήνην, εἰς τὸν ὁποῖον μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶπε:

«Ἡ Βουλγαρική Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτελῶ τὴν πλέον ὑπεύθυνον διακονίαν ὡς Προκαθήμενος αὐτῆς, οὐδέποτε ἐχωρίσθη τοῦ λαοῦ τῆς. Εἰς τὴν χαρὰν τοῦ ἐπανηγύριζε μετ' αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὰς δοκιμασίας του συνεμερίζετο τὰ παθήματά του. Ἡ ἱστορία ἐσημείωσε τοῦτο. Ὁ λαός μας ἴσταται εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς εἰρήνης. Καὶ ἡ Ἐκκλησία μας λαμβάνει τὴν ἰδίαν στάσιν.

Ἡ Ἐκκλησία συμμετέχει ἐνεργῶς εἰς τὰς διεθνεῖς ὁργανώσεις τῆς εἰρήνης ἥδη ἀπὸ τῆς Πανορθόδοξου διασκέψεως τῆς Μόσχας τὸ 1948.

Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ἔργον τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἡ φιλία μεταξὺ τῶν λαῶν».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

Κατὰ τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δημοσιεύει τὸ ἐπίσημον Δελτίον τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας «Ζουρνάλ Μοσκόβσκοῦ Πατριαρχίῃ», σήμερον εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν ζοῦν 200.000 ὀρθόδοξων χριστιανῶν. Πρὸ τοῦ 1968, ὁπότε ἐκ νέου βιαιῶς ἰδρύθη ἡ ἐκκλησία τῶν Οὐνιτῶν, ἡ Ὀρθόδοξος Μητρόπολις τῆς Πράγας εἶχε 400.000 πιστῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Ἰσχυρὸν τὸν τίτλον «Ἡ Ὀρθοκεία ἐξακολουθεῖ νὰ ζῆ εἰς τὴν Ἀλβανίαν» ἡ ἐφημερὶς τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου «Πραβοσλάβλιε» δημοσιεύει τὰ ἐξῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν εἰς τὴν Ἀλβανίαν:

Παρὰ τὴν αὐτοανακήρυξιν τῆς Ἀλβανίας ὡς «τῆς πρώτης ἀθρησκτικῆς χώρας εἰς τὸν κόσμον», πρὸ ἑξ ἐτῶν, φαίνεται ὅτι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα εἶναι ἀκόμη πάντοτε ὑπολογισμὸς παράγων καὶ δὲν δύναται νὰ ὑποτιμᾶται κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος τοῦ κόμματος. Οὕτω, εἰς ἕνα τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ ἐπισήμου ὁργανοῦ τοῦ κόμματος «Ζέρι ποπουλίτ», ἀναφέρεται ὅτι ἐξακολουθεῖ ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῶν Ἀγίων καὶ ὅτι ὑφίσταται ἐπίδρασις τῶν ὀρθόδοξων ἑορτῶν εἰς τὰς πόλεις τοῦ Νότου. Ἐκεῖ ἀναφέρεται καὶ ὅτι συχνὰ σημειοῦνται περιπτώσεις ἀποκρύψεως εἰκόνων εἰς τὰς οἰκίας.

Τὸ αὐτὸ περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Pravoslavie» δημοσιεύει καὶ τὰ κάτωθι:

«Μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1967 ἐκλείσθησαν ἐν συνόλῳ 2.200 ἐκκλησίαι, τζαμιά, μοναὶ καὶ ἄλλοι εὐκτήριοι οἶκοι καὶ θρησκευτικὰ ἱδρύματα. Μετὰ ταῦτα ἀνηγγέλθη εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ἡ Ἀλβανία κατέστη «τὸ πρῶτον ἀθρησκτικὸν κράτος εἰς τὸν κόσμον».

Ἀπὸ τότε ὀλίγαι πληροφορίες ὑπῆρχον περὶ διαφόρων θρησκευτικῶν πράξεων, ἂν καὶ, συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τῶν πληροφορημένων κύκλων, ἐκ τῶν χριστιανῶν τὰ 70 τοῖς ἑκατὸν ἐθεωροῦντο ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὰ 10 τοῖς ἑκατὸν τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ἂν καὶ οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δὲ ἐτόλμων δημοσίᾳ νὰ δηλωθῶν ὡς χριστιανοί. Ἐνδιαφέρον στοιχεῖον διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο παρέσχε τὸ ἰδεολογικὸν ὄργανον «Ἐνότης», ὅταν παρεπονεῖτο ὅτι πᾶρά τὴν καταστροφὴν τῆς ὑλικῆς καὶ τῆς ὁργανωτικῆς βάσεως τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων δὲν ἐπετεύχθη «πλήρης χειραφέτησις τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τῶν θρησκευτικῶν ἐπιδράσεων».

Ἡ ἐφημερὶς παραπονεῖται ἰδιαιτέρως ὅτι «σημαντικῶς ηὔξηθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐντελῶς δημοσίᾳ, ἀκόμη περισσότερον δὲ τῶν μυστικῶς τελεσθεισῶν λατρευτικῶν πράξεων», καὶ ὅτι εἰς ὀρισμένα μέρη ἐωρτάσθησαν, καὶ τοῦτο συχνά, ἀπηγορευμένοι ἐκκλησιαστικὰ ἑορταί, «ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἀπουσίαν ἐκ τῆς ἐργασίας». Ἀνέζησεν ἐπίσης τὸ παλαιὸν ἔθιμον τῆς μεταβάσεως εἰς προσκυνηματικὰ ταξίδια, κυρίως εἰς καταστραφέντας λειτουργικοὺς τόπους, «ἱερά προσκυνήματα», ἂν καὶ οἱ μετέχοντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατορθώνουν τὰ ταξίδια των αὐτὰ νὰ τὰ παρουσιάσουν ὡς δῆθεν ἐπισκέψεις πρὸς φίλους καὶ συγγενεῖς.

Περίληψις Συμβάσεως

Τὸ Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον Κατωτέρων Ὑπαλλήλων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μαρωνείας, διὰ τῆς ἀπὸ 10-1-74 πράξεως αὐτοῦ, προσέλαβεν, ἐπὶ συμβάσει ἐργασίας ἰδιωτικοῦ δικαίου ἀορίστου διάρκειας, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 2 παράγρ. 4 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 46/1973 Κανονισμοῦ, καὶ ἀπὸ 1-1-1974, τὸν κ. Γεώργιον Μαρκομανωλάκη ὡς ὀδηγὸν τοῦ αὐτοκινήτου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου

† Ὁ Μαρωνείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Δίδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 33,34,35 καὶ 36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Γιαννούλης, 2) Ἀγ. Δημητρίου Λαβάρων (Β' θέσις), 3) Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Μάνδρας, 4) Ἀγίου Γεωργίου Νέας Βύσσης (Β' θέσις), 5) Κοιμησεως Θεοτόκου Πέλλης καὶ 6) Ἀγίου Γεωργίου Σουφλίου (Γ' θέσις) καὶ οὐ μὲν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ ἐκδοθέντος βάσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 126/1969 Ν.Δ. «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου

της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος», προβλεπόμενα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης προκηρύξεως έν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Διδυμοτείχῳ τῇ 11ῃ Ἀπριλίου 1974

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει 1) τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1398/1973 Ν.Δ./τος, 2) τὸ ὑπ' ἀριθ. 29/15-1-1974 Πρακτικὸν ἡμῶν, 3) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 καὶ 35 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1398/1973 Ν. Δ./τος πλήρωσιν τῶν κάτωθι ὀργανικῶν κενῶν θέσεων Διακόνων τῶν Ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν: Ἁγίου Ἀθανασίου Διδυμοτείχου, 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Διδυμοτείχου, 3) Ἁγίου Δημητρίου Λαβάρων, 4) Ἁγίων Θεοδώρων Ὁρεστιάδος, 5) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κλεισοῦς, 6) Ἁγίου Γεωργίου Νέας Βύσσης, 7) Ἁγίου Γεωργίου Καστανεῶν, 8) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ρυζίων, 9) Ἁγίου Γεωργίου Σουφλίου καὶ 10) Ἁγίου Ἀθανασίου Σουφλίου, καὶ ὅσοις ἐπισημασθῶσιν ἐν τοῖς βουλομένοις καὶ κεκτημένοις τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνός ἀπὸ της δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Διδυμοτείχῳ τῇ 31ῃ Μαρτίου 1974

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 33-35 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρῳσιν τῶν ὑποψηφίων τῶν κάτωθι κενῶν ὀργανικῶν θέσεων τακτικῶν ἐφημεριῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τὰ διὰ τοῦ σχετικοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως υποβάλλωσιν τὰ δικαιολογητικὰ τῶν ἐγγράφα ἐντὸς μηνός ἀπὸ της δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

1) Ἱ. Ν. Ἁγίου Πέτρου Ἁγίου Σώστη, 2) Κοίμ. Θεοτόκου Ἁγίας Φυγαλίας, 3) Ἁγίος Δημήτριος Δραγαγίου, 4) Ἁγία Βαρβάρα Κακαλετρίου, 5) Κοίμ. Θεοτόκου Καλογερεσίου, 6) Ἁγίος Γεώργιος Καρυῶν, 7) Ἁγία Τριάς Κούβελα, 8) Κοίμ. Θεοτόκου Κουφοπούλου, 9) Ἁγίος Γεώργιος Κρουνηρίου, 10) Ἁγιοὶ Ἀπόστολοι Κρουνηρίου, 11) Ἁγίος Νικόλαος Μίνθης, 12) Πρωφ. Ἡλίας Μύρου, 13) Ἁγιοὶ Κωνσταντῖνος καὶ Ἐλένη Ἐπιοκάμπου, 14) Μεταμ. Σωτήρος Πέτρας, 15) Ἁγίος Δημήτριος Πλουτοχωρίου, 16) Ἁγίος Νικόλαος Πρασινάδου, 17) Ἁγίος Γεώργιος Ραχῶν Τριφυλίας, 18) Γεν. Θεοτόκου Ροβίων, 19) Ἁγίος Γεώργιος Ροδιάς, 20) Κοίμ. Θεοτόκου Ταξιαρχῶν, 21) Γεν. Θεοτόκου καὶ 22) Κοίμ. Θεοτόκου Χαλκιάς.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 27 Μαρτίου 1974

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 10.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ζωὴ καὶ θάνατος ἢ θάνατος καὶ ζωὴ;
Ἐόρτια Γράμματα.

Πασχάλιος Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος.

Ἀρχιμ. Χριστοδ. Παρασκευαΐδου, Ὁδοιπορικὸν ἐπισκέψεως Μακ. Ἀρχ/που κ. Σεραφεῖμ εἰς Φανάριον (16-22/3/1974).

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Ὁ π. Vitalien Laurent.

Ἰω. Καρμίρη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Σύσκεψις τῆς συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Ὁρθοδόξου-καθολικοῦ διαλόγου.

Μητρ. Κοζάνης Διονυσίου, Ὁμιλία εἰς τὸ μνημόσυνον τῶν εὐεργετῶν τοῦ νοσοκομείου Κοζάνης.

Μητρ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ἡ ἐν Χαλκίδι Ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευσις.

Μητρ. Δράμας Διονυσίου, Ἡ εὐθύνη τῶν διανοσόμενων ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ.

Κατάλογος τῶν πρὸς ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων.

Κων. Μουρατίδου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

Ἀρχιμ. Καλ. Καρούσου, Ἡ κοινωνικὴ πρόνοια κατὰ τὴν Ὁρθ. Χριστ. διδασκαλίαν καὶ ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι αὐτῆς.

Ἀρχιμ. Τιμ. Τριβιζᾶ, Ἐκθεσις, συμπεράσματα καὶ προτάσεις ἐκ τοῦ Β'. Θ. Ποιμαντικοῦ Σεμιναρίου εἰσηγητῶν Ἱερατικῶν Συνεδρίων.

Γ. Π. Σωτηρίου, Παιδαγωγικὰ μηνύματα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Πρεσβ. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Ὁργάνωσις καὶ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἀρχ/πῆς Αὐστραλίας.

Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στήλη.

Βιβλιοκρισίαι.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ. 710.73

Προϊστάμενος Τυπογραφείου Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 787978.